



Olomoucký kraj

***DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ
A ROZVOJE VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ
SOUSTAVY OLOMOUCKÉHO KRAJE***

BŘEZEN 2003

Obsah

1	Společenský a hospodářský stav regionu, vztah ke vzdělávání.....	5
1.1	Okruh lidské zdroje.....	5
1.2	Společenská struktura a vzdělanost.....	10
1.3	Hospodářská struktura a zaměstnanost.....	18
1.4	Hodnocení územních rozdílů v kraji.....	22
2	Charakteristika sítě škol v jednotlivých regionech.....	25
2.1	Charakteristika sítě škol dle jednotlivých regionů.....	25
2.1.1	Jeseník.....	25
2.1.2	Olomouc.....	26
2.1.3	Prostějov.....	28
2.1.4	Přerov.....	29
2.1.5	Šumperk.....	30
2.2	Charakteristika sítě škol dle typu škol a školských zařízení.....	33
2.2.1	Předškolní výchova a vzdělávání.....	33
2.2.2	Základní vzdělávání.....	35
2.2.3	Střední vzdělávání.....	39
2.2.4	Terciární vzdělávání.....	46
2.2.5	Speciální vzdělávání.....	49
2.2.6	Jazykové školy.....	53
2.2.7	Základní umělecké školy.....	53
2.2.8	Střediska pro volný čas dětí a mládeže (SVČ).....	54
2.2.9	Pedagogicko-psychologické poradenství.....	55
2.2.10	Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy.....	55
2.2.11	Střediska praktického vyučování.....	56
2.2.12	Výsledky hodnocení ČŠI.....	57
3	Střednědobé návrhy a záměry rozvoje vzdělávání.....	61
3.1	Předškolní vzdělávání.....	64
3.2	Základní vzdělávání.....	65
3.3	Střední vzdělávání.....	66
3.3.1	Gymnázia.....	67
3.3.2	Střední odborné školy.....	68
3.3.3	Střední odborná učiliště, Odborná učiliště a Učiliště.....	70
3.4	Terciární vzdělávání.....	72
3.5	Speciální vzdělávání.....	74
3.6	Základní umělecké školy.....	75
3.7	Školy a školská zařízení jiných zřizovatelů.....	76
3.8	Školská zařízení.....	78
3.8.1	Jazykové školy.....	78
3.8.2	Dětské domovy.....	78
3.8.3	Pedagogicko-psychologické poradenství a primární prevence sociálně patologických jevů.....	79
3.8.4	Střediska služeb školám.....	81
3.8.5	Ostatní školská účelová zařízení.....	81
3.8.6	Střediska pro volný čas dětí a mládeže.....	81
3.9	Oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty.....	83
4	Operační programy Olomouckého kraje.....	84

5	Financování škol, předškolních a školských zařízení v Olomouckém kraji	86
5.1	Základní ekonomické údaje	86
5.2	Střednědobé návrhy a záměry v oblasti financování	95
5.2.1	Oblast přímých výdajů	95
5.2.2	Oblast provozních výdajů	99
5.2.3	Oblast investiční činnosti, oprav a údržby majetku	100
6	Závěr	101

Úvodní východiska

V souladu se zákonem č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění, „Krajský úřad zpracovává a každé dva roky upřesňuje a zveřejňuje dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy ve svém správním obvodu. Krajský úřad vychází při zpracování dlouhodobého záměru z dlouhodobého záměru ministerstva. Upřesněný dlouhodobý záměr v každém lichém roce, schválený zastupitelstvem kraje, zasílá orgán kraje v přenesené působnosti do 31. března ministerstvu“. Navíc je stanoveno, že „Ministerstvo metodicky řídí a koordinuje tvorbu dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy na úrovni krajů“.

Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání a výchovně vzdělávací soustavy Olomouckého kraje byl rozpracováván s ohledem na základní strategický dokument Olomouckého kraje – „Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje“ (PRÚOOK). Tento program určuje střednědobé cíle. Do „Dlouhodobého záměru vzdělávání“ je převzat text okruhu Lidské zdroje zaměřený na vzdělání. V roce 2002 proběhla aktualizace dokumentu a byla doplněna řadou podpůrných analýz. Lze předpokládat, že některá poznání a závěry z veřejných i odborných diskusí pozmění strategii kraje nebo ukáží dosud skryté jevy a příležitosti. V tomto směru jsou důležité analýzy vývoje průmyslu a analýzy vývoje územních obvodů II. stupně z definitivních výsledků censu 2001.

Navrhovaná témata jsou rozpracována v dlouhodobém záměru, na jehož tvorbě se v Olomouckém kraji podílely pracovní skupiny složené z ředitelů jednotlivých typů škol, které pracovaly na návrzích řešení problémových okruhů pro Dlouhodobý záměr Olomouckého kraje. Předložené materiály po odborné stránce posuzoval Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje, který v případě potřeby připravil variantní řešení návrhů. Část analytických podkladů pro přípravu dlouhodobého záměru připravila poradenská firma METOD KONZULT.

1 Společenský a hospodářský stav regionu, vztah ke vzdělávání

1.1 Okruh lidské zdroje

Základní materiál pro popis společenského a hospodářského stavu regionu je část programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, který pro problémový okruh Lidské zdroje stanovuje čtyři specifické cíle:

- a) **Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost obyvatelstva a zlepšit kvalitativní nabídku pracovních míst (zaměstnanost a trh práce).** Rozhodující je zrychlení tempa růstu ekonomických příjmů obyvatel a snížení rozdílu vůči průměrné nezaměstnanosti v ČR.
- b) **Zvýšit otevřenost systému vzdělávání a vzdělanostní flexibilitu obyvatelstva (vzdělanost).** Výsledkem bude zpomalení poklesu ekonomické aktivity obyvatel, růst příjmů uživatelů a růst nabídky a využití vzdělávání.
- c) **Zlepšit životní podmínky a kvalitu života obyvatel kraje (péče o zdraví a kvalitu života).** Výsledky budou v rozšířené nabídce zdravotních a sociálních služeb dostupných pro všechna území kraje.
- d) **Rozvíjet kulturu, tradici a volnočasové aktivity (kultura, sport a volný čas).** Hodnotit lze zachování a rozšíření kulturních a společenských aktivit, zvláště ze strany cílových skupin (mládež). Sledován bude stav kulturních památek.

Hlavní dlouhodobé problémy:

1. Nové podniky s mezinárodním kapitálem nepouští kvalifikované kooperace do místních podniků.
2. Z přehledu rekvalifikací podpořených úřady práce není patrný kvalitativní růst požadavků na pracovní sílu.
3. Poptávka po výrobních či průmyslových službách odpovídá nenáročným technologickým procesům a managementu místních podniků. Komplexnější služby si podniky objednávají mimo kraj (audit, marketing, promo, ...).
4. Zaměstnání ve veřejné administrativě především ve správě a v resortu vnitra - díky jistotám a místně nadprůměrným příjmům - láká stále více pracujících obyvatel, a to včetně osob prvně vstupujících do zaměstnání.
5. Zaměstnavatelé necítí potřebu zvyšovat kvalifikaci zaměstnanců. Poukazují však na nízkou úroveň odborných dovedností absolventů některých typů škol.
6. Růst požadavků na dosažení úplného středoškolského vzdělání zakončeného maturitou. Projevují se rozdíly v chápání obsahu tohoto vzdělání. Zatímco školy za podpory MŠMT koncipují výukové programy na posílení humanitární stránky, zaměstnavatelé upřednostňují všeobecné odborné znalosti a znalosti cizích jazyků.

Očekávání ve společnosti setrvávají na stávajících (neúspěšných) činnostech a postojích. V tomto směru existuje silné souznění mezi starší a mladou generací obyvatel. Je zřejmé, že reálné změny lze dosáhnout jen dlouhodobým působením v mnoha směrech. Přitom musí existovat základní soulad v působení rozhodujících činitelů a těmi není jen krajská samospráva. V kontextu popsaných vlivů budou pro úspěch změn rozhodující konkrétní činitelé (subjekty) na poli hospodářském a vzdělávacím.

Priorita I. - Konkurenceschopné hospodářství

Dlouhodobě se zaměřit na přeměnu hospodářské struktury kraje ve prospěch odvětví s vysokou produktivitou a udržitelnou produkcí, což bude nutně znamenat podporu perspektivním projektům různou formou a ve shodě samospráv. Bude to vyžadovat značnou selekci dosavadních postupů a záměrů, naopak to vyvolá zcela nové infrastrukturní a územní požadavky. Souvisí to s požadavkem na kvalifikační připravenost, ekonomizaci výzkumu a vývoje. Citlivá je přitom pozice kraje, kde jde o iniciování či podporu, avšak nepodnikání, neboť zisk je motivem jiného kapitálu.

Priorita II. - Efektivní uplatnění obyvatel

Zdůraznění těch prvků vzdělání, které nejvíce určují úspěšnost lidí v globální ekonomice s ohledem na místní podmínky.

Posílit lze například jazykovou přípravu, pružnost doplňkového vzdělání, a to různým způsobem. Jde o velkou změnu v požadavku na pracující, podniky, školy a obecně na společnost (rodinu). Průvodní podmínkou je reálná změna v hospodářství tak, aby hodnoty lidí patřičně využilo. Obdobnou podmínkou je udržení infrastruktury v odpovídající kvalitě a dostupnosti.

Pro dlouhodobý záměr se v současné pozici kraje jeví jako účinné:

- a) přímé působení
 - kulturní marketing zvýrazňující některé faktory historického dědictví kraje prostřednictvím krajských kulturních institucí
 - zdůraznění pružných a otevřených produktů (kratší doby, malé skupiny) v zaměření středního školství
 - poskytování sociálních služeb jako udržitelný důvod pro rozvoj pracovních i podnikatelských příležitostí
- b) ovlivňování dalších činitelů
 - optimalizace investic do hmotných statků pro vzdělávání s ohledem na pokles prvotních produktů (standardní výuka) a růst druhotných produktů - pro žáky, pro dospělé, pro volný čas
- c) nové iniciativy
 - společný projekt s Univerzitou Palackého v Olomouci postavený mimo přímé akademické řízení
 - stipendijní program pro zdejší studenty umožňující studia zahraniční, například ve spolupráci s mezinárodními investory působícími v kraji (ČR).

Sídelní a správní struktura

Profil kraje

Poloha	Sever střední Moravy, státní hranice s Polskem - 104 km, Ostrava - 100 km, Brno - 80 km, Praha - 280 km, Vídeň 200 km, Wroclaw - 220 km
Rozloha	5.139,3 km ² , podíl zemědělské půdy 54% (ČR 54,3%), podíl velkoplošných chráněných území 10,8% (ČR 14,7%)
Okresy	Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk
Pověřené územní obvody II. stupně	okres Jeseník: Javorník, Jeseník, Zlaté Hory okres Olomouc: Olomouc, Litovel, Šternberk, Uničov okres Prostějov: Prostějov, Konice, Némčice nad Hanou okres Přerov: Přerov, Hranice, Kojetín, Lipník nad Bečvou okres Šumperk: Šumperk, Hanušovice, Mohelnice, Zábřeh
Pověřené územní obvody III. stupně	Hranice na Moravě, Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh
Tvorba HDP na obyvatele	148.500,- Kč v roce 2000, tj. o 22,18% nižší než celostátní průměr (190.800,- Kč). Procentuální podíl kraje na tvorbě národního HDP 4,9% jej řadí na osmé místo. V letech 1995 – 2000 osciluje HDP kraje kolem 50% průměru EU (v paritě kupní síly).
Obyvatelstvo	Celkem 639.369 obyvatel Počet obyvatel dle okresů: Jeseník 42.413 (6,6%) Olomouc 224.613 (35,1%) Prostějov 109.890 (17,2%) Přerov 135.886 (21,3%) Šumperk 126.567 (19,8%) Věková struktura obyvatelstva: do 15 let 16,5% 15 – 59 let 65,3% nad 60 let 18,2% Hustota osídlení 125 obyv./km ² (ČR 130,5 obyv./km ²)
Pracovní síla	Míra nezaměstnanosti k 30.6. 2002 dosáhla 11,0% (ČR 8,7%). Je to třetí nejvyšší krajská míra nezaměstnanosti v ČR. Míra nezaměstnanosti k 31.12. vzrostla na 12,2% (ČR 9,8%). Úřady práce konstatují, že od poloviny roku 2002 nezaměstnanost stoupá i po odečtu sezónních výkyvů. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 12 měsíců) se od roku 2000 stabilizoval na 40% všech uchazečů o zaměstnání.
Školství a vzdělání obyvatelstva	Základní vzdělání 23,6% (ČR 23,0%) Středoškolské vzdělání 66,6% (ČR 66,3 %) Vysokoškolské vzdělání 8,1% (ČR 8,9 %) Jedna univerzita s magisterským stupněm na sedmi fakultách.
Kvalita života	Průměrná mzda za I. - IV. čtvrtletí roku 2001 se v Olomouckém kraji pohybovala okolo 12.883,- Kč a byla tudíž téměř o 15% nižší než celostátní průměr (15.125,- Kč). Výše průměrné mzdy řadí Olomoucký kraj trvale na poslední příčky ve srovnání s ostatními kraji.

Zdroj: Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, Úřad práce Olomouc

Ekonomická aktivita obyvatel, dopravní obslužnost, práce a školství

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku

	Počet	Podíl v %	
		Olom. kraj	ČR
Obyvatel celkem	639 369	100	100
Pracující	285 985	44,7	46,6
Z toho:			
Studenti a učni	1 475	0,2	0,3
Důchodci	7 904	1,2	1,8
Nezaměstnaní	38 293	6	4,8
Ekonomicky neaktivní	311 490	48,7	47,8
Z toho:			
Nepracující důchodci	142 735	22,3	21,9
Nezjištěná ek. aktivita	3 601	0,6	0,8

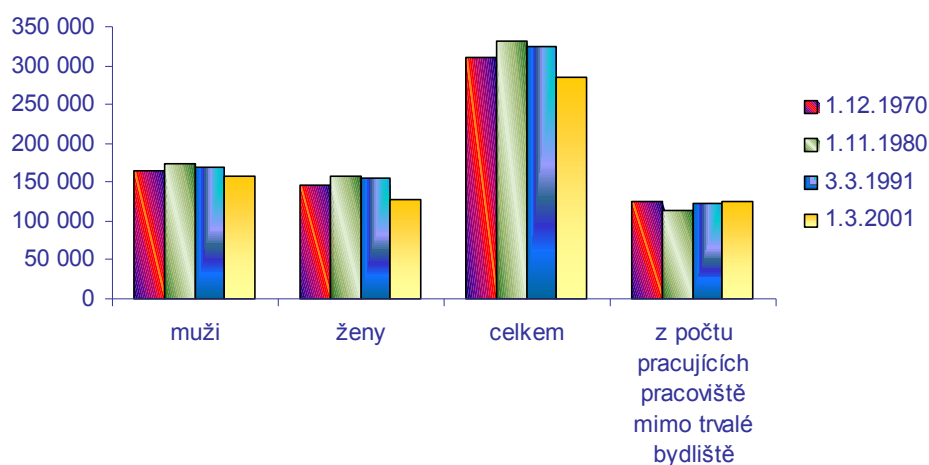
Nezaměstnaní mají nejvyšší zastoupení ve věkové kategorii 20-24 let.

Klesá ekonomická aktivita a zaměstnanost, roste závislost na práci mimo bydliště. Ještě vyšší je potřeba vyjíždky do škol - o 15% proti národnímu průměru. V okresech Prostějov, Jeseník a Šumperk dojíždí bezmála každé druhé dítě.

V okrese Jeseník každé páté dítě studuje mimo domov na internátech.

Popsané skutečnosti souvisí s množstvím "volného" času, s výdaji rodin na děti, s možností mimoškolních činností.

Počet pracujících



Datum sčítání	Obyvatelstvo celkem	Z toho						Z počtu pracujících pracujících mimo trvalé bydliště	
		Pracující							
		Muži		Ženy		Celkem		abs.	%
		abs.	% 1)	abs.	% 2)	abs.	%		
1.3.1961	596 520								
1.12.1970	611 228	165 029	55,7	144 941	46,0	309 970	50,7	124 346	40,1
1.11.1980	644 507	173 898	55,5	157 150	47,4	331 048	51,4	114 463	34,6
3.3.1991	642 496	169 926	54,4	154 973	46,9	324 898	50,5	121 795	37,5
1.3.2001	639 369	157 454	50,6	128 531	39,1	285 985	44,7	124 157	43,6
Přírůstek (úbytek) mezi sčítáními									
1961-1970	abs.	14 708	X	X	X	X	X	X	X
	%	2,5	X	X	X	X	X	X	X
1970-1980	abs.	33 179	8 869	X	12 209	X	21 078	X	-9 883
	%	5,4	5,4	X	8,4	X	6,8	X	-7,9
1980-1991	abs.	-1 711	-3 028	X	-1 564	X	-4 592	X	7 332
	%	-0,3	-1,7	X	-1,0	X	-1,4	X	6,4
1991-2001	abs.	-3 127	-12 471	X	-26 442	X	-38 913	X	2 362
	%	-0,5	-7,3	X	-17,1	X	-12,0	X	1,9

1) Z celkového počtu mužů

2) Z celkového počtu žen

Obyvatelstvo ekonomicky aktivní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku.

	Počet	Podíl v %	
		Olomoucký kraj	ČR
Ekonomicky aktivní celkem	324 278	100	100
V tom:			
Zaměstnavatelé	10 129	3,1	3,3
Zaměstnanci	260 913	80,5	79,1
Samočinně činní	31 961	9,9	11,1
Členové prod. družstev	1 186	0,4	0,3
Pomáhající rodinní příslušníci	1 111	0,3	0,4
Nezjištěné postavení v zam.	18 978	5,9	5,8

1.2 Společenská struktura a vzdělanost

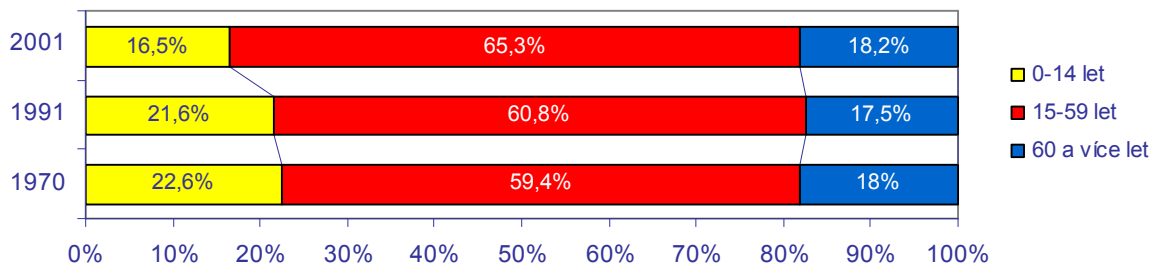
Obyvatelstvo podle pohlaví, rodinného stavu a věku

Datum sčítání	Počet obcí	Počet obyvatel celkem	Počet mužů	Počet žen	
				abs.	v %
1.3.1961	529	596 520	288 348	308 172	51,7
1.12.1970	491	611 228	296 287	314 941	51,5
1.11.1980	307	644 507	313 105	331 402	51,4
3.3.1991	369	642 796	312 182	330 614	51,4
1.3.2001	394	639 369*)	311 019	328 350	51,4

*) Počet obyvatel celkem v roce 2001 zahrnuje 637 112 osob s trvalým pobytem a 2 257 osob s pobytem dlouhodobým.

- Na počtu obyvatel ČR se Olomoucký kraj podílí 6,25 %.
- Počtem obyvatel je Olomoucký kraj mezi 14 kraji ČR 6 největší.
- Počet obyvatel okresů:
- Jeseník – 42 413,
- Olomouc – 224 613,
- Prostějov – 109 890,
- Přerov – 135 886,
- Šumperk – 126 567.

Složení obyvatelstva Olomouckého kraje podle věku v letech 1970 - 2001

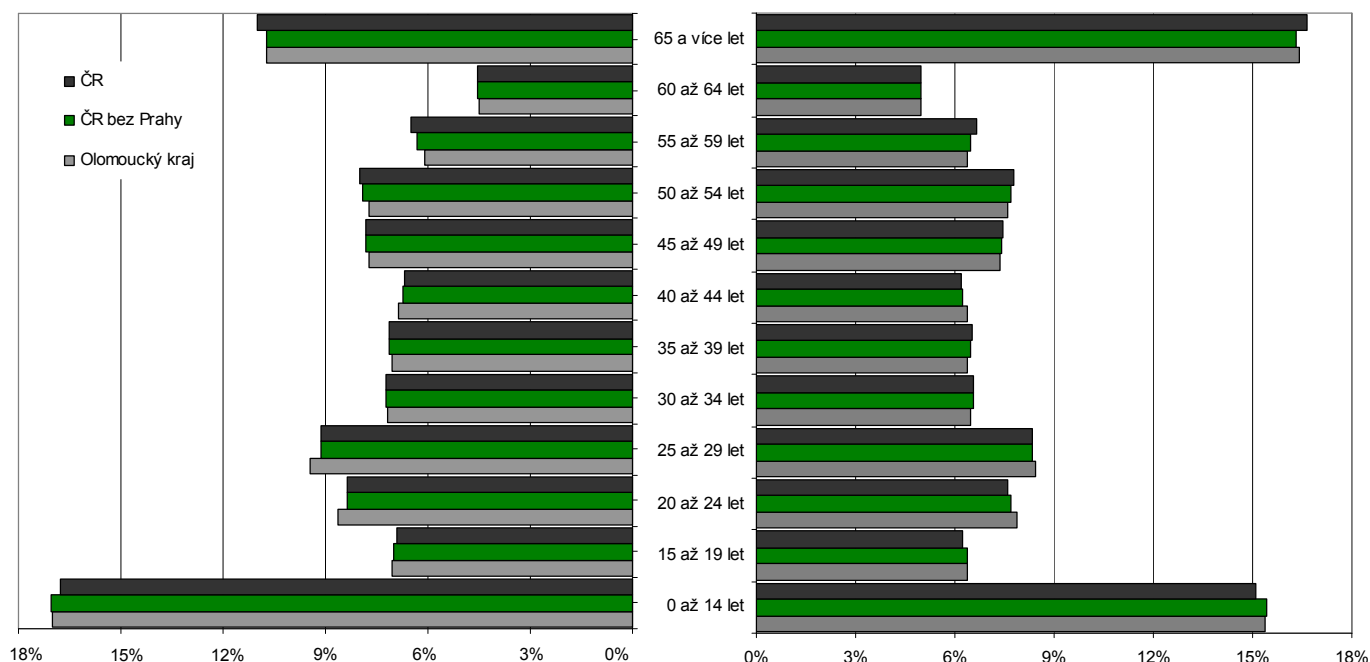


Pozn. V grafu nejsou zahrnuty údaje o složení obyvatelstva v r. 1980, neboť příslušná data nejsou k dispozici.

muži

ženy

Věková skladba obyvatelstva



Věkové skupiny obyvatel *)

Muži	ČR	Ol. kraj	ČR bez Prahy	Praha	Ženy	ČR	Ol. kraj	ČR bez Prahy	Praha
0 až 4 roky	228636	14360	206840	21796	0 až 4 roky	215977	13525	195409	20568
5 až 9 let	288756	18272	262441	26315	5 až 9 let	273742	17509	248440	25302
10 až 14 let	331 616	21 253	299286	32 330	10 až 14 let	316 142	20 466	285749	30 393
15 až 19 let	349 237	22 311	314230	35 007	15 až 19 let	334 221	21 650	300220	34 001
20 až 24 let	430 819	27 940	383393	47 426	20 až 24 let	412 845	26 623	366817	46 028
25 až 29 let	441 703	28 137	393223	48 480	25 až 29 let	423 332	26 674	374940	48 392
30 až 34 let	351 416	21 765	313573	37 843	30 až 34 let	336 286	20 742	297411	38 875
35 až 39 let	350 837	21 749	312010	38 827	35 až 39 let	338 138	20 867	298091	40 047
40 až 44 let	341 627	21 695	306106	35 521	40 až 44 let	334 586	21 386	297022	37 564
45 až 49 let	394 413	24 547	349688	44 725	45 až 49 let	395 736	24 380	346961	48 775
50 až 54 let	400 820	24 196	353044	47 776	50 až 54 let	412 105	24 944	358831	53 274
55 až 59 let	307 583	18 133	266776	40 807	55 až 59 let	332 223	19 975	286834	45 389
60 až 64 let	219 513	13 429	194561	24 952	60 až 64 let	253 699	15 972	224881	28 818
65 až 69 let	190 976	11 549	168556	22 420	65 až 69 let	243 585	15 102	213973	29 612
70 až 74 let	163 890	9 975	142064	21 826	70 až 74 let	242 230	14 944	210412	31 818
75 až 79 let	115 207	7 045	98543	16 664	75 až 79 let	209 135	12 709	180024	29 111
80 až 84 let	42 777	2 751	36609	6 168	80 až 84 let	89 990	5 642	76837	13 153
85 až 89 let	23 394	1 428	19973	3 421	85 až 89 let	59 816	3 832	50546	9 270
90 a více let	6 870	444	5799	1 071	90 a více let	22 701	1 362	19056	3 645
Celkem	4 980 090	310 979	4 426 715	553 375	Celkem	5246489	328 304	4 632 454	614 035

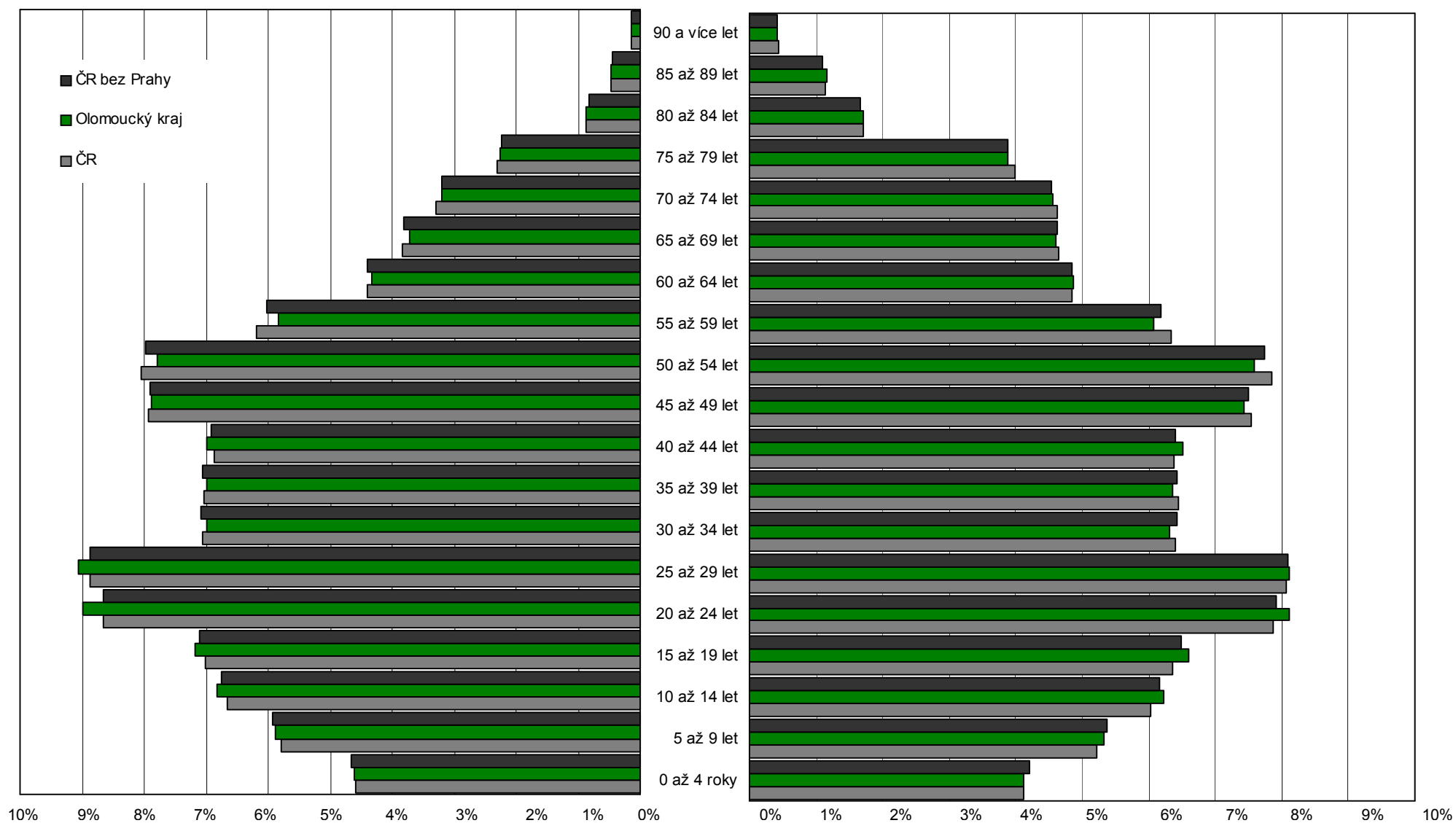
*) Tabulka neobsahuje obyvatele, u kterých nebyl věk zjištěn

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Olomouckého kraje

Věková skladba obyvatelstva

muži

ženy



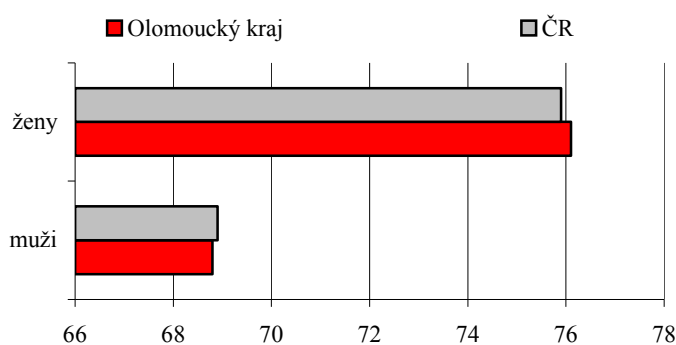
Nejvýraznější úbytek počtu dětí na mateřských školách již kulminoval v minulých letech, na základních školách v těchto letech začíná a na středních školách se začne silně projevovat kolem roku 2008. Demografická situace vyžaduje prakticky neodkladné řešení, které výrazněji nesníží dostupnost základních škol, bude brát ohled na charakter osídlení a přitom bude ekonomicky únosné – situace na základních školách. Již nyní však vyžaduje rovněž rychlou přípravu promyšlené dlouhodobé strategie na středních školách. V tomto případě se jako velice perspektivní jeví využití určité časové rezervy k tomu, aby střední (především odborné) školy rozšířily svou nabídku o další vzdělávání pro dospělé skupiny uživatelů.

Strukturace některých středních škol a konkrétní podoba jejich fungování, klima na nich, vztahy mezi učiteli a žáky spíše ještě posilují negativní rysy, které si někteří z nich přinášejí ze svých rodin, nepřekonává jejich sociální rozdělení a neumožňuje jim plný svobodný rozvoj. Takový vývoj ovšem jen zesiluje tendence k vylučování ze společnosti (exkluzi) a snižuje míru přirozené společenské soudržnosti a solidarity. Oslabuje se tím sociální kapitál společnosti a klesá její celková soudržnost. Přitom zejména v období velkých změn (kterými ovšem právě procházíme), patří posilování soudržnosti společnosti k hlavním funkcím vzdělávacího systému jako jedné z mála integrujících sil.

Obyvatelstvo podle národnosti

Národnost		1991		2001	
		Olomoucký kraj		Olomoucký kraj	
		abs.	v %	abs.	v %
Obyvatelstvo celkem		642 796	100,0	639 369	100,0
V tom národnost	Česká	427 363	66,5	561 063	87,8
	Moravská	187 198	29,1	49 431	7,7
	Slezská	772	0,1	202	0,0
	Slovenská	18 692	2,9	11 233	1,8
	Polská	774	0,1	726	0,1
	Německá	2 250	0,4	1 721	0,3
	Romská	2 131	0,3	868	0,1
	Maďarská	744	0,1	523	0,1
	Ukrajinská	357	0,1	988	0,2
	Ruská			374	0,1
	Rusínská	68	0,0	47	0,0
	Bulharská			101	0,0
	Rumunská			132	0,0
	Řecká			484	0,1
	Vietnamská			378	0,1
	Albánská			25	0,0
	Chorvatská			111	0,0
	Srbská			22	0,0
	Ostatní			1 704	0,3
Nezjištěno	2 447	0,4	9 236	1,4	

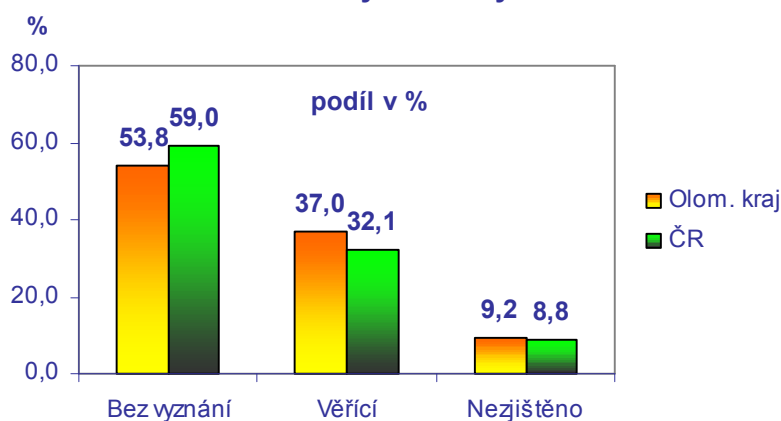
Střední délka života



Zdroj: Deskriptory krajů ČR, MMR 2001

V kraji je 95,5% osob s mateřským jazykem - češtinou, národní průměr je 94,2%. V kraji není území s významnějším podílem jiné národnosti než české.

Náboženské vyznání obyvatel



Více než polovina obyvatel Olomouckého kraje je bez vyznání

Mezi velikostí obce a podílem věřících je nepřímá závislost

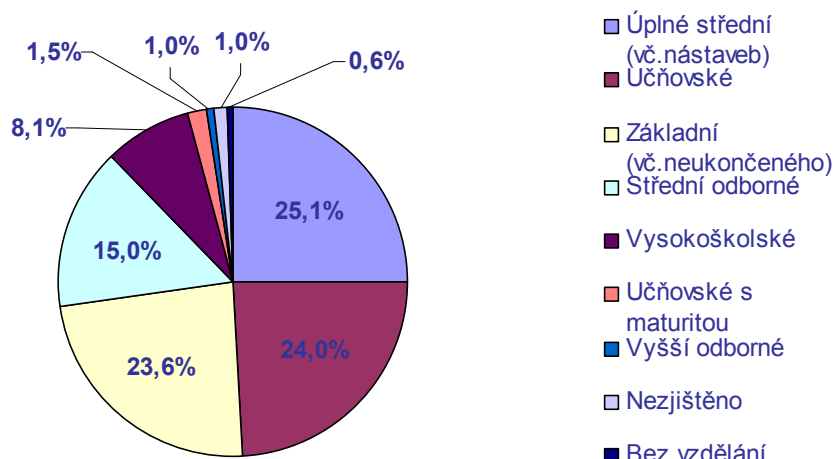
Obyvatelstvo starší 15 let podle nejvyššího ukončeného vzdělání

	Počet	Podíl v %
Bez vzdělání	3 039	0,6
Základní vč. neukončeného	125 976	23,6
Učňovské	128 285	24,0
Střední odborné	80 277	15,0
Učňovské s maturitou	8 042	1,5
Úplné střední (vč. nástaveb)	134 069	25,1
Vyšší odborné	5 600	1,0
Vysokoškolské	43 361	8,1
Nezjištěno	5 249	1,0

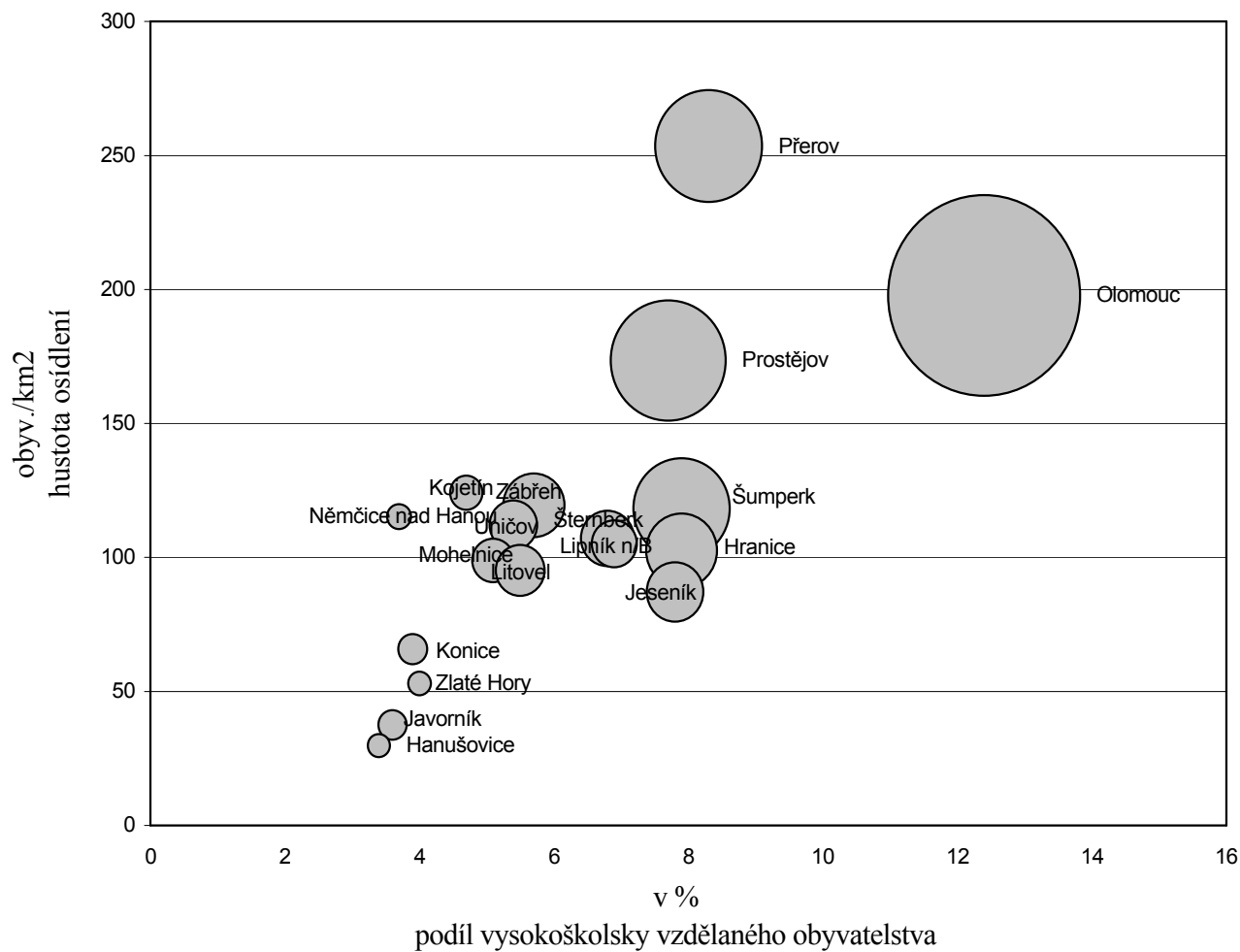
Nejvíce lidí má úplné střední vzdělání

- V okrese Jeseník je zastoupení vysokoškolsky vzdělaných lidí nejmenší z celého kraje
- Prostějovský okres má z hlediska vzdělanostní struktury nejvyšší podíl vyučenců

Struktura vzdělanosti



Rozložení vzdělanosti obyvatel podle hustoty osídlení

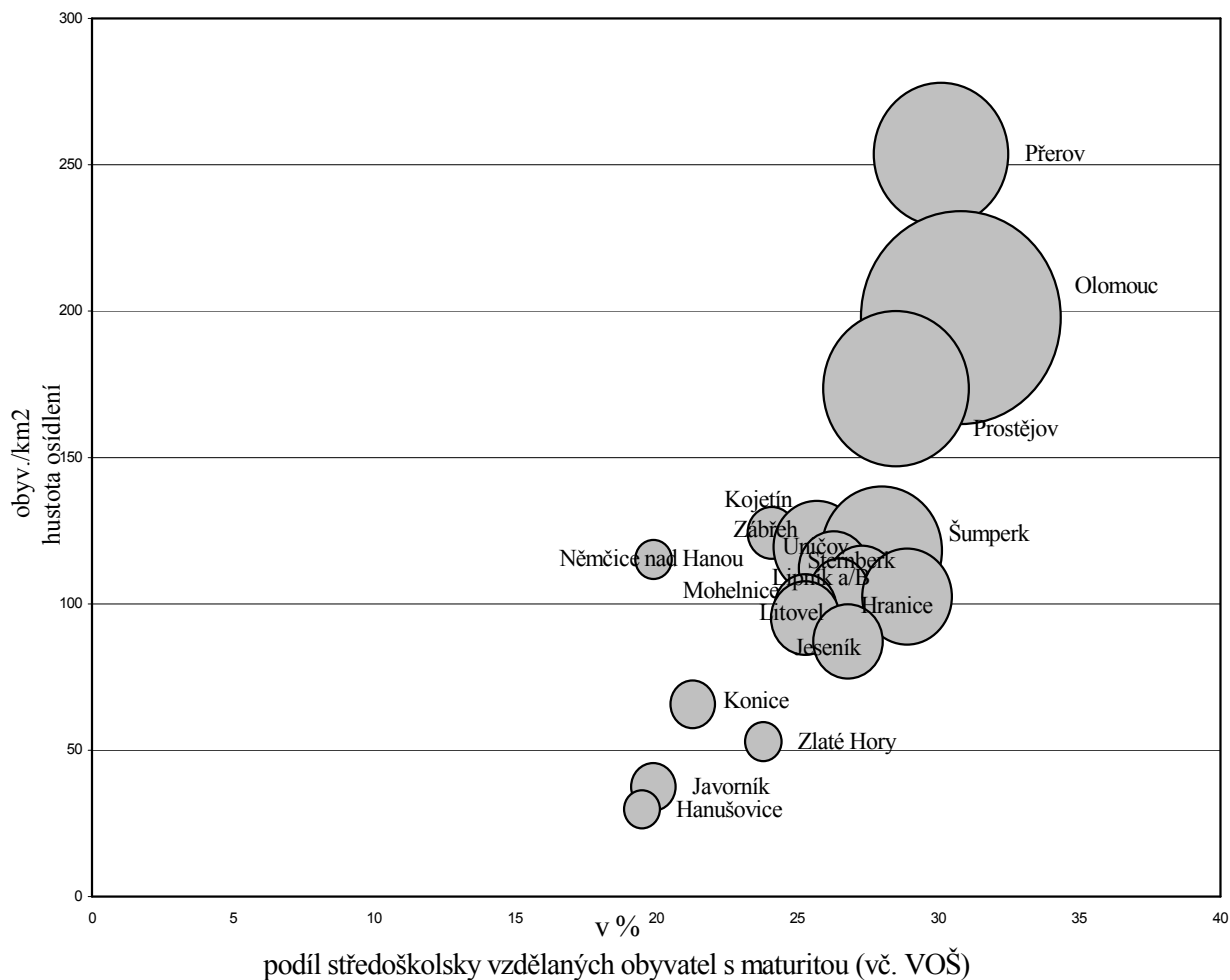


Prokázána závislost hustoty osídlení a úrovně vzdělanosti území.

Pozn.: Velikost kruhů odpovídá počtu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v územním obvodu.

Zdroj: ČSÚ, dopočet Metod Konzult IPM

Rozložení vzdělanosti obyvatel podle hustoty osídlení



Prokázána závislost hustoty osídlení a úrovně vzdělanosti území.

Pozn.: Velikost kruhů odpovídá počtu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v územním obvodu.

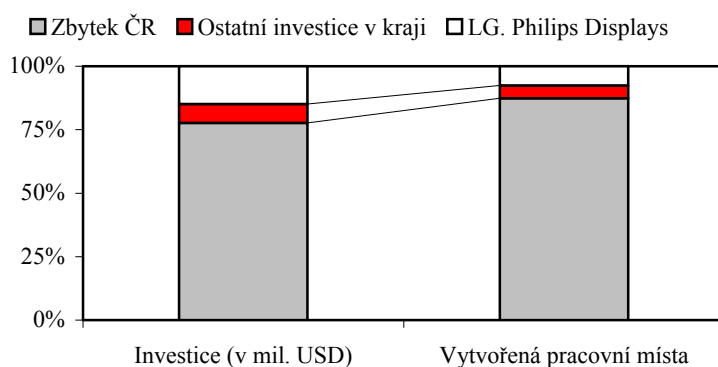
Zdroj: ČSÚ, dopočet Metod Konzult IPM

1.3 Hospodářská struktura a zaměstnanost

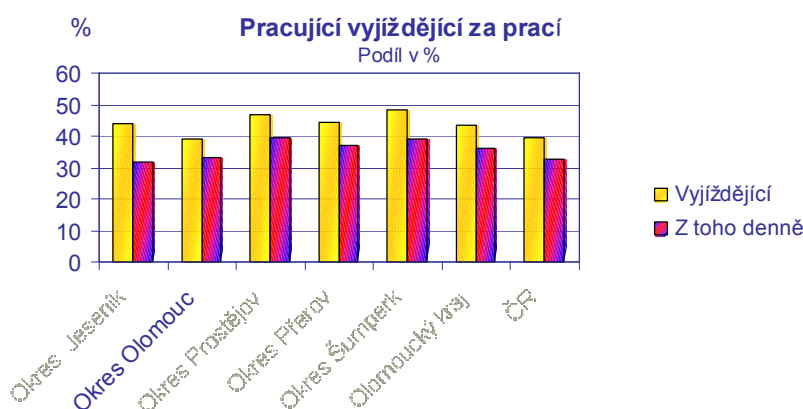
Výkonnost hospodářských činností postavení v ČR

- Olomoucký kraj díky historické široké odvětvové struktuře podniků a hospodářství má dostatečný potenciál volné a relativně levné pracovní síly využitelný při vzniku nových ekonomických aktivit.
- Populace disponuje širokým rejstříkem a úrovní odborného vzdělání; pracovní síla se základním a nižším vzděláním má v drtivé většině pracovní zkušenosti z hromadné výroby s vysokým stupněm dělby práce.
- Podstatná část dospělé populace je ochotná dále se učit, pokud náklady na vzdělávání nejsou příliš vysoké a pokud je proces dalšího učení spojen s reálnou vyhlídkou dobrého pracovního uplatnění.
- Pracovní trh v kraji není možné charakterizovat jako jednotný. Hranice trhu práce jsou podmíněny bydlením a dány zejména možnostmi denního dojíždění do zaměstnání. Proto analýza trhu práce a podmínek pro ekonomický rozvoj vyžaduje analyzovat území kraje v menších územích s podrobnými sociálně ekonomickými charakteristikami.

Podíl zahraničních investic a nově vytvořených pracovních míst



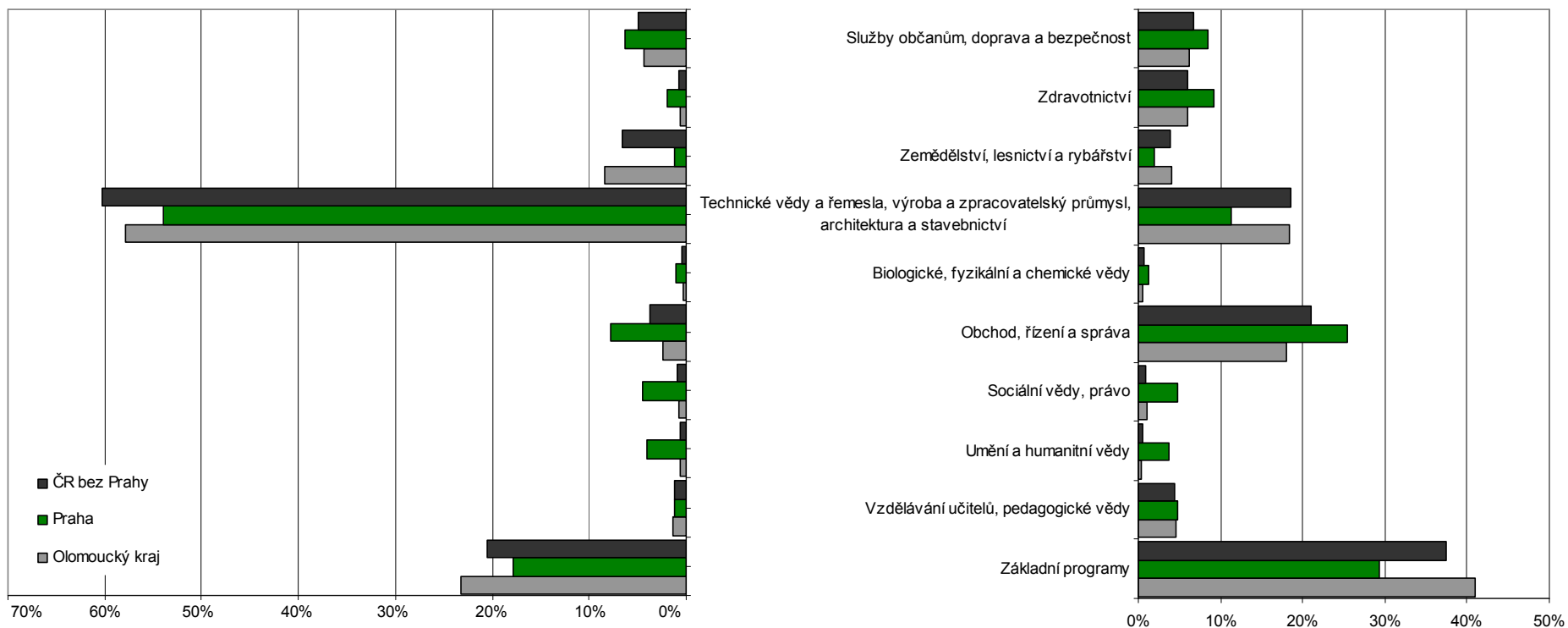
Zdroj: CzechInvest, stav k 1.7.2001



Vzdělanostní struktura obyvatelstva dle oborů

muži

ženy



Základní programy představují nejnižší úroveň vzdělání. Převažují v nich starší věkové skupiny.

Zdroj: ČSÚ, MPO, dopočet Metod Konzult IPM

Trh práce, územní hlediska

Utváření konkrétní podoby českého trhu práce v příštích letech však záleží na celé řadě okolností, počínaje základními charakteristikami našeho zapojení do mezinárodní dělby práce (profil zahraničního obchodu, povaha k nám směřujících přímých zahraničních investic), přes vliv například daňové, fiskální, sociální a mzdové soustavy (které mohou mít velice stimulační či naopak brzdicí povahu) nebo rychlost pronikání nových poznatků a technologií do výroby (nejde přitom zdaleka jen o rozvoj výzkumu a vývoje, ale především o jeho efektivní propojení s hospodářskou a podnikatelskou sférou), až po schopnost, připravenost a motivaci lidských zdrojů. To vše ovlivní, do jaké míry bude Česká republika působit jako montážní dílna Evropy, její továrna na komponenty nebo se stane prostorem pro služby a trávení volného času klientely z bohatších zemí, či se bude alespoň zčásti profilovat jako výkonná a flexibilní evropská výzkumná a vývojová laboratoř, charakteristická tvořivostí, dovednostmi a zručností. Od toho budou ovšem odvozeny nejenom nároky a požadavky na lidské zdroje, ale také celková ekonomická a sociální úroveň, podoba politiky, kultury a demokracie v zemi, styl i veřejný a soukromý život našich občanů.

Z tohoto hlediska však naše situace není příliš příznivá a ukazuje se, že alespoň zatím skutečně působíme spíše jako montovací dílna Evropy, než jako její vývojová laboratoř. To má ovšem výrazný vliv i na podobu požadavků českého trhu práce, na úroveň složitosti a kvalifikační náročnosti pracovních míst v našich podnicích. Taková orientace je však pro Českou republiku naprosto neperspektivní, neboť je zároveň spojena s nízkými mzdami (jako jediné konkurenční výhody) a tedy i s dalším zaostáváním životní úrovně za zeměmi EU. Ale nejen to. Navíc je také spojena s velmi vážným rizikem, že se na vysoce konkurenčních světových trzích objeví jiné země, které nám budou úspěšně konkurovat ještě levnější pracovní silou a postupně nás vytlačí i z těchto jinak výhodných pozic evropské semiperiférie.

Je přinejmenším zřejmé, že zvláště v souvislosti se vstupem do Evropské unie a naší aspirací stát se jejím plnoprávným členem, musí dojít k posunu k výrobám s nižší energetickou a surovinovou náročností a s nižší potřebou kvantitativního počtu pracovní síly. Především však musí dojít k výraznému posunu k výrobám podstatně náročnějším na výzkumné a vývojové práce a na kvalifikaci pracovní síly. Naše situace ve srovnání s Evropskou unií nevyznívá příznivě. Uvedený restrukturalizační manévr bude nepochybně obtížný už vzhledem k nutnosti naplnit vysoký počet parametrů, mezi nimiž hraje podstatnou roli i kvalita lidských zdrojů. Zdá se však, že se ve vývoji českého průmyslu v poslední době některé takové přísliby začínají objevovat. Je nepochybné, že uvedený směr vývoje se do značné míry musí opírat o určité vlastnosti, schopnosti a kvalifikace lidí, jež jsou jeho předpokladem i podmínkou. Vliv je však i opačný, neboť vývoj široce založený na inovacích zpětně posiluje určité druhy chování lidí, rozšiřující se možnosti uplatnění zvyšují jejich aspirace a motivace, mění přístup ke vzdělávání a učení. Neustálé vytváření nových pracovních míst v širokém spektru oborů a profesí, je doprovázeno rušením starých, efektivní proměnlivost ekonomického prostředí vyžaduje neustálou obměnu znalostí, informací a dovedností s nimi pracovat. Proto se posiluje rozvoj klíčových a přenositelných kompetencí a nových vědomostí a dovedností lidí, vzdělávání a učení překračují hranice dětského a juniorského věku a přirozeně se stávají celoživotním procesem jednotlivců, firem nebo i celých regionů. Předpokládá to rovněž vysokou kvalitu a všestrannou (nejen geografickou, ale i odvětvovou, profesní a kvalifikační) mobilitu (přizpůsobivost, pružnost, flexibilitu) disponibilních lidských zdrojů a podstatně efektivnější využívání pracovních sil, jejich znalostí a schopností. Mnohé prameny přitom ukazují, že se jedná o náš velice vážný problém a že právě flexibilita a adaptabilita pracovní síly v České republice by měla být předmětem vážných starostí a zvláštní péče.

Spíše než o tradiční terciární služby jako je doprava, jde však o poddimenzovaný kvartérní sektor s profesemi s nejvyšší složitostí práce a nejkvalifikovanější částí lidských zdrojů.

Mezi roky 1993 a 2000 v České republice sice došlo k poklesu podílu zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu, výrobě a rozvodu elektřiny, plynu a vody a ve stavebnictví z více než 40% na 38%, ale v roce 2001 se opět o půl procenta zvedl. V sekundárním sektoru (a zvláště ve zpracovatelském průmyslu) ovšem spočívá velký potenciál dalšího ekonomického rozvoje ČR, růstu produktivity práce a konkurenceschopnosti, který bude silně ovlivňován i naším vstupem do EU. Nepochybně se to odrazí mimo jiné ve velkých nárocích na další vzdělávání a rekvalifikace dospělých v tomto sektoru. Přestože tedy bude v příštích letech působit řada ne zcela známých faktorů s protichůdným dopadem, lze očekávat, že do roku 2010 se podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru v ČR dále sníží na 34%-36%.

V 90. letech se v České republice podařilo dosáhnout rozmachu zaměstnanosti v obchodu, zásobování a osobních službách materiální povahy (terciér). Naopak "vyšší" a kvalifikačně náročnější nemateriální služby (kvartér) však přes svůj růst zůstávají v mezinárodním srovnání stále podhodnoceny v rozsahu, prestiži i platech. Zvláště riziková situace vznikla ve vědě a výzkumu, ale již začíná docházet alespoň k částečnému zlepšení. Dlouhodobě velice neuspokojivá je situace ve školství a stále jako by nebylo dostatek síly ji řešit (přitom existuje poměrně široká shoda na tom, že je nutné s tím něco dělat). Příliš dobrá není situace ani ve zdravotnictví. Tím byl započat selektivní proces, který může nepříznivě ovlivnit kvalitu lidských zdrojů ve veřejném sektoru, totiž přesun mnoha kvalifikovaných a schopných pracovníků do jiných oborů v soukromé sféře, kde vyměňují kvalifikaci a odborné ambice za vyšší odměnu za práci. Stále častější jsou i zprávy o jejich odchodu do zahraničí, které mohou podstatně zesílit po našem vstupu do EU. Objevuje se reálné nebezpečí, že to může snížit šance na dlouhodobý ekonomický růst, který staví především na lidské kvalifikaci a schopnostech.

Navíc se v některých rozborech ukazuje, že vyučení - které je nejčetnějším stupněm vzdělání české pracovní síly - nezaručuje jejich nositelům dostatečnou funkční gramotnost a flexibilitu. Naopak v zemích EU jsou poměrně rychlé oba procesy, úbytek lidí s nejnižším vzděláním (ovšem z horší výchozí situace než u nás) i přírůstek vysokoškoláků (s lepší výchozí pozicí).

Lidé, kteří dosáhli vyššího vzdělání mají vyšší mzdy a vyšší zaměstnatelnost, jsou tedy méně ohroženi nezaměstnaností. Tento proces proběhl v celé České republice, přestože v různých regionech poněkud rozdílně.

V Olomouckém a především Moravskoslezském kraji je naopak vliv vzdělání na nezaměstnanost podstatně silnější, ale mzdy vzdělanějších lidí nejsou o tolik vyšší, jako je tomu v jiných krajích.

1.4 Hodnocení územních rozdílů v kraji

Zákon o podpoře regionálního rozvoje ukládá krajům sledovat vnitrokrajské rozdíly v socio-ekonomické situaci a vymezit území, kde je nutné vyrovnávat rozdíly veřejnou podporou.

Pro krajský účel je navrženo hodnocení:

- území postižených strukturálními změnami v průmyslu a službách,
- území postižených strukturálními změnami na venkově a v zemědělství.

Provedené hodnocení ukazuje, že v kraji existuje území s komplexním postižením. Z obou hledisek strukturálních postižení vychází nejhůře územní obvody:

- Hanušovice a Javorník.

Podstatné postižení s dílčími rozdíly vykazuje obvod:

- Konice, Zlaté Hory.

K nim lze jako rizikové přiřadit:

- Kojetín, Němčice nad Hanou a Litovel.

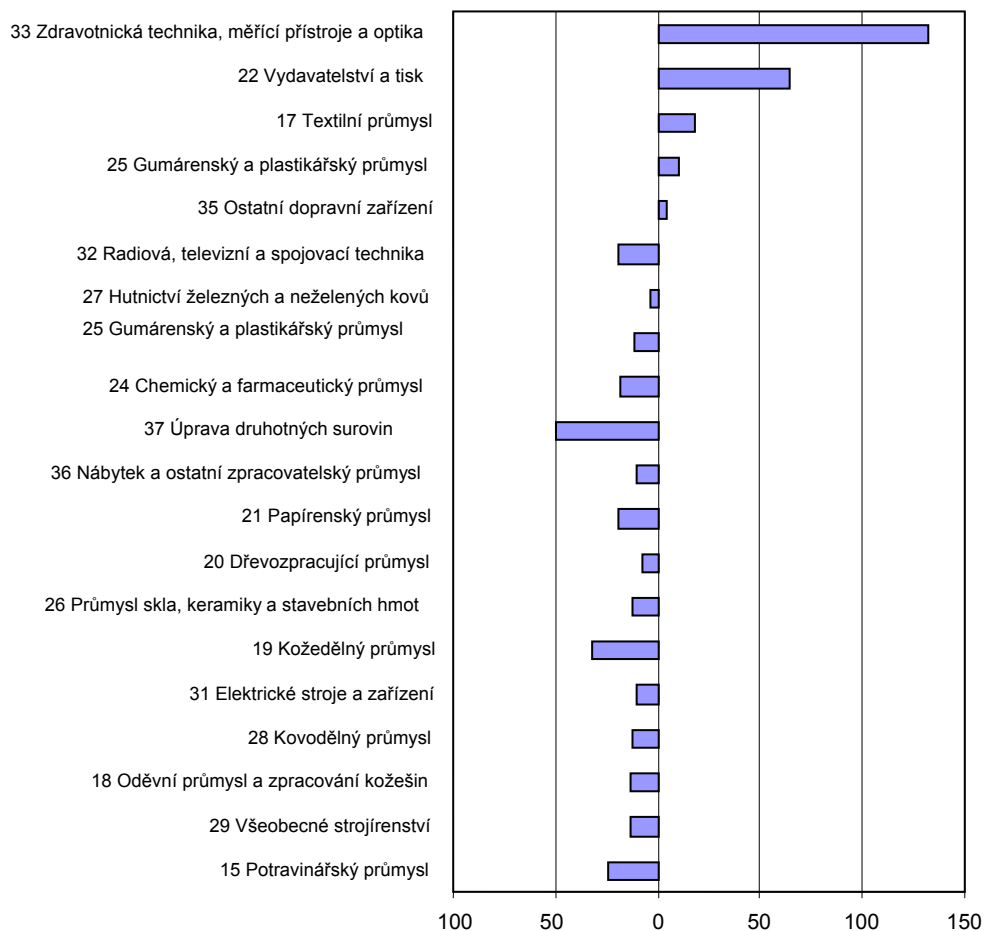
V takto vymezeném území (29% rozlohy kraje) žije 14% obyvatel. Tvoří téměř souvislé pásy. Jeden pás tvoří Zlaté Hory, Javorník a Hanušovice (4% obyvatel a 14% území). Druhý tvoří Litovel, Konice, třetí Němčice nad Hanou a Kojetín (5% obyvatel, 6% území).

Každý pás má v sousedství další problémová území jiných krajů. Javorník, Hanušovice a Zlaté Hory sousedí s nepřítisť frekventovanou hranicí s PLR a s problémovými obvody Králíky, Město Albrechtice a Vrbno pod Pradědem. Litovel a Konice sousedí se zaostávajícími obvody Moravskou Třebovou a Jevíčkem. K tomu se přidává sousedství vojenským újezdem. Němčice a Kojetín na jihu sousedí s obvodem Morkovice-Slížany - nejslabším ve Zlínském kraji.

Komplexnost postižení je způsobena spolupůsobícími faktory. Území neatraktivní k podnikatelskému investování, tudíž bez potřebných změn místní ekonomiky. Příčiny spočívají v nižší kvalifikaci a vzdělání obyvatel, menším soustředění obyvatel a dopravních nárocích. Není zde potřebný přebytek disponibilní pracovní síly, ani kupní síla nutná k rozvoji podnikání v drobných službách a místním obchodu. Také pro finanční služby jsou tato území - přes dílčí státní intervence - především riziková. Hloubka problémů a tempo zaostávání ukazují, že dílčí pozitivní změny mohou nastat nejdříve v střednědobém horizontu.

Pomoc kraj uplatňuje zvýhodněním těchto území operačním programem 2002 ve všech ekonomických sociálních a environmentálních programech. Přitom lze odlišovat podle zaměření podpory. Místní veřejné rozpočty jsou velmi slabé, proto rozvoji prospěje orientace na proaktivní výdaje na rozdíl od investic do neproduktivní infrastruktury.

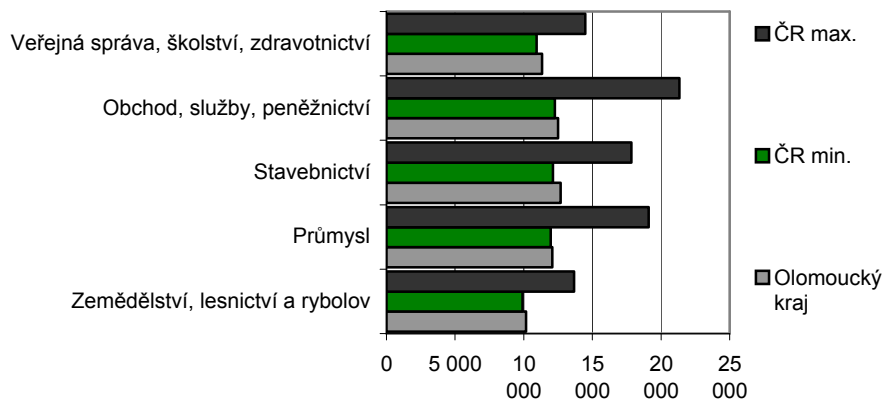
Přírůstek/úbytek pracovníků podle odvětví v Olomouckém kraji v letech 1997 - 2000 (v %)



Zdroj: ČSÚ, MPO, dopočet Metod Konzult IPM

Změny o několik desítek procent se týkají odvětví se stovkami zaměstnanců. Více než problém zaměstnanosti tyto změny ovlivnily okolní infrastrukturu podniků, zejména průmyslové služby a specializované místní dodavatele.

Mzdy dle skupin odvětví za rok 2000



Mzdy v Olomouckém kraji jsou jedny z nejnižších v rámci České republiky, výjimkou je veřejná administrativa, která je srovnatelná s ostatními kraji.

2 Charakteristika sítě škol v jednotlivých regionech

2.1 Charakteristika sítě škol dle jednotlivých regionů

Základní charakteristiku školství v Olomouckém kraji podáváme jako charakteristiku jednotlivých regionů – okresů. Důvodem je nesourodost kraje jako celku (od Jeseníků až k Hané). Dále uvádíme některé obecné tendence v Olomouckém kraji:

- výrazný vliv vzdělávání na zaměstnatelnost (podobně Moravskoslezský kraj)
- vysoká industrializovaná profesní struktura zaměstnanosti (podobně Zlínský kraj)
- v oblasti modernizace profesní struktury (zastoupení tzv.profesionálů – lékařů, ekonomů, právníků, odborníků...) je kraj v průměru (nejlépe je na tom Praha, Karlovarský kraj)
- ve vztahu složitosti práce a dosaženého vzdělání je pro kraj charakteristické, že vzdělání zaměstnaných se jeví relativně vyšší, než by odpovídalo složitosti jimi vykonávané práce (podobně Zlínský kraj)
- podíl absolventů dle dosaženého vzdělání je u středního odborného vzdělání v průměru v rámci ČR, vyšší je u gymnaziálního vzdělání, v oblasti VŠ mírně převažuje směřování k humanitnímu vzdělávání
- v oblasti nezaměstnanosti dle oborové struktury je nejvyšší míra nezaměstnanosti ve skupině zemědělství, stavebnictví, méně již službové obory
- nejlépe uplatnitelní jsou absolventi oborů ve skupinách užité umění, polygrafie, technická chemie, doprava, spoje, zdravotnictví, oděvnictví aj., u VOŠ pak zdravotnictví, doprava, sociální práce.

2.1.1 Jeseník

Rozložení sítě škol okresu Jeseník koresponduje s jeho geografickým a demografickým uspořádáním. Problémy této podhorské oblasti – nízká hustota obyvatel a složitá dopravní obslužnost se odrážejí v koncentraci obyvatelstva do okresního města. Zde je tudíž soustředěna prakticky celá síť škol okresu.

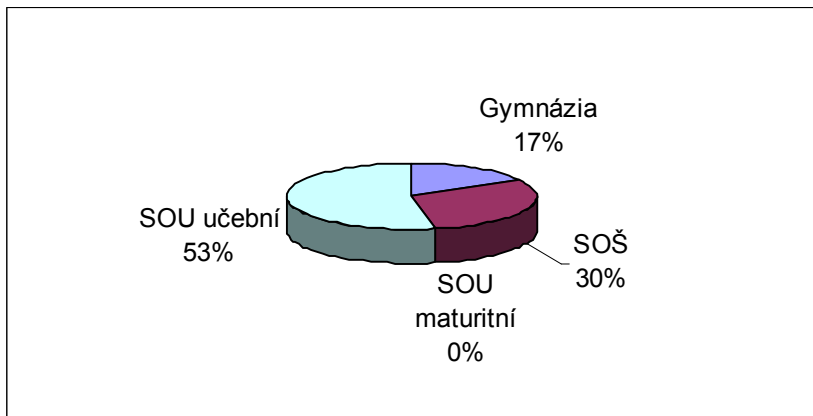
Výhody horského klimatu a existence Priessnitzových léčebných lázní umožnily vznik dvou speciálních škol určených nejen pro žáky okresu. Jsou to Speciální základní škola při dětské léčebně Zlaté Hory a Speciální základní škola při Priessnitzových léčebných lázních a.s.

Jeseník je lázeňským městem, kde se stále více soustřeďuje mezinárodní cestovní ruch a lázeňská léčba, což spolu s širokým zázemím privátních hotelů, penzionů, rekreačních středisek a restauračních zařízení vyvolává značnou společenskou poptávku po zvyšování odborné kvalifikace v oblasti gastronomie, hotelnictví a turismu. Tuto poptávku z velké části uspokojují absolventi Hotelové školy Vincence Priessnitze, Jeseník, především studijního oboru hotelnictví a turismus. Dále škola nabízela učební obor kuchař, číšník pro pohostinství, který byl ovšem duplicitně nabízen i SOU potravinářským Jeseník. Z tohoto důvodu proběhlo z iniciativy kraje jednání, aby byla tato duplicita odstraněna. Bylo dohodnuto, že SOU potravinářské Jeseník bude i nadále nabízet tříleté učební obory a Hotelová škola Vincence Priessnitze pouze čtyřleté studijní obory zaměřené na hotelnictví a cestovní ruch.

Další střední školy nabízejí tradiční stavební a strojírenské obory (SOŠ a SOU strojírenské a stavební Jeseník), školy dříve zřizované Ministerstvem zemědělství ČR pak obory zemědělské.

V okrese Jeseník převažuje zájem o učební obory nad studijními, jak dokládá graf níže.

Počty žáků přijatých k 1.9.2001 na všechny typy škol – okres JESENÍK



SWOT

a) Silné stránky:

- uplatnitelnost absolventů oborů obchodu a služeb v oblasti hotelnictví a turismu

b) Slabé stránky:

- chybí terciární sféra vzdělání, např. VOŠ
- chybí nabídka studijních oborů ochrany přírody a prostředí
- více žáků učebních oborů než žáků maturitních oborů

c) Ohrožení školství:

- demografický pokles populace s dopady na síť škol

d) Příležitosti:

- s rozvojem lázeňství a agroturistiky nové pracovní příležitosti pro absolventy středních škol

2.1.2 Olomouc

Okres Olomouc má po stránce geografické i hospodářské čtyři přirozená centra – Olomouc, Šternberk, Uničov a Litovel. Hanácká metropole Olomouc, sídlo druhé nejstarší univerzity v českých zemích, si nese staletou tradici centra kultury a vzdělanosti. Olomoucko je známo svým rozvinutým průmyslem, Litovel pivovarnictvím, Šternberk a Uničov strojírenstvím, čemuž odpovídají i nabízené obory jednotlivých škol. Nížinatá část okresu vytvořila podmínky pro rozvoj moderního zemědělství.

Školství svou strukturou i počtem zařízení plně pokrývá potřebu okresu.

Speciální školy jsou rovnoměrně rozmístěny a pokrývají potřebu regionu. Jsou zaměřeny na reedukaci vad sluchu, vad řeči, vad zraku, vad mentálních a somatických. Všechny speciální školy a školská zařízení vyhovují specifickým vzdělávacím potřebám handicapovaných dětí a žáků. Personální obsazení je vysoce profesionální, materiální vybavení je na velmi dobré úrovni.

Olomouc představuje jednoznačně spádové území středního školství. Nabídka 25 krajských škol, včetně zemědělských, poskytujících střední vzdělání (6 gymnázií, 7 středních odborných škol, 1 integrovaná střední škola, 11 středních odborných učilišť) je doplněna možnostmi studovat na 9 soukromých školách.

Mezi školy jedinečné, které mají nadregionální charakter, patří tři olomoucká bilingvní gymnázia, která vyučují vybrané předměty v cizím jazyce. Slovanské gymnázium Olomouc má česko - francouzskou sekci, Gymnázium Olomouc – Hejčín česko – anglickou (jediná v republice) a Gymnázium Olomouc, Čajkovského česko – španělskou.

Síť gymnázií, pro okres plně dostačující, je doplněna gymnázii ve Šternberku, Litovli a Uničově a dvěma gymnázii soukromými.

Spektrum středních škol je doplněno dvěma obchodními akademiemi (Olomouc, Uničov), střední odbornou školou poštovní, střední průmyslovou školou elektrotechnickou, střední zdravotnickou školou, střední zemědělskou školou, střední průmyslovou školou strojnickou (Olomouc, Uničov).

V okrese jsou zařazeny i čtyři vyšší odborné školy (2 krajské a 2 církevní).

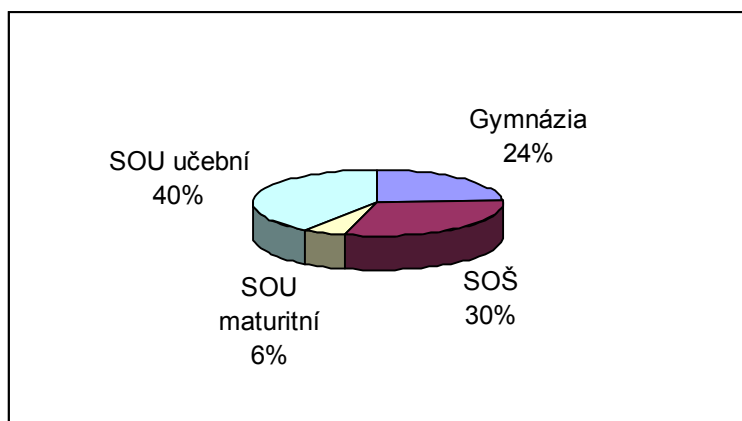
Síť středních odborných učilišť je velmi obsáhlá. Převažuje nabídka v oborech strojírenských, stavebních, potravinářských, chemických, zemědělských, lesnických a obchodu a služeb. Některé školy nabízí stejné nebo obdobné učební a studijní obory, případně obory, po jejichž absolventech poptávka postupně klesá (automechanik, kuchař, číšník, obchodník).

V důsledku poklesu poptávky po pracovní síle v zemědělství ztrácí zemědělská učiliště svůj charakter a dochází u nich k orientaci na nezemědělské obory.

Na úseku středních škol je zásadním problémem vymezení takové skladby učebních a studijních oborů, aby studijní nabídka navazovala na stanovené dlouhodobější prognózy trhu práce. Určitým řešením je postupné zavádění komplexněji pojatých oborů s širší uplatnitelností absolventů v profesním životě.

V okrese Olomouc je větší zájem o studium maturitních oborů, než o obory učební.

Počty žáků přijatých k 1.9.2001 na všechny typy škol – okres OLOMOUC



SWOT

e) Silné stránky:

- existence terciárního školství (vyšší odborné školy, Univerzita Palackého v Olomouci)
- tři bilingvní gymnázia, která mají nadregionální charakter
- jazyková škola

f) Slabé stránky:

- v nabídce studijních i učebních oborů se vyskytuje duplicita
- nezájem o učební obory strojírenské
- chybí konzervatoř
- chybí vysoká škola technického či ekonomického směru

g) Ohrožení školství:

- demografický pokles populace s dopady na síť škol

h) Příležitosti:

- rozvoj několika perspektivních strojírenských firem, které si žádají absolventy jak učebních, tak studijních oborů zaměřených na strojírenství

2.1.3 Prostějov

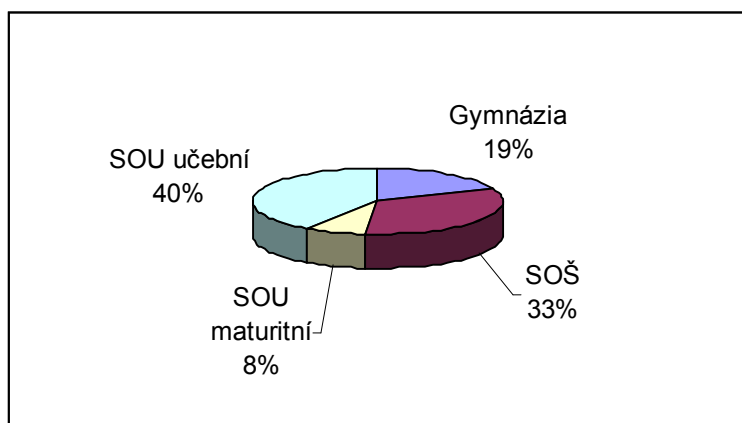
Okres Prostějov je svou rozlohou i počtem obyvatel druhým nejmenším okresem kraje, svým charakterem průmyslově-zemědělským. V průmyslu má největší tradici oděvní a kožedělný průmysl. Absolventy těchto oborů vychovávají tři střední školy, z toho jedna soukromá (SPŠ oděvní, SOŠ, SOU a U – oděvní, s.r.o. a SOU obchodní).

Ostatní střední školy vzdělávají žáky v tradičních strojírenských, stavebních a zemědělských oborech. Mezi školy nadregionálního významu patří Střední průmyslová škola oděvní Prostějov (oděvnictví) a Švehlova střední odborná škola Prostějov (zpracování potravin).

Síť středních škol se jeví jako dostatečná, chybí VOŠ.

Nabídka studijních oborů a zájem o ně převyšuje nabídku učebních oborů, tento fakt dokládá i graf (viz níže) přijatých žáků na všechny typy středních škol.

Počty žáků přijatých k 1.9.2001 na všechny typy škol – okres PROSTĚJOV



SWOT

i) **Silné stránky:**

- podpora oděvních oborů – snadná uplatnitelnost v Oděvním podniku, a.s. Prostějov
- detašované pracoviště Technické univerzity v Liberci s bakalářským směrem – řízení oděvní výroby

j) **Slabé stránky:**

- centralizace škol v Prostějově, a to proto, že Prostějov je jediným velkým městem okresu
- nezájem o strojírenské obory

k) **Ohrožení školství:**

- demografický pokles populace s dopady na síť škol

l) **Příležitosti:**

- uplatnitelnost absolventů oboru oděvnictví

2.1.4 Přerov

Přerovský okres, který leží na jihovýchodě Olomouckého kraje, soustřeďuje strojírenský, chemický, kožedělný, dřevozpracující a potravinářský průmysl. K rozmachu této oblasti přispěje i nový závod firmy Philips, který se staví v Hranicích. Proto se předpokládá stoupající zájem o kvalifikovanou pracovní sílu v elektrooborech a chemických oborech, které nabízí hned několik středních škol (Integrovaná střední škola technická, Integrovaná střední škola elektroenergetická, Střední průmyslová škola v Přerově a Integrovaná střední škola elektrotechnická v Lipníku nad Bečvou) – zde se nabízí možnost racionalizace sítě tohoto typu škol a jejich stabilizace.

Síť středních škol je soustředěna především ve městě Přerově, částečně pak v Hranicích a Lipníku nad Bečvou.

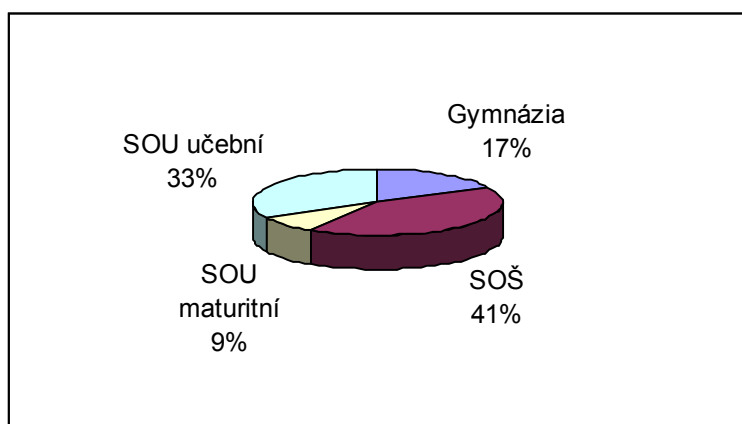
Mezi školy oborově výjimečné patří Střední pedagogická škola Přerov, Střední lesnická škola Hranice a Střední odborné učiliště v Tovačově zaměřené na uměleckořemeslné zpracování dřeva.

Nabídka oborů ostatních středních škol je obdobná jako v jiných okresech kraje.

Síť speciálních škol tvořená školami krajskými a soukromými, je dostačující.

V přerovském okrese převládá zájem o studium maturitních oborů, zejména pak na středních odborných školách.

Počty žáků přijatých k 1.9.2001 na všechny typy škol – okres PŘEROV



SWOT

m) Silné stránky:

- oborově výjimečné střední školy
- existence VOŠ v přerovském okrese
- existence jazykové školy při obchodní akademii
- smluvní spojení středních škol s některými podniky na základě smluv o vzájemné spolupráci

n) Slabé stránky:

- vyskytuje se duplicita studijních a učebních oborů
- nezájem o strojírenské obory

o) Ohrožení školství:

- demografický pokles populace s dopady na síť škol

p) Příležitosti:

- ve střednědobém horizontu dobrým zdrojem pracovních příležitostí je firma Philips, kde najdou uplatnění absolventi elektrooborů, lehkého strojírenství, omezeně absolventi chemických oborů
- možnost zřízení elokovaného pracoviště VUT v Brně – směr bakalářského studia

2.1.5 Šumperk

Okres Šumperk je turisticky atraktivní oblastí republiky. Svou polohou poskytuje podmínky pro rozvoj ekologického zemědělství.

Síť středních škol okresu je rovnoměrně rozložena do třech jeho největších měst – Šumperka, Mohelnice a Zábřehu. Ve městě Šumperku je 8 středních škol, z nichž 2 mají specifické zaměření, a to Střední odborná škola a Střední odborné učiliště železniční a stavební na železniční dopravu a střední odbornou školu památkové péče. Je třeba zvážit racionálnost existence některých oborů, jakožto samostatných škol s ohledem na nízkou uplatnitelnost jejich absolventů.

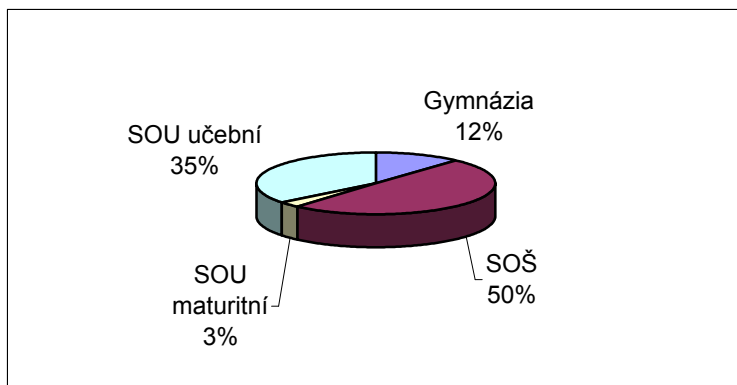
Téměř stoletá tradice elektrotechnického průmyslu v Mohelnici, ať již pod značkou MEZ, či v dnešní době Siemens, předurčuje zaměření středních škol v tomto městě – střední průmyslové školy elektrotechnické i integrované střední školy technické.

Střední školu se zaměřením na autoopravářství a automobilovou techniku reprezentuje Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Zábřeh.

Vysoké zastoupení mají na území okresu i speciální školy a školská zařízení (11, z toho 2 soukromé), které jednak poskytují péči handicapované mládeži a dětem, a jednak dětem, které navštěvují školu při svém léčebném pobytu v lázních ve Velkých Losínách nebo Bludově.

Z grafu (viz níže) je patrné, že i v tomto okrese převládá zájem o studijní obory.

Počty žáků přijatých k 1.9.2001 na všechny typy škol- okres ŠUMPERK



SWOT

q) **Silné stránky:**

- specifická zaměření studijních a učebních oborů
- existence jazykové školy při obchodní akademii
- existence terciárního školství (vyšší odborná škola)

r) **Slabé stránky:**

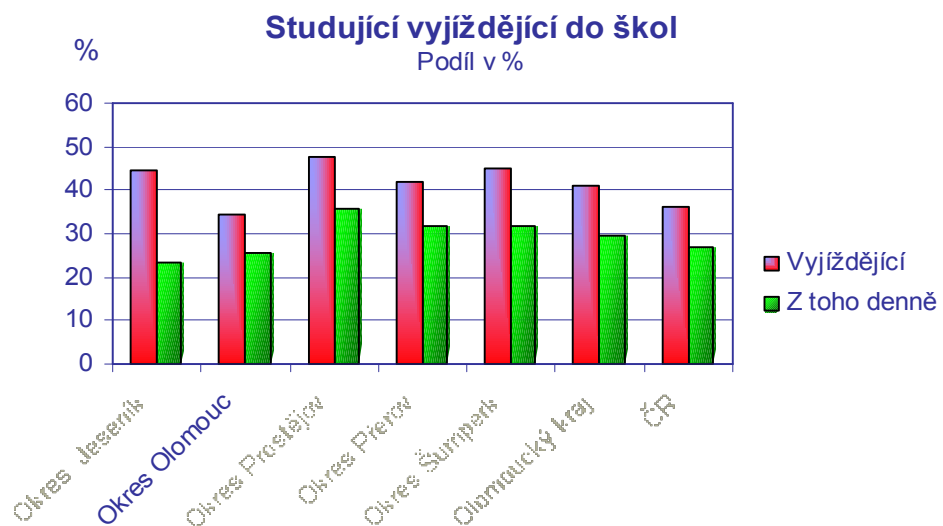
- předimenzovaná síť některých oborů středního školství
- nízká kapacita existující sítě gymnázií
- duplicita oborů

s) **Ohrožení školství:**

- demografický pokles populace s dopady na síť škol

t) **Příležitosti:**

- jednání s Univerzitou Palackého v Olomouci o otevření odloučeného pracoviště
- rozvoj cestovního ruchu a lázeňství umožní uplatnění absolventům oborů obchodu a služeb v této oblasti



2.2 Charakteristika sítě škol dle typu škol a školských zařízení

Veškeré uvedené údaje se vztahují ke školnímu roku 2001/2002.

2.2.1 Předškolní výchova a vzdělávání

Základní údaje

Ve školním roce 2001/2002 bylo v Olomouckém kraji zařazeno v síti předškolních zařízení celkem 437 mateřských škol, z toho 432 mateřských škol zřizovaných obcemi, které navštěvovalo 18 010 dětí a 5 mateřských škol zřizovaných soukromou osobou, které navštěvovalo 437 dětí.

Mateřské školy, počty zařízení

Okres	MŠ obecní	MŠ soukromé	MŠ celkem
Jeseník	31	0	31
Olomouc	140	0	140
Prostějov	87	0	87
Přerov	84	5	89
Šumperk	90	0	90
Celkem	432	5	437

Základním charakteristickým rysem pro předškolní péči posledních let byl pokles počtu mateřských škol i pokles počtu dětí navštěvujících tyto mateřské školy. I v tomto školním roce často docházelo k takzvanému slučování zařízení; mateřské školy byly po vyřazení ze sítě zařazeny jako odloučená pracoviště jiné mateřské školy nebo zařazeny jako součástí základní školy.

Dalším výrazným rysem předškolní výchovy a vzdělávání bylo postupné zavádění nového, jednotného programu výchovně vzdělávací práce. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky vypracovalo Rámcový program pro předškolní vzdělávání, který určil obsah, cíle a podmínky, v jejichž intencích již většina mateřských škol rozpracovala svůj "Školní vzdělávací program". Tyto školní programy se však stanou všeobecně závaznými až od školního roku 2003/2004. Prozatím vycházelo plánování výchovně vzdělávací činnosti u větší části mateřských škol ze standardního programu přizpůsobeného místním podmínkám. Některé mateřské školy využívaly pro práci s dětmi modelový projekt Zdravá škola, Zdravé pískání, či alternativní výchovně vzdělávací program Montessori.

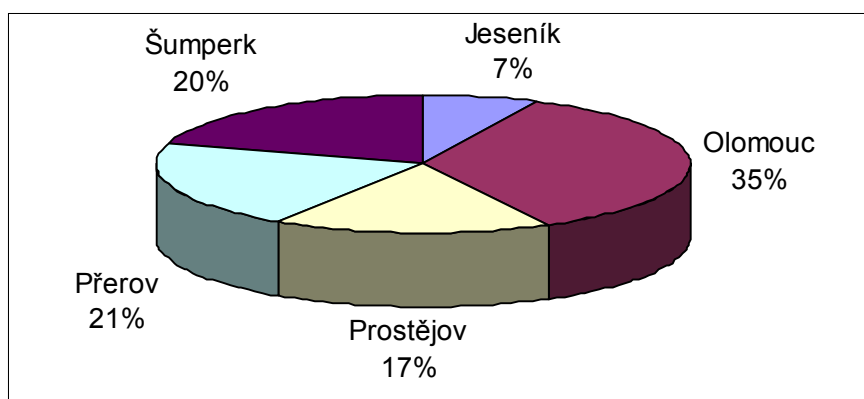
Třídy a děti v mateřských školách

Průměrná naplněnost tříd mateřských škol činila 22,3 dětí, přičemž nejvyšší byla v okrese Jeseník – 24,8 dětí na třídu a nejnižší v okrese Olomouc – 21,7 dětí na třídu.

Třídy a děti v mateřských školách

Okres	počet tříd	počet dětí
Jeseník	52	1291
Olomouc	303	6577
Prostějov	140	3088
Přerov	170	3858
Šumperk	162	3633
Celkem	827	18447

Počty dětí mateřských škol vyjádřeno v procentech



Byly to počty vyšší, než povoluje vyhláška č. 35/1992 Sb., o mateřských školách (naplněnost maximálně 20 dětí na třídu). K překračování počtů však vedly ředitelé mateřských škol zejména ekonomické důvody.

Z tohoto stavu současně vyplynulo velké množství výjimek z maximálního počtu dětí ve třídě mateřské školy stanovených řediteli škol. Výjimky z minimálního počtu dětí ve třídě mateřské školy byly naopak velmi ojedinělé, pouze v 6 mateřských školách kraje.

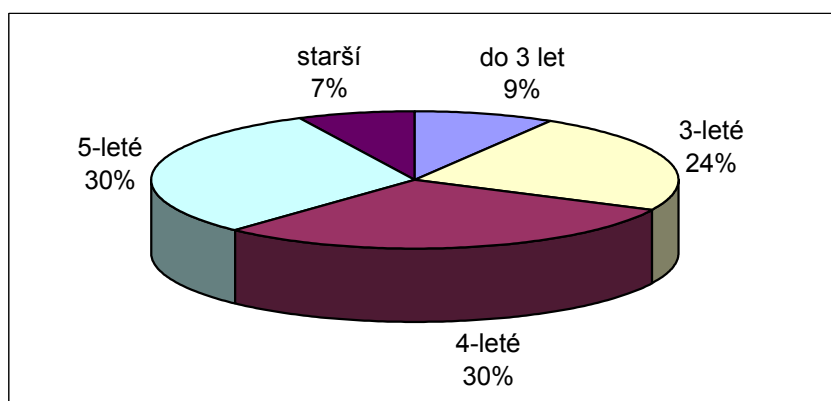
Věkové složení dětí

Nejsilnější věkovou kategorií dětí navštěvujících mateřské školy byly děti pětileté, nejslabší věkovou kategorií děti od šesti let.

Věkové složení dětí

Věk	Počet dětí					
	Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk	Celkem
Do 3 let	115	690	267	349	310	1731
3-leté	288	1643	737	863	863	4394
4-leté	368	1855	930	1143	1075	5371
5-leté	378	1875	895	1213	1126	5487
Starší	142	514	259	290	259	1464
Celkem	1291	6577	3088	3858	3633	18447

Věkové složení dětí vyjádřeno v procentech



2.2.2 Základní vzdělávání

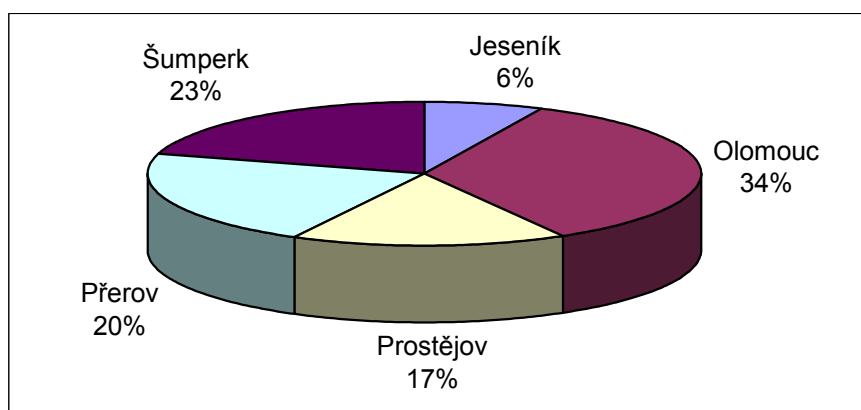
Základní údaje

V Olomouckém kraji se vzdělávalo ve školním roce 2001/2002 v základních školách 65 248 žáků. Zřizovatelem základních škol byly obce, církev a soukromé osoby. Neúplných základních škol, tj. škol pouze s 1. stupněm, jejichž zřizovatelem byla obec, bylo 129. Zřizovatelem 168 úplných základních škol, tj. s 1. - 9. ročníkem byly obce, církev a soukromé osoby. Na žádost zřizovatele byly vyřazeny ze sítě škol k 1. 9. 2001 - Základní škola Přerov, Palackého 25, Základní škola Malá Morava, okres Šumperk

Zřizovatelé základních škol

Okres	Celkem	Obecní	Církevní	Soukromé
Jeseník	18	18	0	0
Olomouc	101	100	1	0
Prostějov	50	50	0	0
Přerov	60	58	0	2
Šumperk	68	68	0	0
Celkem	297	294	1	2

Základní školy dle okresů vyjádřeno v procentech



Školy úplné (1.-9. ročník), školy neúplné jen 1. stupeň

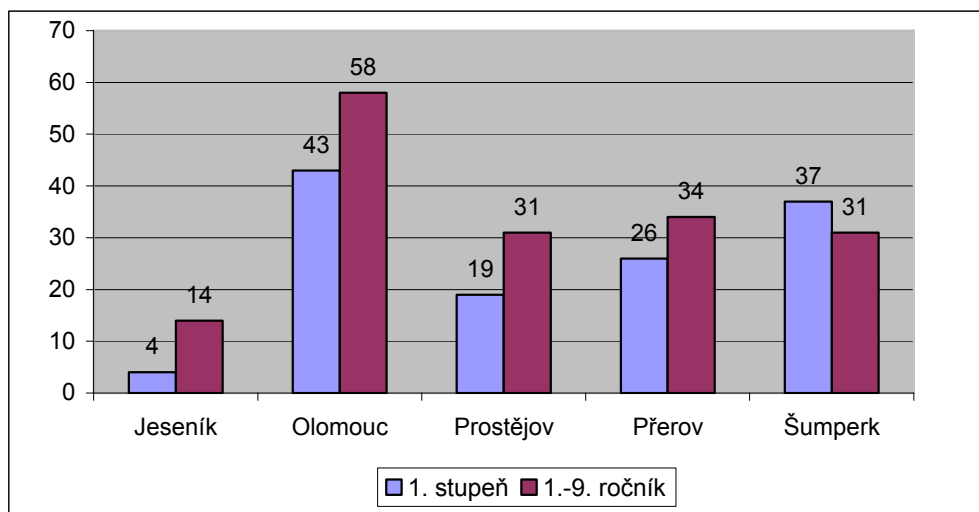
Okres	Celkem	Z celkového počtu*		1. - 9. ročník	Jen 1. stupeň
		PO	OS		
Jeseník	18	8	10	14	4
Olomouc	101	37	64	58	43
Prostějov	50	28	22	31	19
Přerov	60	29	31	34	26
Šumperk	68	19	49	31	37
Celkem	297	121	176	168	129

* Vysvětlivky: PO - příspěvková organizace

OS – organizační složka

Z celkového počtu 297 základních škol bylo 121 škol s právní subjektivitou.

Školy s 1.- 9. ročníkem a školy jen s 1.stupněm



Počty žáků a tříd v základních školách a průměrný počet žáků ve třídách v jednotlivých okresech.

Okres	Žáci	Třídy	žáci 1. - 9. ročník	žáci 1. stupeň	Průměrný počet žáků ve třídě
Jeseník	4527	213	4385	142	21,25
Olomouc	22585	1088	20362	2223	20,75
Prostějov	10521	509	9815	706	20,66
Přerov	14105	635	13081	1024	22,21
Šumperk	13510	648	12141	1369	20,84
Celkem	65248	3093	59784	5464	21,09

Počty žáků a tříd podle zřizovatelů

Okres	Žáci	Třídy	Obecní		Soukromé		Církevní	
			Žáci	Třídy	Žáci	Třídy	Žáci	Třídy
Jeseník	4527	213	4527	213	0	0	0	0
Olomouc	22585	1088	22377	1079	0	0	208	9
Prostějov	10521	509	10521	509	0	0	0	0
Přerov	14105	635	14026	629	79	7	0	0
Šumperk	13510	648	13510	648	0	0	0	0
Celkem	65248	3093	64961	3078	79	7	208	9

Základní školy zřizované obcí navštěvovalo 64 961 žáků, soukromou osobou 79 žáků a církví 208 žáků.

Počet škol pouze s 1. stupněm (podle počtu tříd)

Okres	Jednotřídní	Dvojtřídní	Trojtrídní	Čtyřtrídní	Plnotřídní
Jeseník	0	3	1	0	0
Olomouc	2	17	10	5	9
Prostějov	1	6	7	2	3
Přerov	3	11	3	2	7
Šumperk	4	20	8	2	3
Celkem	10	57	29	11	22
Celkem škol pouze s 1. stupněm					129

V Olomouckém kraji bylo 129 malotřídních základních škol. Zřizovatelem těchto škol byly obce, které tak umožnily navštěvovat žákům základní školu v místě bydliště.

Počet žáků nově přijatých do 1. ročníku základních škol.

Ve školním roce 2001/2002 bylo nově přijato do 1. ročníků základních škol celkem 6 170 žáků.

Počet žáků nově přijatých do 1. ročníku a jejich věkové složení

Okres	Nově přijatí celkem	Nově přijatí nar.1.9.94 a později	Nově přijatí nar. 1.9.93-31.8.94	Nově přijatí nar. 31.8.93 a dříve
Jeseník	424	0	263	161
Olomouc	2107	21	1467	619
Prostějov	1021	7	740	274
Přerov	1333	9	1011	313
Šumperk	1285	3	964	318
Celkem	6170	40	4445	1685

Počet žáků, kteří ukončili ve školním roce 2001/2002 školní docházku na základní škole.

Z příslušných ročníků přešlo na víceletá gymnázia 757 žáků.

Počet žáků, kteří ukončili školní docházku na základní škole

Okres	Přešli na víceletá gymnázia	V 7. ročníku ukončili škol. docházku	V 8. ročníku ukončili škol. docházku	V 9. ročníku ukončili škol. docházku
Jeseník	62	6	22	465
Olomouc	304	93	71	2382
Prostějov	145	37	12	1096
Přerov	169	45	43	1471
Šumperk	77	13	39	1400
Celkem	757	194	187	6814

Počty žáků a tříd (včetně specializovaných a speciálních tříd) v základní škole podle ročníků.

Počet žáků podle ročníků

Okres	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.	celkem
Jeseník	438	481	501	536	568	471	572	492	468	4527
Olomouc	2115	2380	2611	2684	2789	2513	2591	2453	2449	22585
Prostějov	1050	1128	1202	1311	1271	1127	1157	1155	1120	10521
Přerov	1377	1583	1619	1608	1779	1515	1616	1541	1467	14105
Šumperk	1295	1431	1570	1487	1704	1548	1571	1470	1434	13510
Celkem	6275	7003	7503	7626	8111	7174	7507	7111	6938	65248

Počet tříd podle ročníků

Okres	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč	8.roč.	9.roč.	Celkem
Jeseník	22	23	26	25	26	21	26	22	22	213
Olomouc	120	122	130	129	124	112	120	116	115	1088
Prostějov	56	57	65	60	59	53	53	52	54	509
Přerov	74	76	80	70	80	64	65	65	61	635
Šumperk	75	75	83	74	74	67	68	67	65	648
Celkem	347	353	384	358	363	317	332	322	317	3093

Průměrný počet žáků ve třídě

Okres	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč	8.roč.	9.roč.
Jeseník	19,9	20,91	19,26	21,44	21,84	22,42	22,00	22,36	21,27
Olomouc	17,62	19,50	20,08	20,80	22,49	22,43	21,59	21,11	21,29
Prostějov	18,75	19,78	18,49	21,85	21,54	21,26	21,83	22,21	20,74
Přerov	18,60	20,82	23,12	22,97	22,23	23,67	24,86	23,70	24,04
Šumperk	17,26	19,09	18,91	20,09	23,02	23,10	23,10	21,94	20,06

Vzdělávací programy pro základní školu

Ve školním roce 2001/2002 se v základních školách vyučovalo podle učebních dokumentů těchto vzdělávacích programů : Základní škola - čj. 16847/96-2, Obecná škola - čj. 12035/97-20, Národní škola - čj. 15724/97-20. Pro každý vzdělávací program jsou charakteristické přístupy k žákům, systém výuky a práce s učebním plánem. Nejvíce žáků se vyučovalo podle vzdělávacího programu Základní škola, a to 61 778 žáků.

Vzdělávací programy

Okres	Žáci	Třídy	Obecná škola		Národní škola		Základní škola	
			Žáci	Třídy	Žáci	Třídy	Žáci	Třídy
Jeseník	4527	213	0	0	0	0	4527	213
Olomouc	22585	1088	607	34	82	5	21896	1049
Prostějov	10521	509	742	34	0	0	9779	475
Přerov	14105	635	1874	91	0	0	12231	544
Šumperk	13510	648	165	11	0	0	13345	637
Celkem	65248	3093	3388	170	82	5	61778	2918

Rozšířené vyučování předmětů nebo skupin předmětů

Možnosti rozšířeného vyučování předmětů využilo 38 základních škol.

Rozšířené vyučování

Okres	Matematika a přírodovědné předměty	Tělesná výchova	Cizí jazyky	Hudební výchova	Výtvarná výchova	Jiné	Celkem školy
Jeseník	0	3	0	0	0	0	3
Olomouc	4	4	4	2	1	1	14
Prostějov	0	3	2	0	0	0	5
Přerov	2	3	5	0	0	0	8
Šumperk	2	3	5	0	0	1	8
Celkem	8	16	16	2	1	1	38

Výuka cizích jazyků

Výuka povinného předmětu cizí jazyk se zahajuje ve 4. ročníku s dotací 3 hodiny týdně. Žáci si mohli zvolit cizí jazyk i jako volitelný a nepovinný předmět. Při výběru cizího jazyka převažoval jazyk anglický, a to u 30 753 žáků.

Počet žáků, kteří se učí cizí jazyk

Okres	Anglický jazyk	Francouzský jazyk	Německý jazyk	Španělský jazyk	Ruský jazyk	Celkem
Jeseník	1858	0	1233	0	0	3091
Olomouc	11797	81	4211	0	18	15803
Prostějov	3938	0	3330	0	1	7186
Přerov	6725	69	3088	0	19	9686
Šumperk	6435	315	2999	13	38	9092
Celkem	30753	495	16912	13	75	44858

2.2.3 Střední vzdělávání

Základní údaje

Střední školy tvoří svým obsahem jednotný celek se základními školami. Člení se na **gymnasia, střední odborné školy (SOŠ), střední odborná učilišti a učiliště (SOU a U)**.

Obsahem je všeobecné vzdělávání, které je společné všem středním školám a odborné vzdělávání, které je diferencováno podle zvolených oborů.

Střední školy poskytují všem žákům možnost získání středního nebo úplného středního vzdělání. Absolventi oborů ukončených maturitou mají možnost přihlásit se ke studiu na vysokých školách, vyšších odborných školách nebo do jednoletých kurzů jazyků.

Ve školním roce 2001/2002 poskytovalo střední vzdělání na území Olomouckého kraje celkem 99 středních škol různých zřizovatelů. Z tohoto počtu zřizoval kraj 78, soukromá osoba 17, církev 1, obec 3.

Souhrnná analýza vzdělávání na středních školách

Struktura škol, počet žáků v denním studiu, počet absolventů za školní rok 2001/2002 a počet nově přijatých žáků na střední školy

Okres	Typ školy	Studující celkem	Absolventi školní rok 2000/2001	Žáci nově přijatí do 1.ročníku
Jeseník	Gymnázia	528	77	89
	SOŠ	525	88	164
	SOU a U	824	207	286
	Celkem	1877	372	792
Olomouc	Gymnázia	4174	641	746
	SOŠ	3258	709	929
	SOU a U	5048	1141	1419
	Celkem	12480	2491	3094
Prostějov	Gymnázia	1272	259	234
	SOŠ	1553	396	415
	SOU a U	1856	390	608
	Celkem	4681	1045	1257
Přerov	Gymnázia	2087	361	366
	SOŠ	3149	820	882
	SOU a U	2824	621	871
	Celkem	8060	1802	2119
Šumperk	Gymnázia	1171	191	213
	SOŠ	2985	749	913
	SOU a U	2202	502	707
	Celkem	6358	1442	1833
Celkem	Gymnázia	9232	1529	1648
	SOŠ	11470	2762	3303
	SOU a U	12754	2861	3891
	Celkem	33456	7152	8842

Procentuálním vyjádřením počtu žáků na jednotlivých typech škol s celkovým počtem studujících na středních školách lze vysledovat převládající zájem o jednotlivé typy středních škol ve sledovaných okresech, přičemž nelze opomenout také možnost výběru střední školy, kterou jednotlivé okresy nabízejí.

V okrese Jeseník převažuje studium na středních odborných učilištích (SOU a U 44 %, gymnázia 28 % - včetně víceletých, SOŠ 28 %).

Okres Olomouc zaznamenává vysoké procento studujících na gymnáziích, ale také na středních odborných učilištích (SOU a U 40 %, gymnázia 34 % - včetně víceletých, SOŠ 26 %).

Srovnatelný zájem o studium na středních odborných školách a středních odborných učilištích je patrný v okrese Prostějov (SOU a U 39 %, SOŠ 34 %, gymnázia 27 % - včetně víceletých).

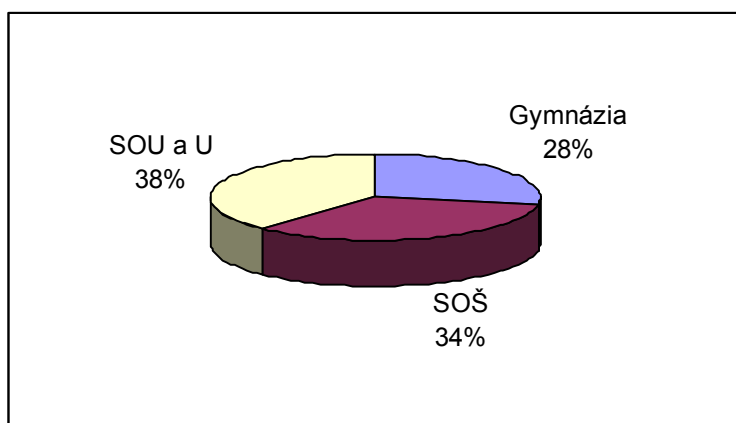
Silné zastoupení ve výběru středních odborných škol je znatelné v okrese Přerov (SOŠ 40 %, SOU a U 35 %, gymnázia 26 % – včetně víceletých).

Obdobná situace je v okrese Šumperk, kde také značně převládá zájem o střední odborné školy (SOŠ 47 %, SOU a U 35 %, gymnázia 18 % - včetně víceletých).

Z celkového počtu žáků středních škol Olomouckého kraje studuje 28 % na gymnáziích včetně víceletých, 34 % na SOŠ, 38 % na SOU.

Největší nárůst počtu nově přijatých žáků ve srovnání s absolventy daného typu škol zaznamenávají SOU a U (absolventů 2861, nově přijatých do 1. ročníků 3891).

Počty studentů dle typu škol vyjádřeno v procentech



Gymnázia

Jsou všeobecně vzdělávací, vnitřně diferencované školy, které připravují žáky zejména ke studiu na vysokých školách. Gymnázium může mít čtyři, šest nebo osm ročníků. Gymnázia nabízejí všeobecné zaměření, které je rozšířeno o studium vybraných předmětů v cizím jazyce u bilingvních gymnázií.

Z následujících tabulek je patrné rozdělení gymnázií v Olomouckém kraji podle jednotlivých okresů a zřizovatelů, počtu studujících podle ročníků, počtu přihlášených a přijatých na gymnázia celkem. Dále je uvedeno rozdělení na 4-letá a víceletá.

Gymnázia, rozdělení podle zřizovatele

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Jiné*
Jeseník	1	1	0	0
Olomouc	8	6	2	0
Prostějov	4	1	0	3
Přerov	5	4	0	1
Šumperk	2	2	0	0
Celkem	20	14	2	4

Pozn. : * zřizovatel např. obec, církev

Na gymnáziích ve všech ročnících studovalo 9 232 žáků, což je 28% žáků středních škol.

Gymnázia, počet studujících podle ročníků

Okres	Druh studia	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Celkem
Jeseník	4- leté	33	25	31	31	0	0	0	0	120
	6- leté	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	7- leté	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	8- leté	56	55	55	51	58	27	56	50	408
Olomouc	4 -leté	429	366	395	331	0	0	0	0	1521
	5 -leté	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	6- leté	90	92	115	135	107	164	0	0	703
	7- leté	0	0	0	0	0	0	53	0	53
	8- leté	227	229	204	247	256	381	322	31	1897
Prostějov	4- leté	92	65	90	90	0	0	0	0	337
	6- leté	29	27	25	26	26	20	0	0	153
	7- leté	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	8- leté	113	113	114	111	99	124	108	0	782
Přerov	4- leté	185	149	201	198	0	0	0	0	733
	6- leté	30	30	30	27	33	44	0	0	194
	7- leté	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	8- leté	151	150	145	149	151	196	164	54	1160
Šumperk	4- leté	123	88	97	97	0	0	0	0	405
	6- leté	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	7- leté	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	8- leté	90	120	111	116	80	132	116	0	765
Celkem	4- leté	862	693	814	747	0	0	0	0	3 116
	6- leté	149	149	170	188	166	228	0	0	1050
	7- leté	0	0	0	0	0	0	54	0	54
	8- leté	637	667	629	674	644	860	766	135	5012

Na všechny typy gymnázií se hlásilo 3 577 žáků a bylo přijato 1 648 žáků, což je silný převis poptávky po studiu na gymnáziích nad nabídkou volných míst. Úspěšnost uchazečů o studium byla 46 %. Z celkového počtu žáků přijatých na střední školy bylo na gymnázia přijato 19 % žáků základních škol.

Počet přihlášených a přijatých na víceletá gymnázia

Okres	Počet přihlášených	Počet přijatých k 30.9.
Jeseník	86	56
Olomouc	777	317
Prostějov	122	142
Přerov	353	181
Šumperk	221	90
Celkem	1559	786

Počet přihlášených a přijatých na čtyřletá gymnázia

Okres	Počet přihlášených	Počet přijatých k 30.9.
Jeseník	60	33
Olomouc	1108	429
Prostějov	103	92
Přerov	453	185
Šumperk	294	123
Celkem	2018	862

Počet přihlášených a přijatých na gymnázia celkem

Okres	Počet přihlášených	Počet přijatých k 30.9.
Jeseník	146	89
Olomouc	1885	746
Prostějov	225	234
Přerov	806	366
Šumperk	515	213
Celkem	3577	1648

Střední odborné školy

Střední odborné vzdělání s maturitou poskytují střední odborné školy (SOŠ). V Olomouckém kraji bylo celkem 49 SOŠ, z toho 38 zřizovaných krajem (78 %) , 11 soukromou osobou (22 %), žádná jiného zřizovatele (obec, církev).

Síť SOŠ zřizovaných krajem tvořily v jednotlivých okresech:

Okres Jeseník – střední odborná škola, hotelová škola

Okres Olomouc - střední průmyslová škola (3), střední zemědělská škola, střední zdravotnická škola, integrovaná střední škola, obchodní akademie, střední odborná škola poštovní

Okres Prostějov – střední průmyslová škola (2, z toho 1 oděvní), střední odborná škola, střední zdravotnická škola, obchodní akademie

Okres Přerov – střední průmyslová škola (3), integrovaná střední škola (3), střední odborná škola, střední zemědělská škola, střední lesnická škola, střední zdravotnická škola, obchodní akademie, střední pedagogická škola

Okres Šumperk - střední odborná škola (4), střední průmyslová škola (3), obchodní akademie (2), střední zdravotnická škola, integrovaná střední škola.

Krajem 13 zřizovaných SOŠ a 1 soukromá tvořily jednu právnickou osobu se středním odborným učilištěm (SOU a U), případně odborným učilištěm (OU), které však patří do systému speciálních škol.

SOŠ, rozdělení podle zřizovatele

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Jiné*
Jeseník	3	2	1	0
Olomouc	12	8	4	0
Prostějov	8	5	3	0
Přerov	15	12	3	0
Šumperk	11	11	0	0
Celkem	49	38	11	0

Pozn. : * zřizovatel např. obec, církev

Denní studium na SOŠ je čtyřleté, celkem bylo ve všech ročnících denního studia na SOŠ 11470 žáků, což představuje 34 % z celkového počtu (33456) žáků středních škol.

SOŠ, žáci podle ročníků, denní studium

Okres	1.	2.	3.	4.	Celkem
Jeseník	164	125	125	111	525
Olomouc	929	845	788	696	3258
Prostějov	415	330	395	413	1553
Přerov	882	736	714	817	3149
Šumperk	913	713	660	699	2985
Celkem	3303	2749	2682	2736	11470

Ve školním roce 2001/2002 se v Olomouckém kraji přihlásilo na obory SOŠ pro absolventy ZŠ celkem 5789 žáků, z nichž bylo přijato 3303, což bylo 57 %. Největší úspěšnost v přijetí na SOŠ byla zaznamenána v okrese Šumperk (73 %), nejmenší pak v okrese Prostějov (45 %).

Počet přihlášených a přijatých na obory SOŠ (pro absolventy ZŠ)

Okres	Počet přihlášených	Počet přijatých k 30.9.
Jeseník	244	164
Olomouc	1859	929
Prostějov	923	415
Přerov	1507	882
Šumperk	1256	913
Celkem	5789	3303

Střední odborná učiliště a Učiliště

Soustavu učňovského školství tvoří **Střední odborná učiliště (SOU) a Učiliště (U)**.

Z následujících tabulek je patrné rozdělení SOU a U v Olomouckém kraji podle jednotlivých okresů, zřizovatelů, počtů studujících podle ročníků, jednotlivých typů studia a počtu přihlášených a přijatých.

Olomoucký kraj zřizoval 39 SOU a U, což je z celkového počtu 89 % a 5 SOU a U zřizovaly soukromé osoby, což činí 11 %. Na SOU a U ve všech ročnících studovalo 12 754 žáků, což je 38 % žáků středních škol, z toho v učebních oborech 73 %, v maturitních oborech 19 % a v nástavbových oborech 8 %.

Z celkového počtu žáků přijatých na střední školy bylo na SOU a U přijato 44 % žáků základních škol. Na SOU a U začalo ve školním roce 2001/2002 studovat v 1. ročníku 13,3 % žáků v maturitních oborech a 86,7 % žáků v učebních oborech.

SOU a U, rozdělení podle zřizovatele

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Jiné*
Jeseník	5	5	0	0
Olomouc	16	13	3	0
Prostějov	7	5	2	0
Přerov	9	9	0	0
Šumperk	7	7	0	0
Celkem	44	39	5	0

*Pozn.: * zřizovatel např. obec, církev*

SOU a U, žáci podle ročníků, denní studium

Okres	Typ studia	1.	2.	3.	4.	5.	Celkem
Jeseník	Učební obory	286	232	195	0	0	713
	Maturitní obory	0	0	0	0	0	0
	Nástavbové obory	65	46	0	0	0	111
Olomouc	Učební obory	1239	1199	1091	0	0	3529
	Maturitní obory	180	245	373	311	56	1165
	Nástavbové obory	173	181	0	0	0	354
Prostějov	Učební obory	509	426	363	0	0	1298
	Maturitní obory	99	123	92	58	26	398
	Nástavbové obory	67	93	0	0	0	160
Přerov	Učební obory	690	615	627	0	0	1932
	Maturitní obory	181	194	160	196	25	756
	Nástavbové obory	89	47	0	0	0	136
Šumperk	Učební obory	650	591	571	0	0	1812
	Maturitní obory	57	26	0	0	0	83
	Nástavbové obory	164	143	0	0	0	307
Celkem	Učební obory	3374	3063	2847	0	0	9284
	Maturitní obory	517	588	625	565	107	2402
	Nástavbové obory	558	510	0	0	0	1068

Ve školním roce 2001/2002 se v Olomouckém kraji přihlásilo na SOU a U celkem 5 330 žáků, z nichž bylo přijato 3 891, což bylo 73 %.

Přihlášení a přijatí na obory SOU a U (pro absolventy ZŠ)

Okres	Počet přihlášených k 30.6.	Počet přijatých k 30.9.
Jeseník	312	286
Olomouc	2415	1419
Prostějov	531	608
Přerov	983	871
Šumperk	1089	707
Celkem	5330	3891

2.2.4 Terciární vzdělávání

Základní údaje

Vyšší odborné školy (VOŠ) poskytují vyšší odborné vzdělání zaměřené na konkrétní povolání. Síť VOŠ kraje tvořilo celkem 7 VOŠ, z toho 4 zřizované krajem, 1 soukromá a 2 zřizované církví. Nabízely vzdělání ekonomické, zdravotnické, technické a v oblasti sociální a charitní činnosti. VOŠ nebyly zřízeny v okresech Jeseník a Prostějov.

Všechny čtyři krajské VOŠ byly zřízeny při SOŠ, na něž oborově navazují.

VOŠ, rozdělení podle zřizovatele

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Jiné*
Jeseník	0	0	0	0
Olomouc	4	2	0	2
Prostějov	0	0	0	0
Přerov	1	0	1	0
Šumperk	2	2	0	0
Celkem	7	4	1	2

1. Pozn.: * zřizovatel např. obec, církev

Vyšší odborné školy zřizované krajem

- Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola elektrotechnická, Olomouc, Božetěchova 3.
- Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola Emanuela Pöttinga, Olomouc, Pöttingova 2.
- Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Šumperk, Gen. Krátkého 1.
- Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště, Zábřeh, U Dráhy 6.

Vyšší odborné školy soukromé

- Vyšší odborná škola živnostenská Přerov, s.r.o.

Vyšší odborné školy církevní

- Vyšší odborná škola sociální a teologická, Olomouc,
- CARITAS - Vyšší odborná škola sociální, Olomouc

VOŠ, počty přijatých studentů

Okres	Počet přijatých
Jeseník	není VOŠ
Olomouc	226
Prostějov	není VOŠ
Přerov	86
Šumperk	152
Celkem	464

Na VOŠ Olomouckého kraje studovalo v denním studiu celkem 986 studentů, z toho 864, tedy více než 88 % ve tříletém studiu.

Všechny VOŠ v kraji organizují kromě denního i ostatní formy studia(OFS), v nichž studovalo celkem 170 studentů.

VOŠ, počet studujících podle ročníků (denní studium)

Okres	Druh studia	1.	2.	3.	4.	Celkem
Jeseník	2 leté	není VOŠ				
	2,5 leté					
	3 leté					
	Celkem					
Olomouc	2 leté	16	0	0	0	16
	2,5 leté	0	0	0	0	0
	3 leté	210	122	157	0	489
	Celkem	226	122	157	0	505
Prostějov	2 leté	není VOŠ				
	2,5 leté					
	3 leté					
	Celkem					
Přerov	2 leté	27	10	0	0	37
	2,5 leté	0	0	0	0	0
	3 leté	59	31	50	0	140
	Celkem	86	41	50	0	177
Šumperk	2 leté	0	0	0	0	0
	2,5 leté	26	24	19	0	69
	3 leté	126	49	60	0	235
	Celkem	152	73	79	0	304
Celkem	2 leté	43	10	0	0	53
	2,5 leté	26	24	19	0	69
	3 leté	395	202	267	0	864
	Celkem	464	236	286	0	986

VOŠ, žáci celkem (denní studium)

Okres	Typ studia	Studující celkem	Absolventi školní rok 2000/01	Nově přijatí žáci
Jeseník	Není VOŠ	0	0	0
Olomouc	2 leté	16	12	16
	2,5 leté	0	0	0
	3 leté	489	121	207
	Celkem	505	133	223
Prostějov	Není VOŠ	0	0	0
Přerov	2 leté	37	27	27
	2,5 leté	0	0	0
	3 leté	140	37	58
	Celkem	177	64	85
Šumperk	2 leté	0	0	0
	2,5 leté	69	18	26
	3 leté	235	59	68
	Celkem	304	77	94
Celkem	2 leté	53	39	43
	2,5 leté	69	18	26
	3 leté	864	217	333
	Celkem	986	274	402

VOŠ – denní studium a OFS (podle zřizovatele)

Okres	Zřizovatel	Školy			Žáci		
		Celkem	Z toho		Celkem	Z toho	
			denní	OFS		denní	OFS
Jeseník	Není VOŠ	0	0	0	0	0	0
Olomouc	Celkem	4	4	2	641	505	136
	Kraj	2	2	1	305	305	0
	Soukromé	0	0	0	0	0	0
	Církevní	2	2	1	336	200	136
Prostějov	Není VOŠ	0	0	0	0	0	0
Přerov	Celkem	1	1	0	177	177	0
	Kraj	0	0	0	0	0	0
	Soukromé	1	1	0	177	177	0
	Církevní	0	0	0	0	0	0
Šumperk	Celkem	2	2	1	338	304	34
	Kraj	2	2	1	338	304	34
	Soukromé	0	0	0	0	0	0
	Církevní	0	0	0	0	0	0
Celkem	Celkem	7	7	3	1156	986	170
	Kraj	4	4	2	643	609	34
	Soukromé	1	1	0	177	177	0
	Církevní	2	2	1	336	200	136

2.2.5 Speciální vzdělávání

Základní údaje

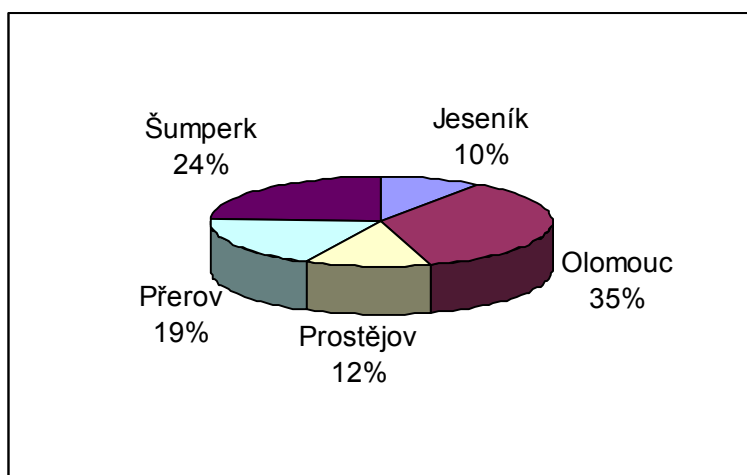
Součástí výchovně vzdělávací soustavy v naší republice jsou speciální školy, které poskytují pomocí zvláštních výchovných a vyučovacích metod, prostředků a forem výchovu a vzdělání dětem a žákům mentálně, smyslově nebo tělesně postiženým, žákům s vadami řeči, žákům s více vadami, žákům obtížně vychovatelným a žákům nemocným a oslabeným, umístěným ve zdravotnických zařízeních. Umožňují těmto žákům plnění povinné školní docházky, připravují je k začlenění do pracovního procesu a života ve společnosti. Předškolní výchovu zajišťují speciální mateřské školy, které jsou zaměřeny na určitý druh postižení dětí. Ve všech výše uvedených typech škol (kromě speciálních mateřských škol) žáci plní povinnou školní docházku.

Rozložení sítě speciálních škol v jednotlivých okresech Olomouckého kraje je zřetelné z níže uvedené tabulky a grafu.

Speciální školy, celkový přehled (kromě OU, které byly součástí středních škol nebo SOU)

Okres	Celk. počet škol	Z toho zřízených krajem	Mateřská škola		Základní škola		Zvláštní škola		Pomocná škola rehabilit. třídy		Přípravný stupeň	
			Počet součástí	Žáci	Počet součástí	Žáci	Počet součástí	Žáci	Počet součástí	Žáci	Počet součástí	Žáci
Jeseník	4	4	2	36	2	373	2	168	1	20	1	7
Olomouc	15	12	7	112	7	207	9	559	5	95	0	0
Prostějov	5	4	3	59	2	6	3	227	3	67	2	7
Přerov	8	6	4	79	3	73	6	471	4	44	1	3
Šumperk	10	8	5	165	4	355	6	299	4	58	1	6
Celkem	42	34	21	451	18	1014	26	1724	17	284	5	23

Počty speciálních škol vyjádřeno v procentech



Integrace dětí se zdravotním postižením do běžných mateřských škol

Následující tabulka „Mateřské školy, počet integrovaných dětí“ obsahuje údaje o počtu dětí v jednotlivých okresech Olomouckého kraje s rozlišením druhu postižení. Z celkového počtu dětí integrovaných bylo nejvíce s vadami řeči, a to 50 %. Nejmenší počet dětí bylo s lékařskou diagnózou autismus.

Mateřské školy, počet integrovaných dětí

Okres	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	vady řeči	Tělesné postižení	Více vad	Snížená psychosoc. adaptace	Autismus	Celkem
Jeseník	7	0	0	0	2	2	3	0	14
Olomouc	9	1	1	8	2	5	1	0	27
Prostějov	7	1	0	2	1	1	6	0	18
Přerov	2	0	1	25	1	10	3	1	43
Šumperk	4	1	1	47	3	5	1	0	62
Celkem	29	3	3	82	9	23	14	1	164

Integrace dětí a žáků se zdravotním postižením do běžných základních škol

Základní školy, počet integrovaných žáků

Okres	Mentální postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Více vad	Vývoj. por. uč. a chování	Celkem
Jeseník	0	3	4	13	12	1	160	193
Olomouc	6	11	3	11	25	12	583	651
Prostějov	0	10	6	0	7	3	305	331
Přerov	19	12	3	31	25	33	777	900
Šumperk	0	10	8	33	11	13	1030	1105
Celkem	25	46	24	88	80	62	2855	3180

Základní školy, počet žáků ve speciálních třídách

Okres	Mentální Postižení	Sluchové postižení	Zrakové postižení	Vady řeči	Tělesné postižení	Více vad	Vývoj. por. uč. a chování	Celkem
Jeseník	0	0	0	0	0	0	29	29
Olomouc	7	0	0	0	0	0	76	83
Prostějov	0	0	0	0	0	14	128	142
Přerov	3	0	0	19	0	3	71	96
Šumperk	37	1	0	0	0	1	286	325
Celkem	47	1	0	19	0	18	590	675

Tabulky obsahují údaje o počtu integrovaných žáků v jednotlivých okresech s rozlišením druhu postižení. U žáků základních škol se v porovnání s dětmi v mateřských školách objevoval další druh postižení – vývojové poruchy učení a chování. Z celkového počtu 3 180 integrovaných žáků na základních školách se právě tato porucha vyskytuje ve 2 855 případech, to je téměř 90 %. Ostatní vady se vyskytovaly podstatně méně často (mentální postižení 0,8 %, sluchové postižení 1,4 %, zrakové postižení 0,8 %, vady řeči 2,8 %, tělesné postižení 2,5 % a více vad 1,9 %). Také v případě speciálních tříd při základních školách byla vidět zřetelná převaha počtu žáků s vývojovými poruchami učení a chování v porovnání s ostatními druhy vad.

Integrace dětí a žáků se zdravotním postižením do středních škol

Integrace žáků do středních škol

Okres	Sluchově postižení	Zrakově postižení	Tělesně postižení	Více vad	Vývojové por. uč. a chování	Celkem
Jeseník	1	0	2	0	1	4
Olomouc	5	2	2	20	21	50
Prostějov	2	1	9	1	0	13
Přerov	3	4	7	2	13	29
Šumperk	0	1	5	0	3	9
Celkem	11	8	25	23	38	105

Z tabulky „Integrace žáků do středních škol“ vyplývá, že v Olomouckém kraji bylo integrováno celkem 105 žáků, z toho nejvyšší počet v okrese Olomouc. Nejvíce integrovaných žáků bylo s vývojovými poruchami učení a chování, méně pak s tělesným postižením a s více vadami. Nejméně integrovaných žáků bylo se sluchovým a zrakovým postižením.

Z celkového počtu odborných učilišť a praktických škol byly samostatně zřízené tři školy, a to v okresech Přerov, Šumperk a Olomouc, ostatní byly součástí středních škol (Integrovaná střední škola, Odborné učiliště a Učiliště, Střední odborné učiliště, Odborné učiliště a Učiliště, Střední odborné učiliště a Odborné učiliště, Odborné učiliště, Praktická škola a Učiliště).

Odborná učiliště a Praktické školy - podle zřizovatele

Okres	Zřizovatel	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků
Jeseník	Celkem	3	19	199
	Krajské	3	19	199
	Soukromé	0	0	0
	Jiné	0	0	0
Olomouc	Celkem	12	46	420
	Krajské	7	30	319
	Soukromé	5	16	101
	Jiné	0	0	0
Prostějov	Celkem	2	7	59
	Krajské	2	7	59
	Soukromé	0	0	0
	Jiné	0	0	0
Přerov	Celkem	6	18	193
	Krajské	6	18	193
	Soukromé	0	0	0
	Jiné	0	0	0
Šumperk	Celkem	8	21	217
	Krajské	7	20	214
	Soukromé	1	1	3
	Jiné	0	0	0
Celkem	Celkem	31	111	1088
	Krajské	25	94	984
	Soukromé	6	17	104
	Jiné	0	0	0

2.2.6 Jazykové školy

Jazyková škola zřizovaná Olomouckým krajem poskytovala jazykové vzdělání v hlavních světových jazycích. Organizovala vyučování jazyků s odborným zaměřením a připravovala po jazykové stránce pro výkon činností v mezinárodních stycích, pro překladatelskou, tlumočnickou i jinou činnost. Studium na této škole může být zakončeno státní jazykovou zkouškou.

Jazykovou školu lze také zřídit jako součást střední školy nebo základní školy.

V okrese Přerov byla jazyková škola součástí Obchodní akademie Přerov, Bartošova 24. V okrese Šumperk byla součástí Obchodní akademie Šumperk, Hlavní třída 31.

Kromě těchto jazykových škol zřízených krajem se vyskytovaly v jednotlivých okresech i soukromé subjekty, které poskytovaly vzdělání podle vyhlášky č. 526/1992 Sb., o státních jazykových školách a státních jazykových zkouškách.

2.2.7 Základní umělecké školy

Posláním **základních uměleckých škol (ZUŠ)** je vyplňovat volný čas žákům s uměleckým nadáním. Jsou nezbytným předpokladem a východiskem pro:

- další odborné studium na konzervatořích, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým a pedagogickým zaměřením
- komplexní rozvoj uměleckého vzdělávání dětí, mládeže a dospělých a rozvoj jejich přirozeného talentu
- plnění vhodné a společensky přínosné sociální prevence negativních společenských jevů od předškolního věku až po dospělost.

Strukturou i počtem ZUŠ plně pokrývají potřebu kraje.

Jejich síť tvořilo celkem 25 ZUŠ, z toho 16 zřizovaných krajem, 7 zřizovaných obcí a 2 zřizované soukromou osobou.

ZUŠ dle zřizovatele

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Obecní
Jeseník	6	2	2	2
Olomouc	6	5	0	1
Prostějov	4	1	0	3
Přerov	5	5	0	0
Šumperk	4	3	0	1
Celkem	25	16	2	7

ZUŠ - počty zařízení a žáků

Okres	Počet zařízení	Počet poboček	Celkem žáků
Jeseník	6	12	1631
Olomouc	6	17	4101
Prostějov	4	32	2407
Přerov	5	14	2760
Šumperk	4	9	1997
Celkem	25	84	12896

ZUŠ - počty žáků dle oborů

Okres	Taneční	Výtvarný	Literárně-dramatický	Hudební
Jeseník	157	475	61	938
Olomouc	307	964	160	2670
Prostějov	276	366	151	1614
Přerov	260	510	5	1985
Šumperk	303	259	27	1408
Celkem	1303	2574	404	8615

2.2.8 Střediska pro volný čas dětí a mládeže (SVČ)

Základní údaje

Střediska pro volný čas dětí a mládeže jsou zřizovány jako domy dětí a mládeže (DDM) s širokou zájmovou působností zahrnující obory alespoň ze dvou zájmových oblastí a stanice zájmových činností specializované na konkrétní zájmové oblasti, případně obory. Jedná se o významné subjekty mimoškolní výchovy a vzdělávání, organizátory účelného využívání volného času dětí a mládeže. Jejich posláním je naplňovat rekreační a výchovně vzdělávací funkci širokou škálou zájmových činností.

Nabídka činností v SVČ byla určena dětem (tj. osobám mladším 18 let), ale i mládeži, popř. dětem předškolního věku a jejich rodičům, či dalším zájemcům. SVČ také pracovaly s ohroženými sociálními skupinami. Při zájmové činnosti rovněž úspěšně prováděly integraci handicapovaných dětí. SVČ byly zařazena mezi subjekty plnící úkoly v sociální prevenci a v protidrogové politice. Podílely se na prevenci kriminality, která úzce souvisí s prevencí sociálně patologických jevů. Svojí činností naplnily základní poslání primární prevence negativních jevů zaměřenou na celou populaci (děti, mládež, případně i dospělí).

Činnost SVČ se členila na tři oblasti:

- pravidelná – kroužek, klub, soubor, kurz apod.
- nepravidelná – organizování příležitostných nebo cyklických akcí (místní soutěže a turnaje, přehlídky, výlety, exkurze, divadelní představení, příměstské tábory)
- organizace soutěží.

Současně se volnočasovými aktivitami dětí a mládeže zabývaly i školy v rámci činnosti různých kroužků a činnosti školních družin a klubů.

Domy dětí a mládeže

Okres	Zřizovatel stát, kraj/obec	Zájmové útvary	Členové zájmových útvarů	Počet akcí	Účastníci akcí	Počet táborů	Účastníci táborů
Jeseník	1/1	76	1047	712	20622	17	249
Olomouc	3/1	308	4050	1758	76728	72	2368
Prostějov	1/3	259	3208	837	52699	32	830
Přerov	3/1	103	2295	321	23004	28	770
Šumperk	2/2	338	4201	1662	104974	31	1481
Celkem	10/8	1084	14801	5290	278027	180	5698

2.2.9 Pedagogicko-psychologické poradenství

Pedagogicko-psychologické poradny

Pedagogicko-psychologická poradna pomáhá řešit výukové a výchovné problémy dětí předškolních zařízení, žáků základních škol, středních škol a speciálních škol a školských výchovných zařízení, pomáhá při profesionální orientaci žáků a zajišťuje pro předškolní zařízení, školy a školská výchovná zařízení odborné pedagogicko-psychologické služby. Pedagogicko-psychologická poradna provádí pedagogicko-psychologická vyšetření dětí a žáků, poskytuje metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům a výchovným poradcům ve školách a psychologům ve školských výchovných zařízeních.

Pedagogicko-psychologické poradny, počet v okresech dle zřizovatele

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Jiné
Jeseník	1	1	0	0
Olomouc	1	1	0	0
Prostějov	1	1	0	0
Přerov	1	1	0	0
Šumperk	1	1	0	0
Celkem	5	5	0	0

Speciálně pedagogická centra

Speciálně pedagogické centrum je školské účelové zařízení. Zabezpečuje speciálně pedagogickou a psychologickou péči dětem a žákům se zdravotním postižením a poskytuje jim odbornou pomoc v procesu integrace do společnosti ve spolupráci s rodinou, školami, školskými zařízeními a odborníky. Centrum zajišťuje především péči o děti a žáky jednoho typu postižení, případně o děti a žáky s více vadami.

Speciálně pedagogická centra, počet v okresech dle zřizovatele

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Jiné
Jeseník	0	0	0	0
Olomouc	4	3	0	1
Prostějov	1	1	0	0
Přerov	0	0	0	0
Šumperk	2	1	1	0
Celkem	7	5	1	1

2.2.10 Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy

Základní údaje

Dětské domovy pečují o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova. Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od 3 do nejvýše 18 let.

I když je pro demografický vývoj do r. 2010 charakteristický pokles počtu dětí v MŠ, dětí ve věku povinné školní docházky i ve věku docházky do středních škol a rovněž pokles počtu osmnáctiletých, neovlivní pravděpodobně tato tendence počty dětí a mládeže v dětských

domovech, kde v posledních 5 letech počet dětí neklesá, spíše naopak. Dochází ke stále častějšímu snižování spodní věkové hranice dětí umísťovaných do zařízení pro výkon ústavní výchovy.

Dětské domovy, počet v okresech dle zřizovatele

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Jiné
Jeseník	2	2	0	0
Olomouc	1	1	0	0
Prostějov	3	3	0	0
Prerov	3	3	0	0
Šumperk	1	1	0	0
Celkem	10	10	0	0

Dětské domovy, celkový přehled o počtu zařízení, lůžkové kapacitě, svěřencích a pracovnících

Typ zařízení	Počet zařízení	Lůžková kapacita	Počet svěřenců celkem	V tom			Počet pracovníků
				Předškolního věku	Věku povinné školní docházky	Po skončení školní docházky	
DD rodinného typu	3	80	79	11	50	18	50
DD internátního typu	7	266	255	26	174	55	135
Celkem	10	346	334	37	224	73	185

2.2.11 Střediska praktického vyučování

Středisko praktického vyučování – zajišťuje praktické vyučování pro žáky, kterým střední odborné učiliště zajišťuje pouze teoretické vyučování. Středisko praktického vyučování odpovídá za výuku podle stanovených učebních plánů a učebních osnov, přitom spolupracuje se středním odborným učilištěm.

Školní hospodářství – plní účelové poslání spočívající ve vytváření podmínek pro praktické vyučování žáků a jejich zájmovou odbornou činnost a v rozvíjení odborné pedagogické práce učitelů škol. V Olomouckém kraji se jedná o Školní polesí, Valšovice 33, Školní statek, Kojetín, nám. Svobody a školní statek při Střední odborné škole, Šumperk, Zemědělská 3.

Zřizovatel a počet žáků – střediska praktického vyučování (stav k 30. 9. 2001)

Okres	Zřizovatel	Celkem	Počet žáků
Jeseník	Kraj	0	0
	Soukromé	0	0
	Jiné*	0	0
	Celkem	0	0
Olomouc	Kraj	0	0
	Soukromé	1	355
	Jiné*	0	0
	Celkem	1	355
Prostějov	Kraj	1	49
	Soukromé	0	0
	Jiné	0	0
	Celkem	1	49
Přerov	Kraj	2	379
	Soukromé	0	0
	Jiné*	0	0
	Celkem	2	379
Šumperk	Kraj	2	136
	Soukromé	0	0
	Jiné*	0	0
	Celkem	2	136
Celkem	Kraj	5	564
	Soukromé	1	355
	Jiné*	0	0
	Celkem	6	919

Pozn.: * zřizovatel např. obec, církev

2.2.12 Výsledky hodnocení ČŠI

Kvalitu výuky hodnotila Česká školní inspekce (ČŠI) na základě 145 provedených inspekcí na předškolních zařízeních (87), školách (52) a školských zařízeních (6) Olomouckého kraje.

Inspekce byly zaměřeny převážně na:

- plánování a přípravu výchovně vzdělávacího procesu, jeho organizaci, formy a metody práce, motivaci a hodnocení žáků, vzájemnou interakci a komunikaci
- vedení povinné dokumentace
- dodržování schválených učebních dokumentů
- zřizovací listinu a její náležitosti
- čerpání mzdových prostředků v návaznosti na účetnictví a výkaznictví
- dodržování nařízení vlády č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových některých dalších organizací, v platném znění
- tvorbu a čerpání FKSP dle vyhlášky Ministerstva financí č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, v platném znění
- dodržování rozpočtové kázně

- vedení účetnictví a výkaznictví
- dokumentaci vztahující se k bezpečnosti žáků a další.

Sledované jevy byly hodnoceny v pětistupňové škále:

Stupeň		Širší slovní hodnocení
1	Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
2	Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
3	Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
4	Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
5	Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu

ČŠI hodnotila kvalifikovanost učitelů. Ze zpracovaných údajů vyplývá, že ze všech provedených hospitací nejvíce hodin vyučovali učitelé s úplnou kvalifikací v Olomouckém kraji (89,6 %), přičemž celorepublikový průměr je 75,7 %.

Předškolní zařízení

Inspekce byly provedeny v 87 mateřských školách (MŠ), což je jedna pětina celkového počtu MŠ v regionu. Plánování vzdělávací činnosti ve většině zařízení vycházelo ze standardního programu a částečně z vlastních vzdělávacích programů zpracovaných podle podmínek škol. Některé využívaly modelový projekt „Zdravá mateřská škola“ a „Zdravé pískání“. Úroveň vzdělávací činnosti byla zpravidla velmi dobrá, v integrovaných činnostech příkladná. V pedagogické činnosti se ve větší míře projevoval tvořivý přístup a modernizace metod, forem a prostředků.

Téměř 95 % mateřských škol bylo hodnoceno jako vynikající nebo velmi dobré, pouze u 5 % škol byla kvalita výchovy a vzdělávání hodnocena jako průměrná.

Základní školy

Celkem bylo provedeno 30 inspekcí ve všech ročnících prvního a druhého stupně základních škol (ZŠ). Na základě uskutečněných inspekcí byla zjištěna výrazná převaha výuky podle vzdělávacího programu „Základní škola“ a pokračující ústup od vzdělávacího programu „Obecná škola“.

V hodnocení kvality vzdělávání v ZŠ převažovala pozitiva nad negativy, přičemž negativní hodnocení nepřesáhla v celkovém počtu sledovaných jevů na 1. stupni ZŠ 2,1% hranici a na 2. stupni ZŠ 5,1% hranici. Kvalita vzdělávání byla hodnocena jako průměrná, a to v 17 % na 1. stupni ZŠ a ve 27,7 % na 2. stupni ZŠ.

Při výběru cizího jazyka převažuje zájem žáků o anglický jazyk. Úplné ZŠ postupně zařazují předmět informatika, objevují se první školy s rozšířeným vyučováním informatiky.

Školy více využívají k ověřování vědomostí žáků standardizované testy.

Zlepšuje se nabídka zájmových činností.

Školní družina vhodně doplňovala výchovně vzdělávací program škol. Činnost školní družiny byla hodnocena převážně velmi dobře, přetrvávajícím nedostatkem bylo přijímání dětí nad stanovený počet žáků v oddělení.

Střední školy

Inspekce proběhla na 17 školách, z toho byly 4 na gymnáziích, 8 na středních odborných školách, případně kombinovaných středních odborných školách, 5 na středních odborných učilištích.

Všechny kontrolované školy vyučovaly studijní a učební obory v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

K nejčastějšímu porušení obecně závazných právních předpisů došlo v oblasti ekonomické.

Na SŠ převažovala pozitiva nad negativy.

Průběh výuky vyhodnotila ČŠI na gymnáziích, středních odborných školách, středních odborných učilištích. Z celkového počtu 651 hodnocení dospěla k výsledkům zpracovaných v následující tabulce.

Hodnocení průběhu výuky na středních školách

Typ SŠ	Stupeň hodnocení					Celkem
	Vynikající	Velmi dobrý	Průměrný	Pouze vyhovující	Nevyhovující	
Gymnázium	62	75	28	2	0	167
SOŠ	68	160	88	9	1	326
SOU a U	29	98	30	1	0	158
VOŠ	0	0	0	0	0	0
Celkem	159	333	146	12	1	651

Hodnocení ČŠI – kvalita výuky:

- Vynikající 24,4 %
- Velmi dobrá 51,2 %
- Průměrná 22,4 %
- Vyhovující 1,8 %
- Nevyhovující 0,2 %

Ke zjištěným pozitivům patřilo především zlepšení dodržování platných právních předpisů, soustavné zavádění novinek ve výpočetní technice včetně přístupu na internet a zohledňování potřeb trhu práce při zavádění nových studijních a učebních oborů.

Zlepšilo se i právní vědomí ředitelů škol, což se pozitivně odrazilo v dodržování platných právních předpisů.

Vyšší odborné školy

Ve školním roce 2001/2002 neprovedla ČŠI u tohoto typu školy žádnou inspekci.

Speciální školy

Inspekce proběhly ve 4 speciálních školách.

Výuka probíhala podle schválených učebních dokumentů.

Z celkového počtu 127 hodnocení dospěla ČŠI k výsledkům zpracovaných v následující tabulce.

Hodnocení průběhu výuky na speciálních školách

	Stupeň hodnocení					Celkem
	Vynikající	Velmi dobrý	Průměrný	Pouze vyhovující	Nevyhovující	
Speciální škola	47	49	25	6	0	127

Hodnocení ČŠI – kvalita výuky:

- Vynikající 37 %
- Velmi dobrá 38,6 %
- Průměrná 19,7 %
- Vyhovující 4,7 %
- Nevyhovující 0 %

V organizaci vyučování nebyly zjištěny zásadní nedostatky, přijímání žáků do zvláštních škol probíhalo v souladu s právními předpisy.

Základní umělecké školy

Ve sledovaném období se uskutečnila 1 inspekce. Průběh vzdělávání byl sledován ve výtvarném oboru.

Obecně závazné právní předpisy i průběh výchovně vzdělávacího procesu byly školou dodržovány.

3 Střednědobé návrhy a záměry rozvoje vzdělávání

V oblasti trhu práce došlo v Olomouckém kraji k výrazným změnám, které se nutně odrazily i ve struktuře školství. Množství lidí odcházelo především ze zemědělství, lesnictví a dobývání nerostů do sektoru služeb a v něm hlavně do obchodu, pohostinství, peněžnictví a veřejné správy. Došlo k poklesu zájmu o některé obory, především o zemědělství. Naopak k výraznému navýšení zájmu došlo v oborech gastronomie, hotelnictví, turismus a ekonomika. Výrazný nárůst žáků vykazují i elektrotechnické obory. Postupně dochází ke zvyšování podílu profesí s vysokou a nejvyšší složitostí práce a naopak úbytku profesí s nejnižší složitostí. Vývoj struktur zaměstnanosti je samozřejmě doprovázen změnami v nárocích na kvalifikace a kompetence lidských zdrojů, na jejich schopnosti a dovednosti. Struktura pracovních míst (profesí) se proměňuje podstatně rychleji než pracovní síla a lidské zdroje, obsah práce se mění během pracovního života člověka mnohem podstatněji a častěji, což vede k nutnosti měnit zaměstnání, ale i povolání, několikrát během života.

To vyžaduje i změnu ve struktuře středního vzdělávání. Střední školy tak postupně mění své zaměření, vzájemně se přibližují až integrují. Obecně lze vysledovat v rámci republiky tyto tendence:

- odborné vzdělání se zevšeobecňuje, je kladen velký důraz na znalosti cizích jazyků a informačních technologií na všech typech středních škol;
- gymnázia se naopak profilují;
- střední odborná učiliště se orientují mnohem více na širší odbornou přípravu, což vytváří předpoklad pro další profesní kompetence v různých etapách života;
- odborné vzdělávání se mnohem více zaměřuje na možnost celoživotního vzdělávání.

Je patrný rozmach terciárního vzdělávání, stále větší část populace usiluje o dosažení co nejvyššího stupně vzdělání. Vedle tradičního formy maturitního studia na gymnáziích a středních odborných školách přibyla v 70. a 80. letech 20. století také možnost získat maturitu ve studijních oborech středních odborných učilišť. V 90. letech se pak objevila další nová forma, která vyučeným na učilištích nabízí možnost získat maturitu v denním studiu nebo i ve studiu při zaměstnání ve dvouleté a tříleté nástavbě.

Velký zájem o vyšší stupeň vzdělání vedl k rozvoji vyšších odborných škol a bakalářských programů na vysokých školách. Vyšší odborné školy však vznikaly dosti překotně a nerovnoměrně. Z těchto důvodů bude nutné provést změnu v síti vyšších odborných škol i změnu jejich vzdělávacích programů. Cílem této restrukturalizace bude ponechat v síti vyšší odborné školy s kvalitními a dobře personálně i materiálně zabezpečenými vzdělávacími programy, eventuálně uvažovat o přechodu na VŠ neuniverzitního typu. Nicméně koncepční řešení o další formě fungování VOŠ a jejich výstupech musí být rozhodnuto především na celostátní úrovni.

Z analytických materiálů uvedených v kapitole I., především pak z charakteristiky trhu práce, vyplývají pro vzdělávací systém tyto tři zásady:

- při definování požadavků na změnu i zvýšení kvalifikace, stejně jako při přizpůsobování vzdělávacích programů potřebám trhu práce, je nezbytné zajistit účast sociálních partnerů a co nejužší spolupráci vzdělávacích institucí se zaměstnavateli;
- je nezbytné důsledně propojovat různé stupně a formy vzdělávání;
- pro zajištění nabídky dalšího vzdělávání je třeba v co největší míře využít síť škol a školských zařízení; jednou z cest je vytváření center odborného vzdělávání či regionálních vzdělávacích center.

Z charakteristiky školství v kraji, uvedené v předchozích kapitolách, lze vysledovat základní tendence školství před jeho převodem na Olomoucký kraj:

- v řadě škol v jednotlivých městech či mikroregionech byly některé obory nabízeny duplicitně;
- byly otevírány obory, o které je dlouhodobě malý zájem na trhu práce;
- na středních školách byly nabízeny obory, které neodpovídaly svým charakterem celkovému zaměření školy, důsledkem této tendence bylo snížení kvality výuky;
- pokles zájmu o učební obory na středních odborných učilištích potvrzoval snahy rodičů najít pro své dítě obor s maturitou za každou cenu;
- trh práce dlouhodobě postrádal absolventy učebních oborů strojírenského zaměření a maturanty technických směrů;
- nízké využití kapacit škol vedlo k vysokým finančním nárokům na jejich provoz;
- soukromé a církevní školy se vyvíjely bez vazby na celkovou koncepci školství na území Olomouckého kraje.

Z tohoto základního přehledu byly nastartovány čtyři základní směry, kterými by se ubírala první etapa racionalizace sítě škol v kraji v letech 2001/2002 :

1. směr – veškeré změny v síti škol a ve struktuře otevíraných oborů se začaly důsledně projednávat v orgánech krajské samosprávy (rada, zastupitelstvo) a v poradních orgánech (Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje, Rada pro hospodářskou a sociální dohodu);

2. směr - omezení neopodstatněné duplicity oborů v jednom městě, popř. mikroregionu;

3. směr - omezení otevírání těch oborů, o které je na trhu práce dlouhodobý nezájem;

4. směr - zahájení racionalizace sítě škol a školských zařízení, jejichž existence se ukázala jako neopodstatněná.

Výše uvedené základní směry jsou v současné době promítnuty do následujících opatření, které byly opakovaně projednány Výborem pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje a připomínkovány Radou pro hospodářskou a sociální dohodu:

- a) pokračovat v racionalizaci sítě škol a školských zařízení;
- b) zachovat nabídku regionálních oborů a jejich dostupnost;
- c) vytvářet efektivní síť škol na území kraje, ve které budou působit za srovnatelných podmínek školy a školská zařízení jiných zřizovatelů;
- d) napomáhat obcím při racionalizaci sítě předškolních zařízení a základních škol s přihlédnutím k místním podmínkám měst a obcí;
- e) v případě zájmu obcí a měst převádět školská zařízení volnočasových aktivit a ZUŠ do působnosti měst a obcí;
- f) podporovat spolupráci orgánů kraje s Univerzitou Palackého v Olomouci, která je přirozeným centrem vzdělávání v Olomouckém kraji;
- g) nevytvářet v rámci Olomouckého kraje konkurenci školám s výrazně nadregionální působností;

- h) nepodporovat vznik lyceí a rozvoj lyceí upřesnit za dva roky na základě zjištění uplatnitelnosti prvních absolventů na trhu práce a úspěšnosti při přijímacích zkouškách na vysoké školy;
- i) podporovat další rozvoj terciárního vzdělávání;
- j) optimalizovat dle místních podmínek velikost škol v Olomouckém kraji;
- k) podporovat možnosti prohlubování a rozšiřování další kvalifikace pedagogických pracovníků;
- l) v rámci rozvoje integrovaného diagnostického systému podporovat zavedení školních psychologů;
- m) podporovat vzdělávání učitelů předškolních zařízení formou bakalářských vzdělávacích programů;
- n) podporovat pilotní školy kraje, které jsou zařazeny do celostátního projektu ověřování tvorby rámcových vzdělávacích programů;
- o) nezřizovat tematicky zaměřená gymnázia (např. sportovní), ale podporovat tematicky zaměřené třídy;
- p) iniciovat změnu názvu integrovaných středních škol na standardní SOŠ a SOU, včetně jejich profilace a hledat cesty k vytváření větších celků;
- q) zachovat v rámci celoživotního vzdělávání možnosti nástavbového studia, začleňovat programy pro dospělé a poradenskou činnost;
- r) podporovat vytváření chráněných dílen, či workshopů (legislativně podpořit možnost jejich vzniku) za spolupráce odborných učilišť, které k tomu mají vhodné podmínky;
- s) sjednotit název na speciální školy;
- t) činnosti, které bezprostředně nesouvisí s hlavním posláním školské instituce, zajišťovat formou servisu zřizovatele;
- u) podporovat vznik rad škol na školách.

Návrhy legislativních opatření v rámci novelizace školského zákona a další školské legislativy:

- a) legislativně upravit institut školního psychologa na všech typech škol;
- b) legislativně zavést rámcové vzdělávací programy na všech typech škol;
- c) zavést srovnávací zkoušky po kvartě víceletého gymnázia;
- d) iniciovat zavedení povinné docházky do mateřské školy rok před nástupem plnění povinné školní docházky;
- e) vytvářet podmínky pro systém dalšího vzdělávání na SOŠ jako součást celoživotního učení (distanční, externí) s možností ekonomické spoluúčasti uchazečů;
- f) podporovat ukončení úplného středoškolského studia státní maturitou;
- g) standardizovat výstupy ze ZŠ.

Bližší komentář k uvedeným materiálům následuje v další části materiálu, a to dle typu škol a školských zařízení. Vzhledem k tomu, že realizace některých návrhů předpokládá změnu legislativy, je předložen i návrh legislativních opatření. V uvedeném přehledu nejsou záměry a návrhy v oblasti školských zařízení. Ty jsou rozpracovány v rámci samostatných kapitol.

3.1 Předškolní vzdělávání

Základním charakteristickým rysem pro předškolní péči posledních let byl pokles počtu mateřských škol i pokles počtu dětí navštěvujících tato zařízení. I v tomto školním roce často docházelo k jejich slučování; mateřské školy byly po vyřazení ze sítě zařazeny jako odloučená pracoviště jiné mateřské školy nebo zařazeny jako součásti základní školy.

Olomoucký kraj vidí možnosti racionalizace ve slučování mateřských škol. Z hlediska efektivnosti je totiž nutné dosáhnout co nejvyššího počtu dětí na školu a dosažení tohoto je možné jedině snížením počtu škol v obcích. Počet mateřských škol na obec se v naší republice pohybuje od 0,5 (kraj Vysočina) do 1,5 (Liberecký kraj), specifické je postavení Prahy, která má daleko vyšší počet předškolních zařízení i vysokou naplněnost škol. V Olomouckém kraji připadá na každou obec v průměru 1,1 škol, navíc z hlediska demografického vývoje pozvolna klesá počet dětí navštěvujících mateřské školy. Z demografického vývoje je zřejmé, že v nejbližším období bude následovat rozsáhlejší slučování škol. Výrazným podnětem pro obce k tomuto kroku je rovněž povinná právní subjektivita mateřských škol od 1. 1. 2003.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) podporovat racionalizaci sítě předškolních zařízení s přihlédnutím k místním podmínkám jednotlivých obcí;*
- b) iniciovat zavedení povinné docházky do mateřské školy rok před nástupem plnění povinné školní docházky;*
- c) vytvářet podmínky pro vzdělávání ředitelek a učitelek MŠ v problematice nových kurikulárních dokumentů a metodických textů;*
- d) vzdělávat učitele předškolních zařízení formou bakalářských vzdělávacích programů.*

3.2 Základní vzdělávání

V Olomouckém kraji se vzdělávalo ve školním roce 2000/2001 v základních školách 67 280 žáků. Zřizovatelem ZŠ byly obce, církev a soukromé osoby. Neúplných základní škol, tj. škol pouze s 1. stupněm, jejichž zřizovatelem byla obec, bylo 130. Zřizovatelem 169 úplných základních škol, tj. s 1.- 9. stupněm, byly obce, církev a soukromé osoby. Průměrný počet žáků ve třídě byl 21.

Pracovní skupina ZŠ se v dalších letech zaměří na otázku malotřídních škol, neboť v Olomouckém kraji je 43% základních škol pouze s 1. stupněm. Tyto školy navštěvuje 5 500 žáků, kteří se vzdělávají v samostatných třídách nebo ve třídách spojených ročníků. V případě rušení malotřídních škol nebo slučování pod jedno ředitelství s MŠ bude velmi důležité zvážit a posoudit všechna hlediska (např. dopravní obslužnost, využití kapacity školy, aprobovanost pedagogických pracovníků, materiálně technické vybavení školy, vzdělávací program, výchovné a vzdělávací výsledky školy, ale i to, že malotřídní školy se stávají střediskem kulturního i společenského dění v obci).

Důležitá je otázka dalšího odborného psychologického a pedagogického vzdělávání pedagogických pracovníků. Je třeba zvětšit nabídku seminářů z oblasti osobnostní a sociální výchovy, týmové spolupráce, komunikačních dovedností, které vycházejí z nejnovějších poznatků o procesech učení, z vývojové a sociální psychologie a z moderní pedagogiky. Kvalita vnitřního prostředí školy je jedním z rozhodujících faktorů, které vytvářejí pozitivní edukační prostředí žáků.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) *nadále rozvíjet spolupráci s vysokými školami - zejména s PdF UP v Olomouci, která připravuje studenty pro učitelskou profesi (v oblasti přípravy budoucích učitelů základních škol by mělo dojít k posílení disciplín psychologických, didaktických a pedagogických a to vzhledem k tomu, že do základních škol se v současné době integrují žáci s různým druhem postižení, k délce pedagogické praxe v průběhu studia a výuce cizích jazyků na 1. stupni základních škol);***
- b) *podporovat pilotní školy kraje, které jsou zařazeny do celostátního projektu ověřování tvorby rámcových vzdělávacích programů v základním vzdělávání a do přípravy Manuálu pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání;***
- c) *klást důraz na zvyšování aprobovanosti učitelů základních škol a vyrovnání podmínek učitelů 2. stupně ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií;***
- d) *podporovat racionalizaci sítě školských zařízení s přihlédnutím k místním podmínkám jednotlivých obcí;***
- e) *podporovat evaluaci základních škol s cílem zavedení standardizovaného výstupu po ZŠ.***

3.3 Střední vzdělávání

Olomoucký kraj převzal v roce 2001 od MŠMT předimenzovanou síť středních škol, přičemž řada z nich dlouhodobě nereagovala svou vzdělávací nabídkou na potřeby trhu práce a moderní trendy ve výuce. Rada Olomouckého kraje na základě provedené analýzy přistoupila ke stanovení výkonů středních škol. Znamená to, že schvaluje rozsah nabídky studijních a učebních oborů jednotlivých škol. Cílem bylo co nejdříve odstranit neopodstatněné duplicity oborů z důvodu lepšího využití personálních a materiálních zdrojů jednotlivých škol. Dále zamezit otevírání oborů, o které je dlouhodobý nezájem na trhu práce a naopak podpořit školy nabízející obory perspektivní.

Olomoucký kraj při stanovení výkonů škol vycházel z:

- předpokladů úřadů práce o zaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů středních škol;
- závěrů jednání Rady pro rozvoj lidských zdrojů a Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje.

Z těchto údajů lze vysledovat pokles počtu dětí ve školách, výrazné změny v požadovaných profesích na trhu práce a vyšší kapacitu míst na středních školách vzhledem k demografickému vývoji.

Všechny uvedené změny se zákonitě dotýkají financování školství. V rámci kraje je třeba vytvářet síť ekonomicky silných a stabilních škol.

V souvislosti s uplatněním absolventů se potvrdil nový trend ve struktuře vzdělávací soustavy. Před rokem 1990 pokrývala SOU 63 % středních škol, SOŠ 23 % a G 14 %. V současné době se zvyšuje podíl SOŠ 40 %, G 20 %, a naopak se snižuje počet SOU 40 %.

V koncepčních materiálech, jakými je Dlouhodobý záměr rozvoje školství České republiky, Regionální analýza a koncepce v oblasti školství, jsou na základě zpracovaných charakteristik formulovány následující klíčové aspekty a zásady pro otevírání tříd, oborů a jejich zařazení do sítě škol. Tyto zásady každoročně stanovuje zřizovatel po předchozím projednání ve Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje, v Radě pro rozvoj lidských zdrojů a v Radě hospodářské a sociální dohody kraje a lze je shrnout do následujících bodů:

- respektovat dlouhodobé a perspektivní potřeby trhu práce;
- začleňovat vzdělávací programy pro dospělé;
- vytvářet dostatečně velká vzdělávací zařízení s jasnou vzdělávací koncepcí:
 - využít kvalifikace vyučujících pro zajištění aprobované výuky;
 - využít prostorových kapacit škol, zvláště v provozně náročných objektech, jako jsou dílny, laboratoře, tělocvičny apod.;
 - využít materiální zázemí škol včetně jejich smluvních pracovišť a omezit jejich duplicitní vybavování, zejména dílen, laboratoří, provozů.

Po převzetí středních škol krajem, jako zřizovatelem, byl hned od počátku určován počet otevíraných tříd a struktura otevíraných oborů tak, aby byla zachována nabídka oborů, dostupnost vzdělání v návaznosti na potřeby trhu práce. Tento směr je pokračováním trendu nastartovaného v roce 1998, ještě z doby odvětvového řízení školství.

Současně je uplatňována snaha přiblížit se k optimální struktuře typů škol v rámci kraje a v souladu s celorepublikovými trendy. Do uvedeného systému jsou začleněny i školy jiných zřizovatelů v oblasti koordinace počtu otevíraných tříd a struktuře oborů v souvislosti s poskytováním finanční podpory ze strany Olomouckého kraje. Tato integrace vzdělávací nabídky je v rámci České republiky ojedinělá.

Je nepochybné, že podobná hlediska nelze beze zbytku uplatnit v okresním měřítku, neboť to neumožňuje struktura a možnosti okresních školských systémů (nízký počet krajských škol v okrese Jeseník apod.). Je nutné nabourat předchozí přístupy, kdy se v rámci existence samostatných školských úřadů prováděla vzdělávací politika v rámci okresních hranic bez ohledu na situaci v přilehlém regionu. Na druhé straně je snahou zabezpečit obdobné vzdělávací příležitosti v rámci regionů.

Rada Olomouckého kraje se kromě změn ve struktuře vzdělávací nabídky zabývá i předimenzovanou sítí středních škol, která zcela neodpovídá demografické situaci v kraji. Za první dva roky byly schváleny první racionalizační kroky, které bylo nutné urychleně provést z objektivních důvodů.

K 1. 9. 2002 došlo již v několika případech na základě konkrétních projektů ke sloučení škol a školských zařízení, jejímž cílem bylo racionalizovat stávající síť škol a školských zařízení:

- projekt sloučení Integrované střední školy technické Přerov, Kouřilkova 8, SOU Přerov, Kojetínská ul. a Střediska praktického vyučování, Přerov, 9. května 194;
- projekt sloučení Integrované střední školy a Odborného učiliště Uničov, Moravské nám. 681 a Středního odborného učiliště zemědělského, Uničov, Stromořadí 420;
- projekt sloučení Speciální základní školy a mateřské školy při nemocnici, Přerov, Dvořákova 1800 a Zvláštní školy a pomocné školy Přerov, Malá Dlážka 4;
- projekt sloučení Speciální základní školy při dětské ozdravovně Vojtěchov 2 se Zvláštní školou internátní Litovel, Palackého 938;
- projekt sloučení Střední odborné školy a Středního odborného učiliště, Přerov, Šířava 7 a Střediska praktického vyučování, Přerov, Blahoslavova 2.

3.3.1 Gymnázia

Základem gymnaziálního vzdělání musí zůstat jeho všeobecný charakter především pro potřeby budoucího vysokoškolského studia, ale i pro vysokou flexibilitu a adaptabilitu všeobecně vzdělaného gymnazisty pro potřeby rychle se měnících požadavků praxe. Kromě klasického vzdělávání je zapotřebí, aby gymnázia ve spolupráci s úřady práce a s požadavky trhu práce a vysokých škol rozšířila svou nabídku o další krátkodobé a střednědobé vzdělávací programy – kurzy, cykly, jednotlivé předměty, modulární a stavebnicové uspořádání vzdělávacích programů a kurzů. Dále využít kapacity gymnázií pro vytváření vzdělávacích (doškolovacích, rekvalifikačních, přípravných) center i s využitím ubytovacích kapacit v rámci školských zařízení kraje pro další a celoživotní vzdělávání.

Síť těchto škol je na území kraje hustá (3. místo v ČR), přesto s ohledem na širší souvislosti uvedené v dlouhodobém záměru se neuvažuje o snížení počtu gymnázií.

V otázce průměrné naplněnosti jsou gymnázia v kraji v souladu s celostátní tendencí, kdy naplněnost tříd je nejvyšší ze všech typů středních škol. Tento stav je v souladu s platnou legislativou (max. povolený počet žáků ve třídě) i ekonomickým hlediskem.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) podporovat školy, které budou vybrány do celostátního projektu ověřování tvorby školního vzdělávacího programu pro gymnaziální vzdělávání a do přípravy Manuálu pro tvorbu školního vzdělávacího programu pro gymnaziální vzdělávání (po dokončení RVP GV v roce 2003);**
- b) nezřizovat tematicky zaměřená gymnázia (např. sportovní), ale podporovat tematicky zaměřené třídy;**
- c) iniciovat legislativní změnu vedoucí k zavedení zkoušek po kvartě osmiletého gymnázia za účelem ověření znalostí a schopností žáků.**

3.3.2 Střední odborné školy

Do sítě odborných škol se řadí např. obchodní akademie, zdravotnické školy, hotelové školy, průmyslové školy, zemědělské školy, pedagogické školy, umělecké školy. Specifickým typem střední školy, který ovšem v kraji chybí, je konzervatoř. Uplatnění absolventů je velmi široké v oblastech výrobní i nevýrobní sféry, v průmyslové nebo živnostenské sféře. Pro řadu absolventů je toto vzdělání přípravou ke studiu na vysokých nebo vyšších školách odborného zaměření.

Obchodní akademie jsou střední školy, které poskytují střední odborné vzdělání ekonomicko-administrativního charakteru. Na některých obchodních akademiích je zařazen, vedle stávajícího studijního oboru obchodní akademie, také studijní obor ekonomické lyceum. Při zařazení ekonomického lycea by bylo vhodné zavést společný první ročník s dalšími studijními obory na obchodní akademii. Teprve po jeho absolvování rozdělit žáky na konkrétní studijní obor obchodní akademie a ekonomické lyceum. Vzhledem k situaci na trhu práce a vysokému počtu absolventů není nutné zvyšovat celkový počet studentů oborů ekonomického vzdělávání v kraji.

Zdravotnické školy budou muset reagovat na legislativní úpravy týkající se vzdělávání jednotlivých zdravotnických profesí v kontextu se systémem vzdělávání v ČR. Zrušení oboru všeobecná sestra na čtyřletém studiu ukončeném maturitou, které absolutně neodpovídá direktivám EU na vzdělávání sester, nebude mít negativní vliv na existenci stávajících středních zdravotnických škol, protože se počítá s přípravou středoškolsky vzdělaného pracovníka ošetřovatelství, který nahradí v praxi absolventku oboru všeobecná sestra.

V souvislosti se vstupem naší země do EU bude nutné upravit vzdělávání regulovaných zdravotnických povolání se směrnicemi a doporučeními EU, WHO, ICN, Rady Evropy, Mezinárodní úřadovny práce a Závěrů Evropské konference o ošetřovatelství z r. 2000. Jedná se o povolání lékaře, zubního lékaře, farmaceuta, fyzioterapeuta, ergoterapeuta, sestry a porodní asistentky. Z oborů studovaných na krajských školách se tedy jedná o obory všeobecná sestra, porodní asistentka a diplomovaný fyzioterapeut. Splnění minimálních požadavků na vzdělávání v rámci regulovaných povolání je nutným předpokladem pro uznání vzdělání v EU.

Požadavky na vzdělávání u ostatních zdravotnických povolání nejsou ze strany EU a WHO taxativně vymezeny a každá země může mít vlastní systém jejich profesní přípravy. Tento systém však by měl být v souladu se systémem vzdělávání příslušné země a měl by zohledňovat požadavky profesních organizací. Přesto, s ohledem na současný trend směřování profesní přípravy do terciární sféry a vývojové trendy v oblasti středního vzdělávání, lze očekávat změny i u ostatních zdravotnických oborů.

Profesní příprava v rámci zdravotnických profesí bude specifikována v zákoně o odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání a o dalším vzdělávání ve zdravotnictví. Tento zákon se nyní tvoří a po jeho schválení parlamentem to bude určující legislativní rámec pro strukturu vzdělávací nabídky na zdravotnických školách. Zdravotnické školy Olomouckého kraje budou muset na tyto změny reagovat v rámci své vzdělávací koncepce.

Střední průmyslové školy a ostatní technické školy připravují odborníky pro výkon náročných povolání průmyslových a technických oborech. Specifické postavení mají integrované střední školy, které vznikly jako experiment MŠMT ČR, přičemž do současnosti není jejich postavení (včetně názvu) legislativně ošetřeno.

Z hlediska potřeb kraje se jeví jako nevyhovující a předimenzovaná síť středních škol zemědělského zaměření.

Některé střední školy mají svým zaměřením nebo vyučovaným oborem výrazně nadregionální charakter. Tyto školy nazýváme školami soliterními. V Olomouckém kraji to jsou obory pedagogické, lesnické, oděvní, technologie potravin, poštovní, sociální péče, památkové péče aj. Rovněž některá SOU vyučují obory nadregionálního charakteru jako polygrafie, farmacie, umělecké řezbářství.

V Olomouckém kraji dosud není rozvíjeno střední umělecké školství. Vzhledem k dlouhodobým uměleckým tradicím kraje je třeba podporovat vznik konzervatoře.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) ukončovat středoškolské studium státní maturitní zkouškou za podmínek, že bude postihovat odbornou úroveň SOŠ;**
- b) vytvářet síť ekonomicky stabilních škol, jejichž vzdělávací nabídka bude vyhovovat podmínkám kraje;**
- c) podporovat střední odborné školy s jasnou vzdělávací koncepcí odpovídající specifickým potřebám regionu;**
- d) zavádět lycea pouze v omezené míře na vybraných SOŠ, rozvoj lyceí upřesnit za dva roky na základě zjištění uplatnitelnosti prvních absolventů na trhu práce a úspěšnosti při přijímacích zkouškách na vysoké školy;**
- e) vytvářet podmínky pro systém dalšího vzdělávání na SOŠ jako součást celoživotního učení (distanční, externí) s možností ekonomické spoluúčasti uchazečů;**
- f) konzultovat s Lékařskou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci možnost transformace oborů zdravotní VOŠ na bakalářské obory;**
- g) iniciovat změnu názvu integrovaných středních škol na standardní SOŠ a SOU, včetně jejich profilace a hledat cesty k vytváření větších celků;**
- h) zachovat v rámci celoživotního vzdělávání možnosti nástavbového studia, začleňovat programy pro dospělé a poradenskou činnost;**
- i) zachovat stávající nabídku nadregionálních oborů a dále ji rozšiřovat jen v opodstatněných případech a soustředit výuku nadregionálního oboru pouze na jedné škole v kraji;**
- j) podporovat vznik konzervatoře v kraji.**

3.3.3 Střední odborná učiliště, Odborná učiliště a Učiliště

Soustavu učňovského školství tvoří:

- **Střední odborná učiliště (SOU)**, která připravují studenty pro výkon dělnických povolání v učebních oborech a pro výkon některých náročných dělnických povolání a některých technickohospodářských činností provozního charakteru ve studijních oborech.
- **Učiliště (U)**, která poskytují odbornou přípravu pro výkon povolání žákům, kteří ukončili povinnou školní docházku v základní škole v nižším než devátém ročníku nebo devátý ročník neukončili úspěšně.

Struktura vzdělávací nabídky škol je v řadě případů neefektivní, jestliže škola vyučuje řadu vzájemně nepříbuzných oborů. Mělo by dojít k oborové restrukturalizaci. Na některých školách se vyučují obory, které neodpovídají charakteru školy. K restrukturalizaci by mělo dojít tam, kde dvě školy v jednom městě či mikroregionu vyučují stejné obory pro menší počet žáků - odpadne tak výuka v dvouoborových třídách. Jestliže v běžné dojížděkové vzdálenosti existuje více škol s obdobnou oborovou nabídkou, mělo by se při racionalizaci vycházet z návaznosti na nejvýznamnější zaměstnavatele v daném mikroregionu např.: Uničovsko – strojírenství (UNEX a.s. Uničov, Ingesoll Rand Uničov, Thona Uničov).

Odborná učiliště a praktické školy (OU a PrŠ)

Tyto školy řadíme mezi speciální školy. Poskytují vzdělání žákům mentálně postiženým. Odborná učiliště připravují pro výkon povolání odpovídajících příslušnému učebnímu oboru. Mohou též poskytovat přípravu pro výkon jednoduchých činností žáků, kteří jsou schopni samostatně pracovat, ale jejichž pracovní a společenské uplatnění musí být řízeno jinými osobami. Do odborného učiliště se přednostně přijímají žáci, kteří úspěšně ukončili devátý ročník zvláštní školy. Praktické školy připravují žáky pro výkon jednoduchých činností. Do praktické školy se přijímají žáci, kteří ukončili úspěšně zvláštní školu, ukončili povinnou školní docházku v nižším než devátém ročníku zvláštní školy, případně základní školy, lze přijmout i žáky, kteří ukončili neúspěšně devátý ročník základní školy.

V Olomouckém kraji existují krajská odborná učiliště a praktické školy jednak jako součásti středních škol, jednak jako samostatné subjekty.

Střední odborná učiliště pro smyslově postižené

Tyto školy patří rovněž mezi speciální školy, neboť poskytují vzdělání žákům s různými smyslovými, tělesnými či kombinovanými vadami. Olomoucký kraj zřizuje jedno SOU takového druhu, a to Střední odborné učiliště pro smyslově postižené žáky, Odborné učiliště a Praktickou školu, Olomouc – Svatý Kopeček, Kříčkova 4.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- zachovat stávající poměr maturitního (60 %) a nematuritního vzdělávání (40 %);*
- vyložit neopodstatněné duplicity oborů v jednom městě , popř. mikroregionu;*
- omezit otevírání oborů, o které je na trhu práce dlouhodobý nezájem;*
- racionalizovat síť odborných učilišť při středních školách, které vyučují stejné nebo příbuzné obory s nízkým počtem žáků;*
- podporovat vytváření chráněných dílen či workshopů (legislativně podpořit možnost jejich vzniku) ze samostatných odborných učilišť, které k tomu mají vhodné podmínky;*

- f) podporovat zařazení učebních a studijních oborů určených pro smyslově postižené;**
- g) sloučit SPV s SOU, které zajišťuje teoretickou výuku tak, aby byly využity zkušenosti a kontakty SPV s firmami a výrobními podniky, ale byla zde přímá vazba na školy.**

3.4 Terciární vzdělávání

Vyšší odborné školy

Studium je orientováno prakticky a je specializováno na konkrétní povolání. Zásadní podmínkou k přijetí je maturita získaná na střední škole. Vzdělávací programy, nejčastěji tříleté, jsou ukončovány absolutoriem.

VOŠ vycházejí z tradic dřívějšího pomaturitního studia, proto také většina VOŠ koexistuje se středními odbornými školami. Pouze část z nich vznikla jako samostatná instituce. V Olomouckém kraji jsou VOŠ zřízeny v okresech Olomouc, Přerov a Šumperk. V okrese Prostějov sice není VOŠ, ale přímo v Prostějově je detašované pracoviště Technické univerzity v Liberci s bakalářským směrem studia - řízení oděvní výroby. V okrese Jeseník není VOŠ zřízena, ale nově zde rozvíjí svou činnost pracoviště VŠ.

Po živelném rozvoji sítě vyšších odborných škol po roce 1996 je potřeba přehodnotit jejich postavení ve vzdělávací soustavě. Úsilí diferencovat terciární vzdělávání je hlavním podnětem pro restrukturalizaci sítě vyšších odborných škol a jejich vzdělávacích programů. Cílem této restrukturalizace je:

- podpořit zřízení neuniverzitní vysoké školy z původní vyšší odborné školy za předpokladu, že splní podmínky akreditačního řízení;
- omezit atomizaci vyšších odborných škol – např. spojením vyšších odborných škol v jednom místě s příbuznými programy, popř. i s různými vzdělávacími programy, s ohledem na jejich kvalitu, trh práce a potencionální zaměstnatelnost absolventů apod., do ekonomicky a organizačně efektivních celků;
- ponechat v síti vyšší odborné školy s kvalitními a dobře personálně i materiálně zabezpečenými vzdělávacími programy.

Další existenci VOŠ zásadním způsobem ovlivní připravovaná školská legislativa.

Podle situace na trhu práce podporovat zřízení krajských center odborného vzdělávání. Tato centra zřizovat zpravidla u středních a vyšších odborných škol s velmi dobrou úrovní vzdělávacího programu. Centra odborného vzdělávání by umožnila využití kapacit odborných škol při rekvalifikaci pracovních sil a při přípravě pracovníků v některých specifických profesích, např. zdravotnictví.

Vysoké školy

V Olomouckém kraji působí jedna univerzita, jež má veřejnoprávní statut. Univerzita Palackého v Olomouci uděluje bakalářský a magisterský stupeň vzdělání na sedmi fakultách s více než 12 000 studenty. Zákon o vysokých školách umožňuje veřejným univerzitám práva k některým intelektuálním aktivům vytvořeným ze státních finančních zdrojů. To umožnilo univerzitě vytvořit technologický park a inovační centrum na podporu technologického rozvoje v oblasti biotechnologií. Pozitivním jevem do budoucna je existence či snaha o zřízení detašovaných pracovišť vysokých škol.

Výzkum a vývoj je doposud na nízké úrovni a nepůsobí jako iniciátor inovačních procesů v kraji. Kromě výzkumných pracovišť univerzity zde nepůsobí žádná jiná významná organizace nebo instituce zaměřená na inovace a využití výsledků výzkumu.

V oblasti vysokého školství kromě Univerzity Palackého v Olomouci působí v Prostějově Fakulta textilní Technické univerzity v Liberci, v Šumperku pobočka Vysoké školy báňské - Technické univerzity v Ostravě - strojírenské obory a v Přerově pobočka Univerzity Tomáše Bati - informační technologie. Olomoucký kraj podporuje ustavení Vysoké školy spediční a správní v Přerově.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) nerozšiřovat stávající síť VOŠ;**
- b) zaměřit pozornost na možnost slučování VOŠ, zejména v případech, kdy tyto působí v jenom místě;**
- c) podporovat užší spolupráci VOŠ s veřejnými vysokými školami v oblasti bakalářských studijních programů s cílem transformace stávajících VOŠ na VŠ neuniverzitního typu nebo vzniku VOŠ jako součásti již existující VŠ;**
- d) vytvořit bohatě diverzifikovaný terciární sektor vzdělávání, s dostatečnou kapacitou, v maximální míře přístupný;**
- e) zajistit rovný a v maximální míře otevřený přístup ke vzdělání vylučující diskriminaci z jakéhokoliv důvodu;**
- f) podporovat úsilí Univerzity Palackého v Olomouci o rozvoj v oborech v souladu se záměry investorů;**
- g) podporovat rozvoj lidských zdrojů péčí o osobnostní a odborný růst i poskytováním profesního poradenství.**

3.5 Speciální vzdělávání

Speciální školy

Součástí výchovně vzdělávací soustavy jsou speciální školy, které poskytují pomocí zvláštních výchovných a vyučovacích metod, prostředků a forem výchovu a vzdělávání dětem a žákům mentálně, smyslově nebo tělesně postiženým, žákům s vadami řeči, žákům s více vadami, žákům obtížně vychovatelným a žákům nemocným a oslabeným, umístěným ve zdravotnických zařízeních. Umožňují těmto žákům plnění povinné školní docházky, připravují je k začlenění do pracovního procesu a života ve společnosti.

Zvláštní školy

Ve zvláštní škole se vzdělávají žáci s takovými rozumovými nedostatky, pro které se nemohou s úspěchem vzdělávat v základní škole, ani ve speciální základní škole.

Školy při zdravotnických zařízeních

Z důvodu změn v oblasti péče o děti předškolního věku při pobytu ve zdravotnických zařízeních je v dlouhodobém horizontu nutné uvažovat o zrušení speciálních mateřských škol při zdravotnických zařízeních. V současné době je při pobytu dítěte předškolního věku ve zdravotnickém zařízení umožněna přítomnost matky. V této oblasti již byl realizován projekt sloučení Speciální základní školy a mateřské školy při nemocnici, Přerov, Dvořákova 1800 a Zvláštní školy a Pomocné školy, Přerov, Malá Dlážka 4.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) *podporovat rozvoj součástí speciálních škol (pomocná škola, přípravný ročník pomocné školy, autistické třídy a třídy pro žáky s více vadami pomocné školy, praktická škola, školní družina, školní klub, speciální mateřská škola);*
- b) *podporovat integraci tam, kde jsou k tomu vytvořené materiální a personální podmínky;*
- c) *zlepšit prostorové a materiální podmínky škol;*
- d) *podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků;*
- e) *racionalizovat stávající síť zvláštních škol;*
- f) *sloučit zvláštní školy v obcích se spádově nejbližší městskou školou pod jedno ředitelství jako odloučené pracoviště;*
- g) *sloučit zvláštní školy se speciálními mateřskými školami pod jedno ředitelství;*
- h) *sjednotit název na speciální školy (současná legislativa umožňuje jen zčásti);*
- i) *podporovat návaznost zvláštních škol na SOU, OU, PrŠ a U, včetně podpory zřízení nových učebních oborů v oblastech, kde je jich nedostatek (Jesenicko), podpory vzniku chráněných dílen a rehabilitačních tříd za podmínky změny legislativních pravidel a financování ze strany MŠMT a splnění materiálně-technických podmínek ze strany školy a sociálního zabezpečení (osobní asistent);*
- j) *výrazně racionalizovat síť škol při zdravotnických zařízeních.*

3.6 Základní umělecké školy

ZUŠ poskytují základy uměleckého vzdělávání v oborech hudebních, tanečních, literárně-dramatických a výtvarných jako nezbytný předpoklad a východisko pro další odborné studium na konzervatořích, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým a pedagogickým zaměřením. Zajišťují komplexní rozvoj uměleckého vzdělávání dětí, mládeže a dospělých a rozvoj jejich přirozeného talentu. Plní společensky přínosnou sociální prevenci negativních společenských jevů od předškolního věku až po dospělost. Stejně jako u středisek volného času jsou ZUŠ zřizovány duplicitně, a to krajem (16) nebo městy či obcemi (7). Často dochází k nežádoucí konkurenci v této oblasti. Je tedy nutné se touto záležitostí koncepčně zabývat.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) zachovat stávající síť škol jako optimální v rámci vzdělávací soustavy Olomouckého kraje vzhledem ke geograficko-sociální charakteristice kraje;*
- b) zachovat stávající celkovou cílovou kapacitu škol, věnovat zvýšenou pozornost rozvoji literárně-dramatického oboru (dle možností škol a zájmu škol žáků zřídít obor nově);*
- c) podporovat vznik potřebných poboček a detašovaných pracovišť v rámci povolené cílové kapacity školy s ohledem na složitou dopravní obslužnost;*
- d) podpořit úsilí Univerzity Palackého v Olomouci o rozvoj vysokoškolského studia se zaměřením pro potřeby uměleckého školství;*
- e) podpořit zřízení konzervatoře v Olomouckém kraji vzhledem k dlouhodobým tradicím uměleckého školství;*
- f) podporovat postupné vytvoření nových učebních plánů a osnov v hudebním oboru dle současné potřeby škol (stávající osnovy jsou z let 1982-87, učební plány z r.1995);*
- g) podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků ZUŠ a grantovým systémem aktivity ZUŠ;*
- h) řešit komplexně oblast uměleckého školství a to v souladu s jejich aktivitami v rámci měst a obcí a jednat o možném přechodu do zřizovatelské kompetence měst a obcí.*

3.7 Školy a školská zařízení jiných zřizovatelů

Řada škol a školských zařízení v Olomouckém kraji je zřízena jiným zřizovatelem. Jsou to jednak školy a školská zařízení zřízená městy a obcemi (a to i v oblasti středního školství – viz. kapitola 2.2), státem (Dětský výchovný ústav, Olomouc – Sv. Kopeček; Speciální MŠ a ZŠ pro sluchově postižené, SPC při Spec. MŠ a ZŠ pro sluchově postižené, Olomoc), církví a soukromé školy.

Soukromé školství

Soukromé školy a školská zařízení (34) se poměrně významným způsobem podílejí na vzdělávání v Olomouckém kraji.

Počty typů soukromých škol a školských zařízení v regionech Olomouckého kraje:

Region	VOŠ	SOŠ	G	SOU	ZŠ	MŠ	ZUŠ	Sp. Š	Celkem
Přerov	1	2	0	0	2	3	0	2	10
Olomouc	0	4	2	3	0	0	0	4	13
Prostějov	0	3	0	2	0	0	0	1	6
Šumperk	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Jeseník	0	1	0	0	0	0	2	0	3
Celkem	1	10	2	5	2	3	2	9	34

Nejvíce se soukromé školy podílejí na středoškolském vzdělávání. Vysoce je hodnocena práce speciálních soukromých škol a školských zařízení, která pokrývají škálu činností, jež jsou mnohdy v kraji toho druhu jedinými.

Snahou soukromých škol je doplnění vzdělávací nabídky, zavedení nových přístupů ke vzdělávání a péči o postižené žáky, vytvoření alternativních vzdělávacích cest v Olomouckém kraji.

Olomoucký kraj jako první v ČR přistoupil k přímé finanční podpoře soukromých škol.

Částečnou dotací provozních nákladů soukromých středních škol tak může ovlivňovat strukturu otevíraných studijních a učebních oborů na soukromých školách.

Účelem je adekvátní, kvalitativně i kvantitativně efektivní síť škol na území kraje, která bude co do objemu i struktury plně vyhovovat potřebám regionu a jeho plynulému rozvoji. Součástí sítě škol by měly zůstat funkční a objektivně kladně hodnocené soukromé školy, které poskytují služby na vzdělávacím trhu v souladu s potřebami regionu a jsou krajem respektovány.

Církevní školství

V Olomouckém kraji působí několik typů škol zřizovaných církví :

- Církevní základní škola sešter voršilek, Olomouc, Aksamitova 6 (zřizovatel Českomoravská provincie Římské únie Řadu sv. Voršily, Ostrovní 14, 110 00 Praha 1);
- Cyrilometodějské gymnázium, Prostějov, Komenského 17 (zřizovatel Arcibiskupství olomoucké, Wurmova 9, Olomouc);

- Caritas - Vyšší odborná škola sociální, Olomouc, Křížkovského 6 (zřizovatel Arcibiskupství olomoucké, Wurmova 9, Olomouc);
- Vyšší odborná škola sociální a teologická, Olomouc, Blažejské nám. 9 (zřizovatel Bratrská jednota baptistů, Na Topolce 14, 140 00 Praha 4).
- Tyto školy jsou financovány dle zákona 564/90 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění, přímo MŠMT.

Současný stav v regionu Olomouckého kraje a Arcidiecéze olomoucké: tato dvě regionální uspořádání se nekryjí. Např.: Jesenícko - součást Olomouckého kraje - spadá do kompetencí Diecéze ostravsko - opavské. Naopak Kroměříž, Zlín, Vsetín a Uherské Hradiště - součásti Arcidiecéze olomoucké - spadají do kompetence Zlínského kraje.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) pohlížet na školství v Olomouckém kraji jako na celek bez ohledu na zřizovatele; účelem je adekvátní, kvalitativně i kvantitativně efektivní síť škol na území kraje, která bude co do objemu i struktury plně vyhovovat potřebám regionu a napomáhat jeho plynulému rozvoji.*
- b) vytvářet efektivní síť škol na území kraje, ve které budou působit za srovnatelných podmínek školy a školská zařízení jiných zřizovatelů;*
- c) ovlivňovat strukturu otevřených studijních a učebních oborů finanční podporou provozních nákladů těch soukromých škol, které nabízejí vzdělávací programy, jež jsou v souladu s potřebami trhu práce a záměry vzdělávání v Olomouckém kraji.*

3.8 Školská zařízení

3.8.1 Jazykové školy

Jazykové školy jsou školská zařízení, která poskytují jazykové vzdělání v hlavních světových jazycích. Jsou zřizovány krajem, či jsou součástí krajské školy, nicméně v souladu s platnou legislativou je ponechán název Státní jazyková škola. Organizují státní jazykové zkoušky a v současné době i jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou pro posluchače, kteří vykonali první maturitní zkoušku v příslušném roce.

V Olomouckém kraji jsou zřízeny Státní jazykové školy:

- Státní jazyková škola Olomouc - jako samostatná jazyková škola;
- Státní jazyková škola při OA Přerov - jako součást střední školy;
- Státní jazyková škola při OA Šumperk - jako součást střední školy.

Na výše uvedených SJŠ jsou nyní organizovány běžné kurzy cizích jazyků, v případě zájmu i jednoleté kurzy cizích jazyků a státní jazykové zkoušky základního i všeobecného stupně.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) podporovat snahu jazykových škol o získání akreditace k oprávnění vykonávat mezinárodní jazykové zkoušky a certifikáty;*
- b) podporovat zachování jednoletých kurzů cizích jazyků na akreditovaných jazykových školách;*
- c) podporovat zachování stávající sítě jazykových škol.*

3.8.2 Dětské domovy

Dětské domovy pečují o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova. Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od 3 do nejvýše 18 let.

I když je pro demografický vývoj do r. 2010 charakteristický pokles počtu dětí v MŠ, dětí ve věku povinné školní docházky i ve věku docházky do středních škol a rovněž pokles počtu osmnáctiletých, neovlivní pravděpodobně tato tendence počty dětí a mládeže v dětských domovech, kde v posledních 5 letech počet dětí neklesá, spíše naopak (již za první čtvrtletí r. 2002 prošlo Dětským diagnostickým ústavem Bohumín dvojnásobné množství dětí než v roce 2001). Bohužel, dochází spíše ke stále častějšímu snižování spodní věkové hranice dětí umísťovaných do zařízení pro výkon ústavní výchovy.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) podporovat funkční síť školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, tj. diagnostické ústavy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy a dětské domovy;*
- b) podporovat zřízení Dětského diagnostického ústavu a Diagnostického ústavu pro mládež;*
- c) podporovat rozvoj dětských domovů v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o*

preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, v platném znění, s tím, že z důvodů vysoké finanční náročnosti je nutná finanční participace státu;

- d) jednat s MŠMT ČR o systémovém řešení převzetí školských zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy jedním zřizovatelem;*
- e) řešit specializované individuální péče o děti s poruchami chování integrací ve stávajících typech zařízení s podmínkou zabezpečení asistenta pedagogického pracovníka;*
- f) zřídit funkci odborného psychologa – terapeuta při pedagogicko – psychologické poradně pro potřeby dětských domovů Olomouckého kraje.*

3.8.3 Pedagogicko-psychologické poradenství a primární prevence sociálně patologických jevů

Pedagogicko – psychologické poradny

Pedagogicko-psychologická poradna pomáhá řešit výukové a výchovné problémy dětí předškolních zařízení, žáků základních škol, středních škol a speciálních škol a školských výchovných zařízení, pomáhá při profesionální orientaci žáků a zajišťuje pro předškolní zařízení, školy a školská výchovná zařízení odborné pedagogicko-psychologické služby. Pedagogicko-psychologická poradna provádí pedagogicko-psychologická vyšetření dětí a žáků, poskytuje metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům a výchovným poradcům ve školách a psychologům ve školských výchovných zařízeních.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) racionalizovat současnou strukturu okresních pedagogicko-psychologických poraden s cílem vzniku krajského poradenského střediska s detašovanými pracovišti a jasně vymezenými kompetencemi těchto pracovišť;*
- b) podporovat zavedení institutu školního psychologa na všech typech škol;*
- c) podporovat rozvoj integrovaného diagnostického, informačního a poradenského systému v oblasti vzdělávání v Olomouckém kraji;*
- d) podporovat jasné vymezení kompetencí pedagogicko-psychologického poradenství;*
- e) podpořit a finančně participovat na případných opatřeních ze strany státu směřujících k prevenci sociálně patologických jevů;*
- f) zabezpečit funkční systém vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů.*

Speciálně pedagogická centra

Speciálně pedagogické centrum je školské účelové zařízení, které je ve většině případů součástí některého typu škol. Zabezpečuje speciálně pedagogickou a psychologickou péči dětem a žákům se zdravotním postižením a poskytuje jim odbornou pomoc v procesu integrace do společnosti ve spolupráci s rodinou, školami, školskými zařízeními a odborníky. Centrum zajišťuje především péči o děti a žáky jednoho typu postižení, případně o děti a žáky s více vadami.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) *podporovat případné rozšíření nabídky služeb speciálně pedagogických center formou detašovaných pracovišť s ohledem na potřeby regionu a zřizovatele;*
- b) *podporovat zřízení speciálně pedagogického centra pro děti a žáky tělesně postižené (v Olomouckém kraji není zřízeno SPC tohoto typu, dosavadní péči supluje jiná SPC - převážně SPC pro děti a žáky s více vadami v Mohelnici, v současné době klienti navštěvují mimokrajská zařízení - Brno, Opava, Ostrava).*

Primární prevence a sociálně patologické jevy mezi dětmi a mládeží

Mezi sociálně patologické jevy řadíme drogovou závislost, alkoholismus, kouření, kriminalitu a delikvenci, šikanování, vandalismus aj. formy násilného chování, patologické hráčství (gambling), záškoláctví, virtuální drogy (počítače, televize a video), xenofobii, rasismus, intoleranci a antisemitismus. Úkolem primární prevence sociálně patologických jevů je pak předcházet vzniku výše uvedených sociálně patologických jevů. K příčinám vzniku sociálně patologických jevů patří celospolečenské klima, funkčnost rodiny, způsob trávení volného času, vrstevnické působení a osobnostní charakteristiky a vrozené dispozice.

Výskyt zneužívání návykových látek (legálních a nelegálních drog)

Výzkumná studie NEAD 2000, Sdružení Podané ruce, Psychologický ústav AV ČR, Katedra psychologie FF UP v Olomouci, SC&C Praha, r. 2000

		Okres Olomouc	Okres Přerov	Okres Jeseník
1.	První opilost v životě do svých 15 let (včetně) učinilo	54,3%	56,6%	61,4%
2.	Pravidelně kouří cigarety	40,2%	44,4%	47,3%
3.	Se zneužitím léků má zkušenost	12,6%	12,9%	17,3%
4.	Má zkušenost s nelegální drogou a chce tuto zkušenost opakovat	19,1%	21,6%	28,3%
5.	Nemá zkušenost s nelegální drogou a nechce tuto zkušenost učinit	51,2%	46,1%	42,1%
6.	Má zkušenost s nelegální nealkoholovou drogou	43,3%	47,1%	54,1%
7.	První zkušenost s nelegální nealkoholovou drogou do 15 let má	27,9%	29,9%	35,8%
8.	Zkušenost s marihuanou nebo hašišem má	38,2%	42,2%	50,6%
9.	Zkušenost s pervitinem má	4,8%	5,8%	7,8%
10.	Zkušenost s těkavými látkami má	4,4%	6,7%	8,9%

* v okresech Prostějov a Šumperk nebyl průzkum organizován

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) *vytvořit koncepci a systém primární prevence sociálně patologických jevů;*
- b) *zabezpečit finanční podporu z rozpočtu Olomouckého kraje pro realizaci činnosti v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů;*
- c) *činnost institucí systému primární prevence v resortu školství, mládeže a tělovýchovy provázat s činností institucí v působnosti dalších resortů, které*

prevenci realizují nebo na její realizaci participují, a to včetně nevládních organizací.

3.8.4 Střediska služeb školám

V současnosti působí na území kraje čtyři příspěvkové organizace působící jako servisní organizace pro školy a školská zařízení.

Z hlediska činnosti zmíněných příspěvkových organizací poskytujících služby školám a školským zařízením, kdy příjemci těchto služeb (zákazníci, tj. školy a školská zařízení) jsou motivováni při výběru poskytovatele pouze kvalitou a cenou služby a mohou tyto služby poptávat bez omezení na volném trhu, se ukázala současná struktura těchto organizací jako limitující pro jejich možný další rozvoj. Výsledkem analýzy byl návrh transformovat současné příspěvkové organizace do jednoho subjektu s krajskou působností.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

a) vznik jednoho střediska služeb školám s celokrajskou působností v Olomouckém kraji.

3.8.5 Ostatní školská účelová zařízení

Posláním těchto zařízení je pomáhat školám plnit výchovně vzdělávací úkoly, zabezpečovat také další vzdělávání pedagogických pracovníků nebo hmotnou péči o žáky po dobu jejich pobytu ve škole.

V Olomouckém kraji jde o Školní polesí, Valšovice, kde praktikují studenti Střední lesnické školy, Hranice a dále Školní statek, Kojetín, kde v menší míře praktikují studenti zemědělsky zaměřených škol. Obě zařízení však svou formou a stylem hospodaření již nevyhovují změnám, které přinesla transformace středního školství. Z tohoto důvodu byla činnost obou zařízení podrobena podrobné ekonomické analýze, která současně nastínila možnosti dalšího rozvoje. Obdobně jako u středisek praktického vyučování je nutné užší propojení se školami. V případě školního statku, který dlouhodobě vykazuje vysoké ztráty, pak provést restrukturalizaci.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

a) racionalizovat síť školských účelových zařízení, a to formou integrace Školního polesí Valšovice a Střední lesnické školy Hranice a restrukturalizace Školního statku Kojetín

3.8.6 Střediska pro volný čas dětí a mládeže

Střediska pro volný čas dětí a mládeže jsou zřizována jako domy dětí a mládeže s širokou zájmovou působností zahrnující obory alespoň ze dvou zájmových oblastí a stanice zájmových činností specializované na konkrétní zájmové oblasti, případně obory. Jedná se o významné subjekty mimoškolní výchovy a vzdělávání, organizátory účelného využívání volného času dětí a mládeže.

Celkově je síť SVČ dostačující, místy předimenzována, a to i vzhledem k tomu, že tato zařízení v sedmi případech zřizují obce, popř. města. Současně se volnočasovými aktivitami dětí a mládeže zabývají i školy v rámci činnosti různých kroužků a školních družin a klubů. Je evidentní, že typem a působností uvedených zařízení jde spíše o organizace místního

(městského) významu a nikoliv krajského. Z těchto důvodů je nutné v dlouhodobém horizontu projednat s příslušnými obcemi a městy jejich transformaci.

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) využít kapacit základních škol, přesměrovat některé kroužky do škol - vytvořit podmínky pro efektivní využití existujících prostor základních škol, mateřských škol, základních uměleckých škol, školních družin, školních klubů a domů dětí a mládeže;**
- b) podporovat aktivní trávení volného času u dětí a mládeže jako účinnou prevenci sociálně patologických jevů;**
- c) podporovat strukturu aktivit pro volný čas dětí a mládeže tak, aby byly přístupny i pro děti ze sociálně slabších rodin;**
- d) řešit komplexně volnočasové a zájmově vzdělávací aktivity na území mikroregionů;**
- e) po dohodě s obcemi usilovat o přechod domů dětí a mládeže, které zřizuje kraj, do zřizovatelské kompetence obcí;**
- f) rozšířit nabídku spontánních aktivit, volně přístupných, nezávislých na pravidelné účasti dětí;**
- g) upřednostňovat možnost využití volného času dětí;**
- h) rozvíjet individuální práci s talentovanými dětmi a mládeží;**
- i) vytvářet možnosti vícezdrojového financování domů dětí a mládeže a středisek pro volný čas dětí a mládeže.**

3.9 Oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) je významným předpokladem trvale udržitelného rozvoje, který je v celém světě pokládán za jedinou možnou pozitivní alternativu rozvoje lidské civilizace. Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.

Cíle environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty jsou:

- vytvořit dětem a mládeži podmínky pro získávání dovedností a znalostí o zákonitostech biosféry, o vztazích člověka a prostředí, o vývoji a problémech současné civilizace i o možnostech a způsobech jejich řešení;
- zdůrazňovat souvislosti mezi poznatky a domýšlet možné důsledky jednání a chování a programově utvářet postoje k osobní odpovědnosti za stav životního prostředí;
- pěstovat dovednosti a návyky žádoucího chování a jednání v přírodním prostředí;
- působit na utváření názorů, postojů, hierarchii životních hodnot, životní styl, na pochopení kvality života;
- rozvíjet úctu a cit k živé i neživé přírodě a jedinečnosti života na Zemi;
- motivovat k aktivnímu zapojení do péče o životní prostředí.

Environmentální vzdělávání a výchova je součástí stávající výuky na středních školách. Zároveň a ve vzájemných návaznostech musí být zabezpečen rozvoj i v celé mimoškolní oblasti. Představuje dlouhodobý proces, který je součástí celoživotního vzdělávání. Rozhodující význam mají ti, kteří EVVO realizují, tj. učitelé a ostatní pedagogičtí pracovníci, vychovatelé, pracovníci nestátních neziskových organizací a další.

Podpora EVVO v ČR vychází z platných právních norem, vládních usnesení, novelizované Státní politiky životního prostředí a mezinárodních závazků, kterými je Česká republika vázána a z předpisů Evropské unie (zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění, Agenda 21, Meziresortní dohoda o spolupráci v oblasti EVVO mezi Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 8. 12. 1999, směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí a další).

Střednědobé návrhy a záměry krajského vzdělávání:

- a) *zpracovat a realizovat regionální koncepci ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty Olomouckého kraje;*
- b) *uplatňovat komplexně environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v jednotlivých vyučovacích předmětech;*
- c) *poskytovat pravidelný informační servis všem školám na internetu (možnosti platnění EVVO ve školních předmětech, ve školní družině, v zájmových kroužcích, v celoškolských projektech, seznam dostupných knih a pomůcek, zveřejnění projektů a nabídek ekovýchovných programů, finanční zabezpečení energeticky úsporných opatření na školách apod.).*

4 Operační programy Olomouckého kraje

Olomoucký kraj usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje dne 25. 10. 2001 přijal důležitý dokument pro rozvoj s názvem „Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje“ (dále jen PRÚOOK). PRÚOOK mimo jiné deklaruje cílové ukazatele strategie pro střednědobý horizont (8 – 10 let). Jednotlivé cíle jsou definovány ve dvou rovinách (globální a specifická). V rovině globální je definováno 5 cílů a v rovině specifické je definováno 18 cílů, z nichž některé jsou zaměřené do oblasti vzdělávání. Jedná se o opatření č. 3 - výuka cizích jazyků, opatření č. 4 – celoživotní vzdělávání a opatření č. 6 - rozvoj nabídek pro volný čas. Z operačního programu č. 8 – reprodukce majetku Olomouckého kraje, jsou hrazeny náklady zaměřené do oblasti investic a reprodukce majetku Olomouckého kraje, včetně škol a školských zařízení. Všechny operační programy jsou určeny pro delší časový úsek a jsou pro ně vyčleněny prostředky z rozpočtu Olomouckého kraje. Tyto operační programy jsou významným zdrojem finančních prostředků na rozvoj jednotlivých oblastí.

Operační program zaměřený na **výuku cizích jazyků** má za cíl rozšířit a zkvalitnit nabídku jazykového vzdělání. Předložené projekty by se ve své první fázi měly zabývat analýzou potřeb, v druhé fázi pak formou vlastní výuky. Ta by měla zahrnovat kurzy angličtiny, němčiny, francouzštiny, ruštiny, nebo polštiny zaměřené na následující skupiny příjemců:

- učitelé na všech úrovních středního vzdělávání a terciálního vzdělávání mimo univerzity;
- veřejná správa;
- jednotlivé skupiny obyvatelstva (zaměstnanci, uchazeči o zaměstnání, podnikatelé);
- studenti středních škol a učilišť;
- neziskové organizace;

V rámci druhé fáze dojde zároveň k navržení a zajištění klíčových partnerů, kteří umožní v Olomouckém kraji výuku výše jmenovaných evropských jazyků. Mezi klíčovými partnery by měli být zastoupeni představitelé středoškolského vzdělávání i MŠMT. Projekty rovněž mohou zkoumat tvorbu nových výukových materiálů, nebo alespoň doplňkových materiálů k nejpoužívanějším učebnicím, či výuku přes internet, a tak zlepšit výuku cizích jazyků.

V roce 2002 bylo na operační program na výuku cizích jazyků vyčleněno 2 mil. Kč

Operační program pro oblast **celoživotního vzdělávání** si klade za cíl zvýšit příležitosti k rozšiřování nebo získání nových žádaných znalostí a dovedností pro nejširší okruh populace.

Cílem opatření v oblasti celoživotního vzdělávání je dosáhnout zvýšení a zkvalitnění vzdělávání obyvatel kraje všech věkových kategorií, a tím zvýšit flexibilitu a kvalitu pracovní síly v kraji. Oborová skladba bude vycházet především z poznatků úřadů práce, které mají v této oblasti rozsáhlé informace o stávajících i budoucích disproporcích na trhu práce, jak od vzdělávacích institucí, tak požadavků jednotlivých firem na oblast dalšího vzdělávání zaměstnanců.

K očekávaným efektům tohoto opatření patří:

- zvýšení produktivity vlivem získání vyšších dovedností,
- počet zachráněných nebo nově obsazených pracovních míst absolventy vzdělávacích akcí. V rámci opatření budou podporovány jen takové projekty, které zahrnou aktivity souběžně podpořené z jiných zdrojů, především národních a nadnárodních.

V roce 2002 bylo na operační program pro oblast celoživotního vzdělávání vyčleněno 4 mil. Kč

Cílem operačního programu v oblasti **nabídek pro volný čas** je dosáhnout rozvoje kultury, tradic a volnočasových aktivit.

Cíle programu a priority stanovené pro roky 2002 - 2003 v oblasti sportovních aktivit:

- udržet veřejně přístupná tělovýchovná zařízení, sportoviště a zařízení pro děti, mládež a handicapovanou populaci v Olomouckém kraji v provozuschopném stavu;
- zabránit vynucenému omezení provozu veřejně přístupných tělovýchovných zařízení, sportovišť a zařízení určených pro práci s dětmi, mládeží a handicapovanou populací v oblasti tělovýchovy a sportu z důvodů havarijního stavu;
- zkvalitnit stávající tělovýchovná zařízení a zvýšit počet sportovišť s vyhovujícími povrchy;
- realizovat sportovní akce se zaměřením především na děti a mládež;

Cíle programu a priority stanovené pro roky 2002 - 2003 v oblasti kulturních aktivit:

- oživit tradiční lidovou kulturu, kulturní tradice a zájmové aktivity ve volném čase;
- rozšířit a zkvalitnit nabídku kulturních a zájmových aktivit pro volný čas a zvýšit počet osob využívajících tyto nabídky;

V roce 2002 bylo na operační program pro oblast nabídek pro volný čas vyčleněno 8 mil. Kč

Opatření zabývající se **reprodukcí majetku** je věnována část v kapitole č. 5.

5 Financování škol, předškolních a školských zařízení v Olomouckém kraji

5.1 Základní ekonomické údaje

Školy, předškolní a školská zařízení v Olomouckém kraji byly financovány v roce 2001 v souladu se zákonem č. 491/2000 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2001 a v roce 2002 v souladu se zákonem č. 490/2001 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2002.

V roce 2001 došlo k zásadní reformě výkonu státní správy a samosprávy ve školství. V oblasti ekonomického zabezpečení činnosti škol, předškolních a školských zařízení regionálního školství byl rok 2001 rokem „přechodným“, ve kterém došlo k postupné transformaci „okresního“ modelu rozpisu prostředků státního rozpočtu na model „krajský“. Základním právním rámcem této transformace byly zákony č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, v platném znění, zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění, zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, v platném znění, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, a zákon č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, v platném znění.

a) Přímé náklady na vzdělávání

Přímými náklady na vzdělávání se rozumí finanční prostředky na platy a náhrady platů, popřípadě mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na náklady na zvláštním způsobem stanovené odvody do sociálních a zdravotních fondů a ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí zdravotně postižených, na výdaje na učební pomůcky a dále na výdaje na učebnice a školní potřeby, pokud se žákům poskytují bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a služby, které souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání v souladu se zákonem č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění. Tyto prostředky jsou poskytovány ze státního rozpočtu prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

V oblasti přímých nákladů Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR stanovilo pro rok 2001 normativy jako roční objemy neinvestičních výdajů, mzdových prostředků a zákonných odvodů připadajících na dítě nebo žáka. Na základě takto stanovených normativů okresní úřady a později i krajský úřad poskytoval dotace jednotlivým školám, předškolním a školským zařízením.

V metodice pro rok 2001 byly realizovány pouze dílčí změny oproti roku 1999 a roku 2000, které se nedotýkaly vlastních principů financování neinvestičních výdajů regionálního školství. Systém financování se u jednotlivých kategorií škol, předškolních a školských zařízení zásadně nelišil od předchozího roku.

Pro rozpis přímých nákladů na jednotlivé kraje pro rok 2002 použilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR indexovou metodu; to znamená, že jako výchozí byla použita základna roku 2001 a k ní doplněny vlivy roku 2002 (např. celoroční promítnutí delimitace přímých vzdělávacích výdajů škol a školských zařízení převedených do působnosti krajů z Ministerstva zemědělství ČR, zvýšení tarifních složek platů zaměstnanců regionálního školství v roce 2002). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR stanovilo rozdělení přímých nákladů na výdaje pro školy krajské a školy obecní. Do tohoto rozdělení Krajský úřad Olomouckého kraje nezasahoval.

Financování škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem v oblasti přímých nákladů

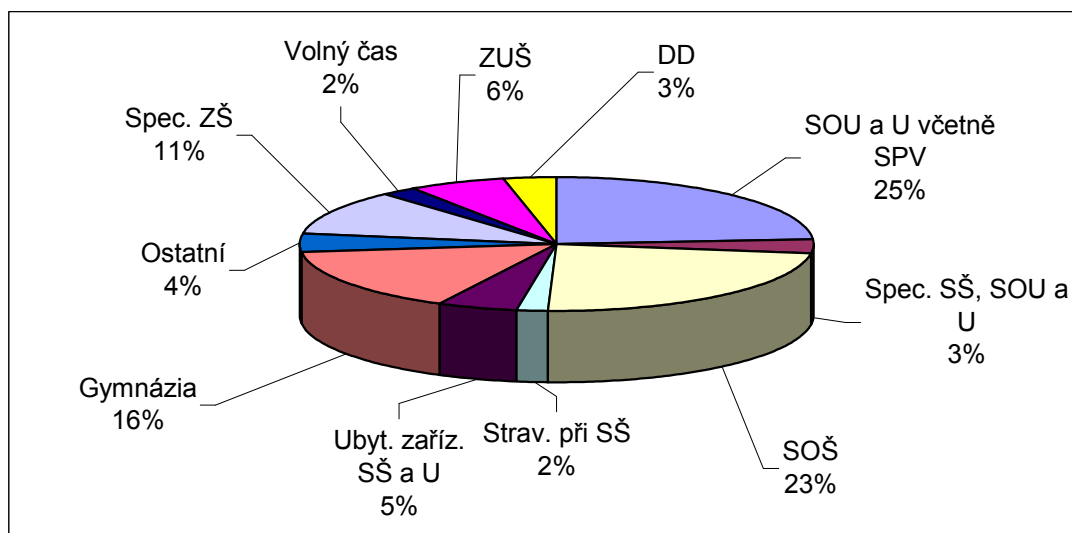
Typ zařízení	Přímé náklady rok 2001 celkem	Přímé náklady rok 2002 celkem
Střední odborná učiliště a učiliště včetně SPV *	293 737,92	401 448,00
Gymnázia	192 509,04	208 267,00
Střední odborné školy	287 379,89	300 809,00
Vyšší odborné školy	15 521,00	17 671,00
Speciální předškolní zařízení	11 568,97	13 782,00
Speciální základní školy	136 297,40	148 124,00
Speciální střední školy, SOU a U	41 484,49	61 638,00
Základní umělecké školy	76 130,28	84 716,00
Školy v přírodě	615,89	668,00
Školní stravování při speciálním předškol. a zákl. vzdělávání	208,38	136,00
Školní stravování při středním vzdělávání	25 955,27	40 381,00
Školní družiny a kluby při speciálních školách	3 387,29	3 085,00
Ubytovací zařízení středních škol a učilišť	59 044,35	67 239,00
Využití volného času dětí a mládeže	26 871,40	27 947,00
Dětské domovy	40 282,04	42 140,00
Zařízení výchovného poradenství **	17 285,22	18 681,00
Střediska služeb školám	4 589,65	5 616,00
Školní hospodářství, škol. statky, škol. poleší	1,80	269,00
Celkem	1 232 870,28	1 442 617,00

Poznámka: Údaje v tabulce jsou uvedeny v tisících Kč.

* rok 2002 uveden včetně škol převedených z Ministerstva zemědělství ČR

** činnost pedagogicko-psychologických poraden, SPV, SPC

Poměr přímých nákladů vybraných typů škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem



Financování škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných obcemi v Olomouckém kraji v oblasti přímých nákladů

Typ zařízení	Přímé náklady rok 2001 celkem	Přímé náklady rok 2002 celkem
Mateřské školy	368 437,97	398 596,28
Základní školy	1 213 682,83	1 286 424,30
Gymnázia	15 661,25	17 469,20
Školní stravování	186 580,14	201 583,77
Školní družiny a kluby	91 146,07	102 058,89
Základní umělecké školy	30 775,00	31 218,00
Využití volného času dětí a mládeže	13 271,10	18 158,00
Ostatní činnosti a záležitosti vzdělávání	5 883,64	
Celkem	1 925 438,00	2 055 508,89

Poznámka: Údaje v tabulce jsou uvedeny v tisících Kč.

Průměrný plat pracovníků ve školách, předškolních a školských zařízeních zřizovaných Olomouckým krajem za rok 2001

V roce 2001 byla na platy bez odvodů pro školy, předškolní a školská zařízení zřizovaná Olomouckým krajem čerpána částka 849 692,13 tis. Kč. Výši průměrného platu ukazuje následující tabulka.

Typ zařízení	Průměrný měsíční plat v Kč		
	**	***	Celkem
Střední odborná učiliště a učiliště včetně SPV	15 785,49	10 265,44	14 382,73
Gymnázia	16 651,20	8 892,96	15 168,93
Střední odborné školy	17 183,89	9 403,50	15 242,25
Vyšší odborné školy	17 634,46	9 272,62	16 274,07
Speciální předškolní zařízení	12 500,36	8 735,59	11 839,92
Speciální základní školy	16 093,68	8 875,37	14 206,95
Speciální střední školy, SOU a U	15 303,62	9 925,33	14 144,22
Základní umělecké školy	14 032,42	9 245,03	13 369,66
Školy v přírodě	20 741,33	9 395,22	11 119,55
Školní strav. při spec. předškol. a zákl. vzděl.	0,00	6 554,90	6 554,90
Školní stravování při středním vzdělávání	0,00	8 006,37	8 006,37
Školní družiny a kluby při speciálních školách	11 988,25	0,00	11 988,25
Ubytovací zařízení středních škol a učilišť	13 703,06	8 411,38	10 633,34
Využití volného času dětí a mládeže	14 457,03	8 770,87	11 995,28
Dětské domovy	16 732,76	9 980,85	12 834,44
Zařízení výchovného poradenství *	15 659,80	13 670,24	13 906,41
Střediska služeb školám	15 274,37	11 959,22	12 622,08

* činnost pedagogicko-psychologických poraden

** Pedagogický pracovník, tj. učitel, vychovatel, mistr a ostatní pedagogický pracovník.

*** Nepedagogický pracovník.

Průměrný plat pracovníků ve školách, předškolních a školských zařízeních zřizovaných obcemi v Olomouckém kraji za rok 2001

V roce 2001 byla na platy bez odvodů pro školy, předškolní a školská zařízení zřizovaná obcemi v Olomouckém kraji čerpána částka 1 355 549,77 tis. Kč. Výši průměrného platu ukazuje následující tabulka.

Typ zařízení	Průměrný měsíční plat v Kč		
	*	**	Celkem
Mateřské školy	12 286,63	6 730,69	10 689,38
Základní školy	15 167,80	7 911,74	13 613,08
Gymnázia	16 753,97	8 605,40	15 370,41
Školní stravování při předškol. a zákl. vzděl.	0,00	8 103,29	8 103,29
Školní družiny a kluby	11 212,52	7 333,33	11 212,07
Základní umělecké školy	14 655,55	10 176,05	14 078,44
Využití volného času dětí a mládeže	14 720,45	9 370,79	12 755,48

* Pedagogický pracovník, tj. učitel, vychovatel a ostatní pedagogický pracovník.

** Nepedagogický pracovník.

Rozpočet přímých nákladů na rok 2003

V souvislosti s realizací reformy veřejné správy byly v posledních třech letech Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR /dále jen MŠMT/ při rozpisu rozpočtu nahrazeny normativní metody metodami indexovými. Nyní, kdy je fakticky ukončena reforma veřejné správy, se chce MŠMT vrátit k výkonovému financování přímých výdajů z úrovně ministerstva na jednotlivé kraje. Proto při rozpisu rozpočtu na rok 2003 byla použita normativní metoda, prostřednictvím tzv. agregovaných normativů.

V jednotlivých krajích jsou však stávající jednotkové přímé výdaje poněkud odlišné od republikového průměru, který je rozhodující pro výši agregovaných normativů v roce 2003. Proto je soustava agregovaných normativů pro rok 2003 doplněna ještě soustavou krajských korekčních koeficientů, které zohledňují stávající rozdílnou jednotkovou nákladovost regionálního školství v každém kraji.

Každý kraj si vytvoří vlastní soustavu normativů pro rozpis přímých nákladů. Jedná se zejména o stanovení počtů jednotek výkonů připadajících na jednoho pedagogického a nepedagogického pracovníka.

Nadále pokračuje pokles výkonů, který vyplývá z populačního vývoje. Plný dopad změny výkonů mezi školními roky 2001/2002 a 2002/2003 ve finančním vyjádření agregovaných normativů stanovených pro rok 2003 je poměrně značný. Proto je změna výkonů promítána v roce 2003 do rozpočtu přímých výdajů pro jednotlivé kraje se zpožděním, tj. pouze z jedné třetiny.

Porovnání rozpočtu přímých výdajů v regionálním školství Olomouckého kraje na rok 2003 s rokem 2002

	Zaměstnanci	NIV celkem	Z toho :			
			Platy	OPPP	Odvody	Přímé ONIV
Rok 2002	15 146,10	3 514 855	2 474 062	32 592	926 813	81 388
Rok 2003	15 141,90	3 871 414	2 725 104	32 575	1 019 690	94 045
Rozdíl	- 4,20	356 559	251 042	- 17	92 877	12 657

Poznámka: Údaje v tabulce jsou uvedeny v tisících Kč

Z porovnání rozpočtu na rok 2003 s posledním upraveným rozpočtem roku 2002 vyplývá výrazný nárůst objemu prostředků na platy zaměstnanců regionálního školství, který vyplývá z novely nařízení vlády č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací, ve znění pozdějších předpisů. S nárůstem objemu prostředků na platy souvisí i nárůst odvodů sociálního a zdravotního pojištění včetně tvorby FKSP. V roce 2003 jsou zvýšeny rozpočtované ostatní neinvestiční výdaje na pokrytí dopadu zákona č. 247/2000 Sb., k získání řidičského oprávnění ve studijních oborech středních škol, kde je získání řidičského oprávnění součástí platných učebních dokumentů.

b) Provozní náklady

Provozní náklady jsou ostatní běžné výdaje neuvedené v přímých nákladech na vzdělávání.

V oblasti provozních nákladů pro rok 2001 Ministerstvo financí ČR obdrželo od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR dotaci, kterou následně obdržely dnes již zrušené okresní úřady.

Kraj v roce 2001 netvořil vlastní normativy, tzn. že provozní prostředky rozepsaly okresní úřady. Následně byly tyto prostředky delimitovány k datu stanoveném v rozhodnutí, které vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podle § 1 odstavec 1 a 2 zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, v platném znění. Počet delimitovaných škol, předškolních a školských zařízení z okresu Olomouc k datu 1. 4. 2001 byl 46, počet delimitovaných škol, předškolních a školských zařízení z okresu Přerov a Prostějov k datu 1. 7. 2001 byl 63, z čehož byla jedna škola organizační složkou státu, po delimitaci organizační složkou kraje. Z okresu Šumperk a Jeseník k datu 1. 10. 2001 přešlo 49 škol, předškolních a školských zařízení. Z MŠMT ČR bylo delimitováno 158 škol, předškolních a školských zařízení včetně jedné organizační složky. Dále na základě Rozhodnutí vydaného Ministerstvem zemědělství ČR podle § 1, odst. 1 zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, v platném znění, k datu 1. října 2001 přešlo do působnosti Olomouckého kraje 10 středních odborných učilišť, odborných učilišť a učilišť. Celkem bylo delimitováno v Olomouckém kraji 168 škol, předškolních a školských zařízení.

Řada škol a školských zařízení nebyla v dobré ekonomické situaci. Finanční prostředky v oblasti provozu byly velmi nízké a umožňovaly jen zabezpečení bazálních potřeb. Stát rovněž za poslední dva roky nevykryval reálnou výši odpisů. O celkovém ekonomickém stavu převzatých zařízení vypovídá výsledek hospodaření u příspěvkových organizací za rok 2001.

Hospodářská činnost příspěvkových organizací regionálního školství za rok 2001:

- Hospodaření v příspěvkových organizacích regionálního školství za rok 2001 skončilo celkově ztrátou 28.311,18 tis. Kč.
- Ze 167 příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem se na celkovém hospodářském výsledku podílelo 70 organizací ztrátou ve výši 38.864,86 tis. Kč. Se ziskem 10.553,64 tis. Kč hospodařilo 87 organizací a 10 dosáhlo nulového hospodářského výsledku.
- V hlavní činnosti bylo dosaženo ztráty 31.113,13 tis. Kč, v doplňkové činnosti byl vykázán hospodářský výsledek ve výši 2.801,95 tis. Kč. Na doplňkové činnosti se podílelo 61 příspěvkových organizací.

V roce 2002 již poskytoval Olomoucký kraj dotaci na provozní náklady přímo školám, které zřizuje. Výchozí základnou pro stanovení dotace byl rozpočet roku 2001, který byl upraven na základě šetření o ekonomickém zabezpečení škol a školských

zařízení. V porovnání s rokem 2001 byl rozpočet navýšen o 6 %. Z výsledků hospodářské činnosti je patrné, že uvedený přístup umožnil řadě škol dostat se z červených čísel.

Hospodářská činnost příspěvkových organizací regionálního školství za rok 2002:

- Hospodaření v příspěvkových organizacích regionálního školství za rok 2002 skončilo celkově ztrátou -9.961,51 tis. Kč.
- Ze 164 příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem se na celkovém hospodářském výsledku podílelo 50 organizací ztrátou ve výši -20.527,99 tis. Kč. Se ziskem +10.566,40 tis. Kč hospodařilo 94 organizací a 20 dosáhlo nulového hospodářského výsledku.
- V hlavní činnosti bylo dosaženo ztráty -10.861,53 tis. Kč, v doplňkové činnosti byl vykázán hospodářský výsledek ve výši +899,94 tis. Kč. Na doplňkové činnosti se podílelo 61 příspěvkových organizací.

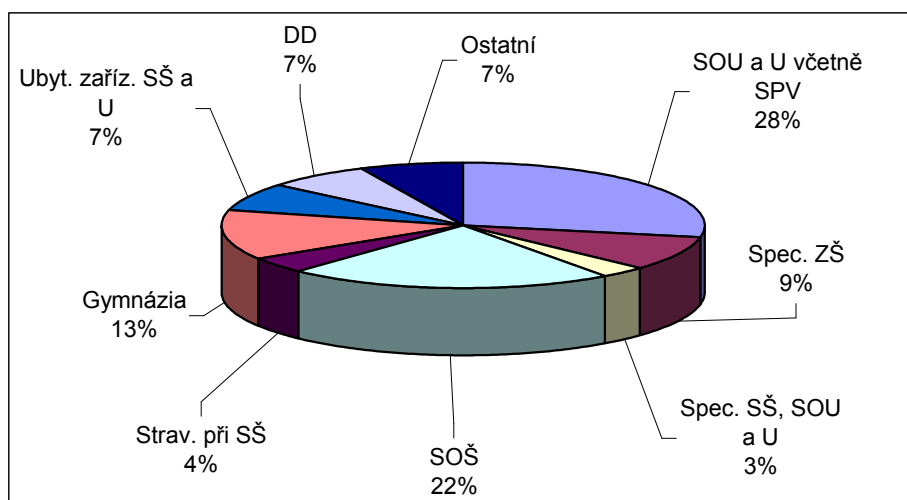
Financování škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem v oblasti provozních nákladů

Typ zařízení	Provozní náklady v roce 2001 celkem	Provozní náklady v roce 2002 celkem
Střední odborná učiliště a učiliště včetně SPV	67 039,74	99 584,00
Gymnázia	30 001,04	38 621,00
Střední odborné školy	51 980,66	65 525,00
Vyšší odborné školy	3 406,40	3 703,00
Speciální předškolní zařízení	1 828,54	2 191,00
Speciální základní školy	21 044,13	24 258,00
Speciální střední školy, SOU a U	6 228,26	9 802,00
Základní umělecké školy	580,70	1 567,00
Školy v přírodě	12,00	33,00
Školní stravování při speciálním předškol. a zákl. vzdělávání	1 493,00	104,00
Školní stravování při středním vzděláváním	10 302,88	16 449,00
Školní družiny a kluby při speciálních školách	33,90	42,00
Ubytovací zařízení středních škol a učilišť	16 504,87	18 441,00
Využití volného času dětí a mládeže	3 381,16	4 027,00
Dětské domovy	16 220,99	17 846,00
Zařízení výchovného poradenství *	2 552,70	2 956,00
Střediska služeb školám	1 064,20	1 657,00
Školní hospodářství, škol. statky, škol. polesí	3 846,00	2 980,00
Celkem	237 521,17	309 786,00

Poznámka: údaje v tabulce jsou uvedeny v tisících Kč

** činnost pedagogicko-psychologických poraden*

Poměr provozních nákladů vybraných typů škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem



Zemědělská střední odborná učiliště, odborná učiliště a učiliště

Na základě Rozhodnutí vydaného Ministerstvem zemědělství ČR podle § 1 odst. 1 zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů k datu 1. října 2001 přešlo do působnosti Olomouckého kraje 10 středních odborných učilišť, odborných učilišť a učilišť zemědělských.

V jejich případě však bylo financování mnohem složitější, protože se ukázalo, že školy byly podfinancovány a v závěru roku musely být jejich rozpočty posíleny. Zemědělské školy obdržely do 30. září 2001 z rozpočtu Ministerstva zemědělství ČR dotaci, která nebyla rozčleněna tak jako u škol zřizovaných MŠMT ČR.

Finanční prostředky poskytnuté školám delimitovaným z MZe ČR v roce 2001

Dotace z MZe ČR do 30. 9. 2001	Dotace od Olomouckého kraje	
	Přímé náklady	Provozní náklady
99 880,77	29 542,72	5 269,00

Poznámka: údaje v tabulce jsou uvedeny v tisících Kč

c) Školy, předškolní a školská zařízení soukromé a církevní

V souladu se zákonem č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění, krajský úřad přiděloval v letech 2001 a 2002 soukromým předškolním zařízením, školám a školským zařízením finanční dotaci. Ekonomicky zabezpečoval předškolní zařízení, školy a školská zařízení zřizovaná církvemi nebo náboženskými společenstvími jen v roce 2001, protože novelou výše zmíněného zákona bylo toto zrušeno. Dotace byla poskytnuta pouze na žáky ve studijních a učebních oborech uvedených v platném rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Výši dotace jednotlivým soukromým školám vypočítal a rozdělil Krajský úřad Olomouckého kraje v souladu se zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, v platném znění, a na základě normativů stanovených na rok 2001 a 2002 Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Školám, předškolním a školským zařízením zřízeným církevními nebo náboženskými společenstvími přidělil Krajský úřad Olomouckého kraje v roce 2001 finanční dotaci v takové výši v jaké mu ji poukázalo MŠMT ČR. Jednalo se o účelovou dotaci v souladu se zákonem č. 564/1990 o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění.

Financování soukromých a církevních škol Olomouckého kraje

Zařízení dle právní formy	Počet v kraji	Dotace 2001	Dotace 2002
Soukromé školy, předškolní a školská zařízení	33	111 190,60	122 747,00
Církevní školy, předškolní a školská zařízení	4	23 647,00	*
Celkem	37	134 837,60	122 747,00

Poznámka: výše dotace v tabulce je uvedena v tisících Kč

** Církevní školy, předškolní a školská zařízení byla v roce 2002 financována přímo MŠMT ČR..*

Soukromým školám byly Krajským úřadem dále přiděleny účelové prostředky na financování programu Podpora romských žáků středních škol, a to v roce 2001 ve výši 28.600,00 Kč a v roce 2002 ve výši 80.050,00 Kč. Krajský úřad v roce 2002 dále rozdělil soukromým školám prostředky poukázané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na realizaci programu Státní informační politika ve vzdělávání ve výši 293.600,00 Kč.

d) Účelové dotace

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR zaslalo na účet Olomouckého kraje v roce 2001 k rozdělení účelovou dotaci na program sociální prevence a prevence kriminality, program protidrogové politiky, na podporu odborného vzdělávání a přípravy ve vybraných oborech vzdělávání a dotaci na zabezpečení výdajů souvisejících s realizací česko-rakouského projektu. V roce 2002 přidělilo účelovou dotaci na realizaci projektu Státní informační politika ve vzdělávání, dotaci na zabezpečení soutěží a přehlídek, dotaci k financování výdajů souvisejících s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků a prostředky k financování programu Minimální preventivní programy na školách a ve školských zařízeních. Finanční prostředky byly určeny na financování oblasti protidrogové politiky a oblasti sociální prevence a prevence kriminality.

Úřad vlády České republiky realizoval prostřednictvím Krajského úřadu financování programu Podpora romských žáků středních škol, a to v roce 2001 částkou 216.500,00 Kč a v roce 2002 částkou 463.015,00 Kč.

Z Ministerstva zemědělství ČR byla v roce 2002 uvolněna dotace na hospodaření v lesích, které jsou ve vlastnictví Olomouckého kraje; z rozpočtu Ministerstva kultury ČR byla poskytnuta dotace na financování projektu Řezbářské dny Tovačov 2002.

Účelové prostředky školám, předškolním a školským zařízením Olomouckého kraje

Název programu	Poskytovatel	Dotace 2001	Dotace 2002
Podpora odborného vzdělávání a přípravy ve vybraných oborech vzdělávání	MŠMT ČR	7 921 000,00	0,00
Sociální prevence a prevence kriminality	MŠMT ČR	100 000,00	228 000,00
Protidrogová politika	MŠMT ČR	273 700,00	228 000,00
Realizace česko-rakouského projektu	MŠMT ČR	240 000,00	185 000,00
Další vzdělávání pedagogických pracovníků	MŠMT ČR	2 063 000,00	* 116 000,00
Podpora romských žáků středních škol	Úřad vlády ČR	216 500,00	463 015,00
Státní informační politika ve vzdělávání	MŠMT ČR	0,00	2 896 000,00
Soutěže a přehlídky v roce 2002	MŠMT ČR	0,00	1 497 000,00
Hospodaření v lesích Olomouckého kraje	MZem ČR	0,00	931 436,00
Řezbářské dny Tovačov 2002	MK ČR	0,00	30 000,00
Celkem		10 814 200,00	6 574 451,00

Poznámka: výše dotace v tabulce je uvedena v Kč

* V roce 2002 bylo další vzdělávání pedagogických pracovníků financováno jako součást rozpoisu přímých nákladů na vzdělávání.

e) Státní dotace na investiční akce

- Státní dotace na investiční akce poskytnuté prostřednictvím MF ČR.
 - v roce 2001 poskytnuta dotace ve výši 126.974 tis. Kč
 - v roce 2002 poskytnuta dotace ve výši 95.415 tis. Kč

Tyto státní dotace byly poskytnuty účelově podle doporučených schválených investičních záměrů přímo žadatelům, tj. příspěvkovým organizacím Olomouckého kraje. Poskytnuté státní dotace byly podmíněny možností státního rozpočtu, kapitoly 398.

- Státní dotace na investiční akce poskytnuté prostřednictvím MŠMT ČR.
 - v roce 2001 poskytnuta dotace ve výši 39.811 tis. Kč
 - v roce 2002 poskytnuta dotace ve výši 232 tis. Kč

Tyto státní dotace byly poskytnuty účelově. V roce 2001 na restituce, učební pomůcky a podporu programů učňovských oborů. V roce 2002 byly finanční prostředky poskytnuty pouze na učební pomůcky, kapitola 333.

- Státní dotace na investiční akce poskytnuté prostřednictvím MV ČR.
 - v roce 2001 poskytnuta dotace ve výši 291 tis. Kč
 - v roce 2002 poskytnuta dotace ve výši 0

V roce 2001 poskytnuta dotace na opravu krytu CO.

5.2 Střednědobé návrhy a záměry v oblasti financování

5.2.1 Oblast přímých výdajů

Jedná se o finanční prostředky ze státního rozpočtu poskytované prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

a) Nároková složka platu

Nároková složka platu se skládá z platových tarifů, náhrad platu, příplatků za vedení a zastupování, zvláštních příplatků, dalších platů, platů za přesčasy a ostatních příplatků. V roce 2001 dosáhla nároková složka platu u krajského a obecního školství v Olomouckém kraji 112,86% skutečnosti roku 2000. K nárůstu došlo nejen u tarifních platů, náhrad platů a dalších platů, ale i u příplatků za přesčasy. Dne 1. března 2002 vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 66/2002 Sb., kterým se změnilo nařízení vlády č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací, ve znění pozdějších předpisů. Tímto nařízením vlády se zvýšily také tarifní platy zaměstnanců ve školství.

b) Nenároková složka platu

Nenároková složka platu se skládá z osobních příplatků a odměn. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR zpracovalo materiál „Analýza rozdílné výše nenárokové složky platu zaměstnanců v jednotlivých typech škol a školských zařízení a jednotlivých krajích či okresech v roce 2001“. V předkládaném materiálu je proveden rozbor úrovně nenárokové složky platu za regionální školství územně správních celků, tj. za školy, předškolní a školská zařízení, jejichž zaměstnanci jsou odměňováni z kapitoly 333 státního rozpočtu podle zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších orgánech a organizacích, ve znění pozdějších předpisů, a jejichž zřizovatelem je obec a kraj.

Základní hodnocení výše nenárokové složky platu dosažené v roce 2001 v jednotlivých krajích

Kraj	Nenároková složka platu na 1 zaměstnance RgŠ skutečnost roku 2001 (v Kč)			
	Krajské školství		Obecní školství	
	Absolutní průměrná hodnota	Rozdíl krajského průměru a průměru za ČR	Absolutní průměrná hodnota	Rozdíl krajského průměru a průměru za ČR
Celkem ČR	2 054	xxxxx	1 453	xxxxx
Hl. m. Praha	2 121	+ 67	1 621	+ 168
Středočeský	2 137	+ 83	1 534	+ 81
Jihočeský	2 094	+ 40	1 387	- 66
Plzeňský	2 154	+ 100	1 470	+ 17
Karlovarský	2 123	+ 69	1 427	- 26
Ústecký	2 141	+ 87	1 618	+ 165
Liberecký	2 001	- 53	1 494	+ 41
Královéhradecký	2 119	+ 65	1 376	- 77
Pardubický	1 945	- 109	1 429	- 24
Vysočina	2 032	- 22	1 458	+ 5
Jihomoravský	2 018	- 36	1 323	- 130
Olomoucký	1 733	- 321	1 375	-78
Zlínský	2 241	+ 187	1 427	- 26
Moravskoslezský	1 965	-89	1 375	-78

Negativně jsou od průměru ČR odchýleny v obecním i v krajském školství pouze kraje Olomoucký, Jihomoravský, Pardubický a Moravskoslezský.

Průměrné hodnoty nenárokových složek platu na jednoho zaměstnance kraje byly vykázány výrazněji nad hranicí celorepublikového průměru v oblasti obecního i krajského školství v krajích Středočeském, Plzeňském, Ústeckém a Hl. m. Praze.

V ostatních krajích je vždy jedna vyšší průměrná hodnota (za krajské resp. obecní školství) nenárokové složky platu oproti průměru ČR kompenzována nižší druhou průměrnou hodnotou (za obecní resp. krajské školství).

Z hlediska krajského průměru výše nenárokové složky platu je nejhorší situace v oblasti krajského i obecního školství v kraji Olomouckém (1 733 Kč, 1 375 Kč), Jihomoravském (2 018 Kč, 1 375 Kč), Pardubickém (1 945 Kč, 1 429 Kč) a Moravskoslezském (1 965 Kč, 1 375 Kč).

Z analýzy příčin snížení nenárokové složky platů v roce 2001 oproti roku 2000 vyplývá, že při předávání škol dříve zřizovaných MŠMT z okresních úřadů na úřady krajské nebyly vždy předány prostředky na platy v odpovídající výši.

Skutečný počet zaměstnanců za celý Olomoucký kraj dosáhl v roce 2001 úrovně roku předchozího. Z hlediska krajského a obecního školství však došlo ke změnám - v krajském školství k nárůstu počtu zaměstnanců o 52,9 (především v SOŠ, dětských domovech, gymnáziích a SOU), v obecním školství pak k poklesu o 52,5 zaměstnance (v MŠ).

V krajském školství Olomouckého kraje bylo v roce 2001 dosaženo průměrné nenárokové složky platu ve výši 1 733 Kč, to je o 321 Kč méně oproti celorepublikovému průměru. Z porovnání s rokem 2000 vyplývá, že i nenároková složka za rok 2000 byla nižší než celostátní průměr (o 290 Kč). Meziroční pokles nenárokové složky platu je způsoben zvýšením počtu zaměstnanců krajského školství v roce 2001.

V obecním školství Olomouckého kraje bylo v roce 2001 dosaženo průměrné nenárokové složky platu ve výši 1 375 Kč, to je o 78,- Kč méně oproti celorepublikovému průměru. Z porovnání s rokem 2000 vyplývá, že i nenároková složka za rok 2000 byla nižší než celostátní průměr (o 126 Kč). Vlivem poklesu počtu zaměstnanců došlo meziročně k nárůstu nenárokové složky o 23 Kč.

c) Ostatní platby za provedenou práci (OPPP)

Na rok 2002 obdržel Olomoucký kraj pro krajské školství finanční prostředky na OPPP ve výši 99,74% roku 2001 při nárůstu počtu zařízení. Nebyla plně pokryta potřeba OPPP dle požadavků škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem.

d) Oblast ostatních neinvestičních výdajů

V roce 2002 došlo k dalšímu poklesu přímých ostatních neinvestičních výdajů, zejména výdajů na učební pomůcky a učebnice a školní potřeby poskytované bezplatně a rozvojové programy v oblasti vzdělávání vyhlášené ministerstvem. Přidělená částka na přímé ostatní neinvestiční výdaje pro školy, předškolní a školská zařízení zřizovaná Olomouckým krajem byla pouze ve výši 87,04% roku 2001.

e) Agregované financování přímých nákladů

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pro vztah mezi ministerstvem a jednotlivými kraji v rozpisu přímých výdajů vyčleněných ve státním rozpočtu hledá nový mechanismus, který by zaručil nezbytnou míru meziroční kontinuity financování a jednak by krajským úřadům vytvářel dostatečný prostor i motivaci k zodpovědnému výkonu správní činnosti v oblasti sítě škol a zároveň vytvářel žádoucí ekonomický tlak na efektivní vynakládání prostředků státního rozpočtu. Jednou z možností je zavedení tzv. agregovaných normativů, které by v cílovém horizontu maximálně 3 až 4 let, plnily úlohu zprostředkovatele přímých výdajů mezi státním rozpočtem (kapitolou 333 MŠMT) a rozpočtem jednotlivých krajů. Agregované normativy jsou založené v maximální možné míře na věkových skupinách dětí, žáků a studentů navštěvujících školy a předškolní zařízení na území kraje.

Použití agregovaných normativů pro rozpis přímých výdajů na jedné straně velmi jednoznačně určí kraje, kde je regionální školství jednotkově (tj. na vzdělávání 1 žáka) dražší a nebo naopak levnější než je republikový průměr a na straně druhé bude působit na vyrovnání této jednotkové nákladovosti.

Z porovnání rozpočtu přímých výdajů v jednotlivých krajích pro rok 2002 s teoretickým rozpisem podle agregovaných normativů vyplývá, že jednotkově nejdražší je školství v kraji Královéhradeckém, Libereckém, Karlovarském, Pardubickém, Jihočeském, Plzeňském a kraji Vysočina. Naopak nejlevnější je školství v Moravskoslezském kraji, Praze, Ústeckém a Středočeském kraji. V kraji Jihomoravském, Zlínském a Olomouckém je jednotková nákladovost velmi blízká republikovému průměru.

Porovnání rozpisu limitu počtu pracovníků v jednotlivých krajích pro rok 2002 s teoretickým rozpisem podle agregovaných normativů zároveň potvrzuje, že základní příčinou uvedených odchylek v jednotkové nákladovosti jsou výrazné rozdíly v počtu zaměstnanců na jednotku počtu žáků v jednotlivých krajích. Jednotkově nejvyšší skutečný počet pracovníků v rámci regionálního školství byl v roce 2002 v kraji Královéhradeckém, Libereckém, Pardubickém, Vysočině, Karlovarském a kraji Olomouckém. Nejnižší je v kraji Středočeském, Praze, Ústeckém a Moravskoslezském. V kraji Jihočeském, Plzeňském, Jihomoravském a Zlínském je počet pracovníků na 1000 žáků blízký republikovému průměru.

Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že při zavedení agregovaného financování včetně korekcí pro jednotlivé kraje nedojde ke krácení finančních prostředků na přímé náklady pro Olomoucký kraj z důvodu jednotkové nákladovosti blízké republikovému průměru. Vzhledem k tomu, že Olomoucký kraj patří mezi kraje s jednotkově nejvyšším skutečným počtem pracovníků, jeho snížením bude možné zajistit zvýšení nenárokové složky.

V oblasti obecního školství vznikly vlivem financování v rámci jednotlivých okresů poměrně výrazné rozdíly v úrovni odměňování jejich zaměstnanců. Jedním z hlavních faktorů ovlivňujících úroveň odměňování je počet zaměstnanců na jednotkový počet žáků škol.

Počty zaměstnanců na 1000 dětí u mateřských škol

Okres	Počet zaměst. na 1 000 dětí	Výše nenár.složky v 1.polol. 2002 v Kč
Průměr ČR	112,7	1 108
Jeseník	106,8	1 193
Olomouc	118,9	863
Prostějov	117,6	831
Přerov	113,1	1 259
Šumperk	111,6	900

Poznámka: Východiskem přehledu jsou výkony MŠ za školní rok 2001/2002 a celkové počty zaměstnanců a nenárokové složky jejich platů za 1.pololetí roku 2002.

Počty zaměstnanců na 1000 žáků u základních škol

Okres	Počet zaměst. na 1 000 žáků	Výše nenár.složky v 1.polol. 2002 v Kč
Průměr ČR	79,3	1 587
Jeseník	81,4	1 587
Olomouc	80,6	1 373
Prostějov	87,0	1 333
Přerov	75,9	1 282
Šumperk	82,3	1 526

Poznámka: východiskem přehledu jsou výkony ZŠ za školní rok 2001/2002 a celkové počty zaměstnanců a nenárokové složky jejich platů za 1. pololetí roku 2002

Střednědobé návrhy a záměry v oblasti přímých výdajů:

- a) **podporovat provedení systémových změn ve financování, a to s cílem převedení kategorie přímých výdajů pro školy zřizované krajem do rozpočtového určení daní;**
- b) **provést přerozdělení finančních prostředků na přímé náklady v rámci kraje na základě nárůstu výkonů krajských škol a zařízení a poklesu výkonů škol a zařízení obecních;**
- c) **objektivně zhodnotit pokles populace v rámci mateřských škol a zejména v rámci škol základních;**
- d) **snížením počtů zaměstnanců škol, předškolních a školských zařízení dosáhnout zvýšení nenárokové složky;**
- e) **usilovat, aby stát 100% vykryl požadavky OPPP, a to v souladu s dikcí zákona, neboť jde o hrazení odborných externích zaměstnanců některých typů škol a zařízení (zdravotní školy aj.);**
- f) **usilovat, aby stát v souladu se zákonem vykryl finanční požadavky na úhradu pomůcek, učebnic a různých vzdělávacích programů;**
- g) **důsledným uplatněním normativní metody financování přímých nákladů na základě výkonů snížit počty zaměstnanců jak v rámci krajského, tak zejména obecního školství a tak dosáhnout zvýšení nenárokové složky platu;**
- h) **odstranit neodůvodněné rozdíly v odměňování (výši nenárokových složek platu) zaměstnanců v oblasti obecního školství v rámci jednotlivých okresů;**
- i) **podporovat posílení nárokové složky platů do výše 130% průměrného platu ze státního rozpočtu;**
- j) **odstranit neodůvodněné rozdíly v odměňování v rámci stejných typů škol.**

5.2.2 Oblast provozních výdajů

V oblasti provozních výdajů škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem je výchozím stavem skutečnost roku 2001. V tomto roce na základě zákona č. 157/2000 Sb. o přechodu některých věcí, práv a závazků přešlo celkem 168 škol a školských zařízení dosud zřizovaných státem na Olomoucký kraj. Současně s převodem majetku byl převeden i skrytý dluh škol v celkové výši 31 444 tis.Kč. Tato částka je součtem záporných a kladných hospodářských výsledků. Dluh vznikl v minulých letech, především z toho důvodu, že tehdejší zřizovatel nepokryval plně odpisy škol. Tento stav musí být v krátké době napraven tak, aby hospodaření škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem bylo vyrovnané.

Cesta k tomu byla již započata v roce 2002, kdy byl rozpočet v porovnání s rokem 2001 navýšen o 6%. Navýšení rozpočtu na jednotlivé školy a školská zařízení bylo provedeno na základě šetření o ekonomickém zabezpečení škol a školských zařízení. Dále byl rozpočet navýšen o příspěvek na odpisy a to ve výši 50% celkové potřeby. Odpisové plány škol na rok 2002 byly však sestaveny individuálně dle podmínek jednotlivých škol bez jednotné metodiky zřizovatele z důvodu jejich převodu ze státu na kraje. Výše provozních výdajů včetně odpisů je uvedena v tabulce „Financování škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem v oblasti provozních nákladů“. Celkově lze konstatovat, že se hospodářská situace škol a školských zařízení začala zlepšovat. To je patrné i z výsledků hospodaření za rok 2002 uvedené v kapitole 5.1.

Rozpočet pro rok 2003 vycházel ze skutečnosti roku 2002 a byl navýšen o 2%. Na základě analýzy a šetření na jednotlivých školách bylo provedeno další navýšení rozpočtu v některých specifických položkách. Jednalo se o náklady na nájemné, náhradní stravování žáků, výuku v autoškole, výuku ve svářečských kurzech, nové kapacity a změnu topných médií. Výsledkem tohoto postupu je schválený rozpočet provozních výdajů ve výši 300 392 tis. Kč. V oblasti odpisů stanovil Olomoucký kraj jako zřizovatel jednotná pravidla pro rok 2003, na jejichž základě sestavily jednotlivé školy odpisové plány. Celkové odpisy ve výši 70 309 tis. Kč byly zřizovatelem schváleny a pokryty na 100%, s tím že bude zřizovatelem nařízen odvod z odpisů.

Porovnání rozpočtu provozních výdajů včetně odpisů v letech 2001 až 2003:

Rok	Provozní náklady včetně odpisů /tis. Kč/
2001	237 521
2002	309 786
2003	370 301

Střednědobé návrhy a záměry v oblasti provozních výdajů:

- a) *v následujících letech snižovat rozpočet na provozní výdaje a to ani v případě, že při racionalizaci sítě škol a vyloučení duplicity některých oborů dojde k úspoře nákladů, případné úspory použít na snížení výše uvedeného deficitu z minulých let, na zhodnocení krajského majetku a na zkvalitnění výuky;*
- b) *racionálně využívat kapacity škol a školských zařízení v oblasti teoretické a praktické výuky;*
- c) *nadále stanovovat jednotná pravidla pro odpisové plány škol a odpisy pokrývat do výše 100%;*
- d) *v rozpočtu vždy zohlednit případné zvýšení cen energií, nájemného a inflaci;*

5.2.3 Oblast investiční činnosti, oprav a údržby majetku

Majetek převedený v rámci reformy státní správy do vlastnictví Olomouckého kraje, který je používán pro činnost škol a školských zařízení v Olomouckém kraji byl pořízen často před cca 80 až 100 lety. Tomu odpovídá i jeho technický stav. Je proto nezbytné zabezpečovat zachovnou údržbu, nezbytné opravy a s tím spojené dispoziční úpravy přizpůsobující objekty současným hygienickým a bezpečnostním požadavkům.

Je nutno rovněž zabezpečovat požadavky nových legislativních úprav vyjadřujících náročnější požadavky na technická zázemí pro činnost škol a školských zařízení. Např.: vyhláška MZ ČR č. 107/2001 Sb. a 108/2001 Sb. (vybavení stravovacího zařízení, ubytovacích zařízení cca 180 mil.), vyhláška MMR ČR č. 369/2001 Sb. (zabezpečení přístupu osob se sníženou schopností pohybu a orientace – cca 40 mil.), zákon ČR č. 406/2000 Sb. a prováděcí vyhlášky (hospodaření s energiemi – cca 300 mil.), zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních (cca 245 mil.) a podobně. Vzhledem k vysokým finančním nárokům na realizaci uvedených norem je zcela zásadní poskytnutí prostředků ze státního rozpočtu. Podobně je to u investičních akcí, které buď byly zahájeny v rámci programu ISPROFIN Ministerstva financí ČR, nebo jejichž realizace je nutná pro zkvalitnění výuky a vzdělání v kraji. Náklady na tyto akce jsou rovněž vysoké (např. jen výstavba nového areálu pro děti Speciální školy a školského zařízení pro zrakově postižené Litovel v Olomouci činí cca 148 mil. Kč). Je tedy nutné, aby ministerstvo financí jednak dofinancovalo jím zahájené investiční akce a aby nadále podporovalo finančně náročné projekty. Jako systémové řešení přidělování dotací je navržena možnost dotace na žáka (obdobné u obecního školství), nebo v rámci rozpočtového určení daní.

Oblast investiční činnosti, oprav a údržby majetku Olomouckého kraje

Jak již bylo konstatováno ve čtvrté kapitole, Olomoucký kraj usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje schválil dokument „Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje“, v jehož rámci funguje operační program č. 8 - reprodukce majetku Olomouckého kraje. Z tohoto operačního programu jsou hrazeny náklady zaměřené do oblasti investic a reprodukce majetku Olomouckého kraje, včetně škol a školských zařízení.

Rok	Finanční prostředky na investiční akce v tis. Kč	Finanční prostředky na opravy a údržbu v tis. Kč
2002	8 177	20 292
2003	29 197	15 803

Střednědobé návrhy a záměry v oblasti investiční činnosti, oprav a údržby majetku Olomouckého kraje:

- a) *nadále usilovat o zabezpečení finančních prostředků pro realizaci stavebních akcí s vyššími náklady v minimální výši 100 mil. Kč ročně ze státního rozpočtu;*
- b) *nadále zabezpečovat zachovnou údržbu a opravy majetku Olomouckého kraje, v němž vykonávají svoji činnost školské příspěvkové organizace Olomouckého kraje;*
- c) *důsledně požadovat po ministerstvu financí dofinancování jím schválených investičních akcí;*
- d) *usilovat o systémové řešení realizace investičních akcí velkého finančního objemu, např. formou finanční dotace na žáka školy zřizované krajem nebo posílením výnosů z rozpočtového určení daní.*

6 Závěr

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Olomouckého kraje je prvním pokusem vytvořit vlastní koncepci krajského školství. Z tohoto důvodu jsou jako první zpracované kapitoly, které si kladou za cíl popsat současný stav v regionu ve vazbě na vzdělávání a strukturu školství. Na základě této analýzy jsou pak vytyčeny základní směry dalšího vývoje. Z takto koncipovaného materiálu je pak možné vycházet při vypracovávání dalších materiálů (v souladu s dikcí zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění, se dlouhodobý záměr zpracovává každý lichý rok). V následujících materiálech by mělo dojít k rozpracování jednotlivých střednědobých návrhů. Rovněž by měla být vyhodnocena opatření, která byla realizována v souladu se schválenými záměry.

Proces vzniku dlouhodobých záměrů v jednotlivých krajích byl rozdílný. Velkým přínosem Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Olomouckého kraje je, že se jedná o výsledek týmové práce. Vedle zpracovatele se na jeho tvorbě úzce podíleli odpovědný člen Rady Olomouckého kraje, pracovní skupiny složené z ředitelů jednotlivých typů škol, členové Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje, Rady pro rozvoj lidských zdrojů, pracovní skupiny tripartity a odborná firma. Dlouhodobý záměr také díky této skutečnosti dobře reflektuje současný stav a určuje strategii dalšího postupu.

Krajský úřad Olomouckého kraje chce využít této dobré spolupráce se sociálními partnery a dále je zapojovat do přípravných prací na druhém Dlouhodobém záměru, které budou započaty již v příštím roce.

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje tímto děkuje všem, kteří se na jeho tvorbě podíleli.